

LETO XXIII. Štev. 199

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
«LJUDSKA PRAVICA»
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Liat izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZEA-
JALA KOT DNEVNIŠNI IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1945 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1945 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S «BORBO».

USPEŠEN ZAKLJUČEK VUKMANOVIČEVEGA OBISKA V DŽAKARTI

Široka področja in stvarne oblike našega gospodarskega sodelovanja z Indonezijo

Džakarta, 24. avg. Tu so danes objavili skupno jugoslovansko-indonezijsko uradno poročilo o gospodarskih razgovorih, ki so jih imeli med obiskom jugoslovanske gospodarske delegacije s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Svetozarom Vukmanovičem v Džakarti. Poročilo pravi, da so predstavniki obeh dežel za krepitve medsebojnih prijateljskih stikov in v želji, da bi pospešili gospodarske stike za hitrejši razvoj gospodarstva obeh dežel na podlagi načel beograjske izjave iz septembra 1956, sklenili:

1. Napredek gospodarstva razvijenih dežel je cilj obeh vlad. Izpolnitev teh nalog bo pripomogla k okrepljenju miru, k popuščanju mednarodne napetosti in k poglobitvi medsebojnega sodelovanja.

2. Obe deželi bosta razširili menjavo blaga in v ta namen izdali ustrezne predpise. Zato so potrebni razen trgovinske pogodbe iz decembra 1956 posebni ukrepi za olajšanje menjave blaga na dolgoročni podlagi. Obe deželi izražata željo, da bi povečali zlasti neposredno menjavo blaga.

3. Za okrepitev gospodarskih stikov sta se obe vladi sporazumeli o medsebojnem spoznavanju gospodarskih načrtov. Jugoslovanska vlada je pripravljena pomagati Indoneziji v njenem gospodarskem razvoju z dobavami opreme na kredit in v mejah svojih možnosti.

4. Posebno pozornost bosta posvetili obe deželi tehnični pomoči, zlasti z jugoslovanske strani v vrsti gospodarskih panog.

5. Za izpolnitev teh nalog bo ustanovljene posebne komisije strokovnjakov obeh dežel.

6. Mešana komisija, določena po sedanjih trgovinskih pogodbah, bo skrbelo za izpolnjevanje teh nalog in bo sprotili predlagala ukrepe za odstranitev morebitnih ovir. Tako je bil danes zaključen desetdnevni uradni obisk podpredsednika Svetozara Vukmanoviča v Indoneziji. Tovariš Vukmanović odpotuje danes z letalom iz Džakarte na obisk v Siam, Jugoslovansko-indonezijski raz-

govori v Džakarti so potekali v tistem duhu, s katerim je bil prejšnji obisk predstavnika Sukarna v Jugoslaviji v duhu pripravljenosti, razumevanja in medsebojnega spoštovanja, kakor je bilo, takrat poudarjeno v skupni izjavi.

Razgovori v Beogradu so zajeli zelo širok razpon mednarodnih problemov, o katerih se obe

Jugoslovanska gospodarska delegacija pod vodstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanoviča, ki je na potovanju po Jugovzhodni Aziji in Daljnem vzhodu, je večeraj zaključila svoj obisk v prvi izmed dežel na tej poti, v prijateljski Indoneziji, kjer je s posebnim sporazumom položila temelje za razvoj stvarnih, širših in neposrednejših gospodarskih stikov med obema deželama. Na sliki predstavniki Indonezije dr. Sukarno in Svetozar Vukmanović

državi strinjata. Ob tej priložnosti so ugotovili, da morajo »stiki med Jugoslavijo in Indonezijo, kakor tudi med vsemi drugimi državami sloneti na politiki aktivne in miroljubne koeksistence - načel, ki so prišla do izraza tudi na konferenci v Bandungu.«

Da bi bilo sodelovanje čim učinkovitejše, je bila takrat izražena želja, da bi začeli proučevati ukrepe, ki bi še bolj razvili gospodarske stike in medsebojno trgovino, kar je velikega pomena za obe deželi, ki preživljata zdaj obdobje intenzivnega gospodarskega, zlasti pa industrijskega raz-

voja. Zato gre razgovorom v Džakarti, na katerih je bila razširitev gospodarskega sodelovanja ena glavnih tem, pomen, ki daleč presega okvire zgolj gospodarskih posvetovanj.

Potovanje podpredsednika Vukmanoviča po azijskih in afriških deželah se nadaljuje z njegovim obiskom na Tajskem (v Siamu), Jugoslovanska delegacija prispe

Okrog dne 5. septembra prispe jugoslovanska delegacija v Tokio. Iz Tokia odpotuje dne 12. septembra na Kitajsko, kjer ostane deset dni.

Dnevi obiska v LR Mongoliji še niso določeni. Konec septembra se bo delegacija mudila v Burmi, dne 28. septembra pa odpotuje v New Delhi in ostane v Indiji do 6. oktobra. Iz Indije odpotuje na Ceylon. Čas od 9. do 13. oktobra je določen za obisk Pakistana. Potem bo Vukmanović s svojimi sodelavci zapustil Azijo in odpotoval v Etiopijo. Ko se bo vračal, se bo ustavil nekaj dni v Kairu.

MEDNARODNI KMETIJSKI VELESEJEM V NOVEM SADU ODPRT

Odsev našega kmetijstva

Velesajem je odprl član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković — Največje uspehe v zveznem nagradnem tekmovanju za velike donose v kmetijstvu je dosegla uprava »Brestovac« s kombinata »Belje«

Novi Sad, 24. avg. (Tanjug). — Član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković je danes v Novem Sadu odprl 25. mednarodni kmetijski velesajem. Svečanosti so se udeležili podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić, predsednik Ljudske skupščine Srbije Miloš Minić, zvezna državna sekretarja Marijan Breclj in Avdo Humo, predsednik Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine Vlado Zečević, voditelj Vojvodine in predstavniki zveznih zbornic.

»Letošnji kmetijski velesajem v Novem Sadu,« je rekel Moma Marković, »je prirejen v času, ko si v naši deželi na vso moč prizadevamo in ko dajemo znatna gnotna sredstva za pospeševanje in razvoj kmetijske proizvodnje in za socialistično preobrazbo vasel. To daje letošnjemu velesajemu posebno obeležje. Na njem vidimo odsev sedanjega stanja jugoslovanskega kmetijstva in uspehe v proizvodnji kmetijskih strojev in orodja ter ostalih industrijskih izdelkov, ki pospešujejo razvoj kmetijske proizvodnje, vidimo pa tudi velike potencialne možnosti razvoja našega kmetijstva. Velesajem kaže sadove, ki smo jih dosegli zadnje čase, zlasti letos, kakor tudi metode sodobne kmetijske prakse, kaže nam tudi, kako je treba spreminjati zastareli način proizvodnje in kako preiti na sodobno proizvodnjo.«

Potem je Moma Marković poudaril, da je kmetijska proizvodnja v Jugoslaviji zadnja leta močno napredovala. To se je pokazalo zlasti letos. Problemom kmetijstva posvečeno zasedanje Zvezne ljudske skupščine, njena reso-

lucija ter drugi, zlasti tehnični ukrepi, ki smo jih uveljavili letos in ki se bodo prihodnja leta nadaljevali, so razen ugodnega vremena nedvomno znatno pripomogli k letošnji dobri letini.

Moma Marković je potem opozoril na napredek tudi v kmetijski službi, potem pa je poudaril uspehe, dosežene v zveznem nagradnem tekmovanju za velike donose v kmetijstvu. V nadaljevanju svojega govora je poudaril, da izdeluje naša industrija čedalje več strojev in kmetijskega orodja in jih prodaja ne samo doma, marveč tudi v tujini. Vzlic temu pa bi moralo naše kmetijstvo še zmerom uvažati znatne količine kmetijskih strojev in orodja. Na koncu je Moma Marković poudaril, da je značilno, da ima letošnji novosadski kmetijski velesajem tudi trgovski značaj. Na njem razstavlja 2000 domačih

in 162 razstavljalcev iz 16 tujih dežel.

Razen razstavljalcev sodelujejo na velesajmu tudi kmetijske organizacije in kmetovalci, ki so tekmovali za velike donose pšenice. Prijavljenih je bilo 113.883 hektarov obdelane zemlje in pogoje tekmovanja je izpolnilo 342 splošnih kmetijskih združenj, 162 kmetijskih posestev, 115 kmetijskih delovnih združenj in 49 zadržnih ekonomij.

Največje uspehe je dosegla uprava »Brestovac« s kmetijsko-industrijskega kombinata »Belje«, katerega kolektiv je pridelal na 351 ha po 47 stotov pšenice. Kmetijsko posestvo »Erduť« v Dalju pri Osijeku je pridelalo na 75 ha po 45,9 stotov. Zavid za pospeševanje kmetijstva Osijek na 65 ha po 49,6 stotov itd. Razen teh rekordnih donosov so dosegla nekatera kmetijska posestva lepe donose na velikih površinah.

Razen denarnih nagrad, predvidenih v pogojih tekmovanja, je dobil nagrado zveznega odbora za tekmovanje — avtomobil »Fiat« kolektiv uprave »Brestovac« kmetijsko-industrijskega kombinata »Belje«, ki je pridelal na največji površini na hektar največ pšenice

KAJAKASI NA MIRNIH IN DIVJIH VODAH

Ogorčene borbe na Dravi

Maribor, 24. avg. Drugi dan državnega prvenstva kajakašev na mirnih vodah na Bresterniškem jezeru je potekal v ogorčenih borbah na izločilnih tekmovanjih. V prvi finalni tekmi s četvercem na 1000 m je zmagalo moštvo Karis Suljić iz Brčkega v času 3:32,6, le desetinko sekunde slabši je bil četverec »Ive Lole Ribarja« iz Zemuna. Na tretjem mestu je Borovo. V enosedelnem kajaku prvega razreda na 1000 m je zmagal Petrović, Brodogradlište, Beograd 4:25,1 pred Rackovićem iz Begeja in Kerčavičom iz Beograda. V dvosedelnem kajaku na 1000 m sta osvojila prvenstvo Kerčav-Romić iz Beograda v času 4:05,8, na drugem mestu sta Higl in Sluga »Lola Ribar« (Beograd). Tekmovanje se bo jutri nadaljevalo.

Na Soči največ obetajo Čehi

Plave ob Soči, 24. avgusta. Na današnjem treningu za jutrišnje mednarodno kajakaško tekmovanje na Soči je veljalo največje zanimanje tekmovalcem iz tujine. Zlasti so se odlikovali v divjih brzicah pri Plavah Čehoslovaki Dimitrij Skojil, ki je na zadnjem svetovnem prvenstvu osvojil srebrno medaljo, Para s svojo izredno tehniko in Jan Šonsky, vzhodni Nemci Baier Otto in Glöser so prav tako pokazali bogat register znanja. Ne mnogo slabše so krmarile kajakašice Tietze in Hugo iz Vzhodne Nemčije ter Knyova iz ČSR. Mladinska italijanska ekipa je prišla z avtomobilom šele pozno popoldne, vendar je trenirala.

Mongolski državniki

v torek na svojem prvem prijateljskem obisku v naši deželi

Beograd, 24. avg. (Tanjug). Delegacija vlade Mongolske ljudske republike pod vodstvom predsednika ministrskega sveta Jumžagina Cedenbala, ki se bo na povabilo naše vlade mudila 5 dni na uradnem obisku v naši državi, bo prispela jutrišnjem v Beograd.

Delegacija bo v Beogradu obiskala nekatere gospodarske in kulturne ustanove. Naš predsednik republike ji bo priredil slovesno sprejem. Zvezni izvršni svet pa svečano kosilo. Predstavniki obeh vlad bodo imeli državno-politične razgovore.

Delegacija bo potem potovala v Slovenijo in na Hrvaško, kjer si bo ogledala vrsto industrijskih objektov in kulturnih znamenitosti.

Kot smo že poročali, so v delegaciji razen predsednika ministrskega sveta Jumžagina Cedenbala tudi podpredsednik ministrskega sveta in zunanji minister Sodomnin Avazed, sekretar CK Ljudske revolucionarne partije Mongolije Doržin Samdan, namestnik predsednika državne planske komisije Sagdarin Ceven in mongolski veleposlanik v

Diplomatski stiki s Kambodžo

Beograd, 24. avg. (Tanjug). Jugoslovanska vlada in vlada kraljevine Kambodže sta se sporazumeli, da danes objavita naslednje sporočilo:

»Z namenom, da bi nadalje utrdili prijateljske odnose med FLR Jugoslavijo in kraljevino Kambodžo kakor tudi dosegli tesnejše sodelovanje med obema deželama, sta zainteresirani vladi sklenili, da z današnjim dnem povšarata svoji diplomatski misli na stopnjo veleposlaništev.«

Priprave za sprejem v Bangkok

Bangkok, 24. avg. (Tanjug). Tajski pripravljajo topel sprejem jugoslovanske gospodarske delegacije, ki pride na obisk v deželo. »Bangkok Tribune« pravi, da bodo prebivalci Bangkoka pozdravili delegacijo s številnimi zastavami obeh dežel in tako simbolizirali krepitve prijateljskih stikov med Tajsko in Jugoslavijo. »Bangkok Post« objavlja v uvodniku odlomke iz izjave Svetozara Vukmanoviča beograjski »Borbi«. Časnik objavlja tudi Vukmanovičeve slike ter izjave jugoslovanskega veleposlanika Zdenka Stambuka o možnosti razvoja gospodarskega sodelovanja med Tajsko in Jugoslavijo.

SLOVESEN ZAČETEK GOSPODARSKO-KULTURNIH PRIREDITEV «CELJE 1957»

POTRDILO PRIZADEVANJ

delovnih ljudi celjskega okraja za zboljšanje proizvodnje

Celje, 24. avg. — Danes dopoldne so se v fojerju celjskega gledališča slovesno začele številne gospodarsko-kulturne prireditve z geslom »Celje 1957«. Celje je po petih letih znova prizorišče pomembne manifestacije, ki naj vse delovne ljudi celjskega okraja spodbudi še k intenzivnejšemu prizadevanju za zboljšanje proizvodnje v industriji, kmetijstvu, obrti ter na drugih področjih. Njen smoter je tudi v tem, da v sklopu širših prizadevanj prispeva svoj pozitiven delež.

Glavne slovesnosti so se udeležili številni predstavniki političnega, javnega in kulturnega življenja iz okraja in vse Slovenije. Navzoči so bili tovariši Franc Leskošek, član Zveznega izvršnega sveta, Viktor Avbelj, podpredsednik Izvršnega sveta LR Slovenije, Mitja Ribičič, ljudski poslanec, nekateri člani Izvršnega sveta LRS, republiški sekretarji, predsedniki občin iz celjskega okraja, predstavniki OLO Maribor in drugi.

Uvodni govor je imel predsednik upravnega odbora celjske razstave Rado Jenko, nato pa je spregovoril predsednik OLO Celje Riko Jerman. Potem so slovesno odprli vsa tri razstavišča: v Gaberju, na Lavi in v novem traktu Zdravstvenega doma.

Pred razstaviščem industrije, obrti in trgovine v novem uprav-

nem posloju Tovarne emaljirane posode se je zbralo več sto ljudi. Ob zvokih godbe na pihala je član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka udaril s kladivom po nakovalu in presekal žico pred vhomom v novo poslopje. Prva skupina gostov in domačini so si ogledali paviljone v vseh treh etažah. Tu razstavlja 126 kolektivov, torje nekaj več, kot se jih je sprva prijavilo. Na razstavi prikazujejo podjetja predvsem nove izdelke ter uspehe kooperacije, kar potrjuje njihovo skrb za potrebe domačega in tujega tržišča.

Razstavo kmetijstva in gozdarstva na kmetijskem posestvu Lava je odprl podpredsednik Glavne zadržne zveze Slovenije Maks Krmelj. V vzorno urejenih hlevih razstavlja najboljša plemenska goveda in svinje. Obi-

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

Olimpija : BSK 93:70

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 25. avgusta

Napoved

Ponoči pretežno oblačno, vmes nekaj padavin. Čez dan delno izboljšanje. Temperatura ponoči med 7 in 12, v Primorju 16, najvišje dnevne med 17 in 23 stopinj C.

SLOVENIJA SE PRIPRAVLJA NA VOLITVE V OBČINSKE IN OKRAJNE LJUDSKE ODBORE

POLITIČNA AKCIJA

ki naj pripomore k splošnemu napredku

Se preden so bili znani točni datumi za jesenske volitve v občinske in okrajne ljudske odbore, je bilo v Sloveniji čutili žive priprave na ta pomemben politični dogodek. Od kar pa je na zadnji seji Izvršni svet Ljudske skupštine LRS sprejel odlok o razpisu volitev, lahko za gotovo pričakujemo, da bodo na terenu še povečali politično dejavnost, hkrati pa pripravili tudi vse za tehnično pravilno izvedbo volitev. Naglica ne bo potrebna, vendar pa tudi časa ni na pretek, saj določa odlok Izvršnega sveta za volitve v občinske zbornice 20. oktober, za volitve v zbornice proizvajalcev občinskih ljudskih odborov v proizvajalni skupini industrije, trgovine in obrti pa dan 26. oktobra in v proizvajalni skupini kmetijstva 27. oktober. Volitve v okrajne ljudske odbore pa bodo 5. novembra.

Razumljivo je, da je presoja o tem, kateri kandidati bi bili najprimernejši za odgovorno delo v občinskem odboru, tesno povezana z razpravami o gospodarskem stanju vsake posamezne občine. Že za konference SZDL in občinske konference ZK so po občinah pripravili po večini dokaj temeljite analize o dosedanem delu občin in o načrtih za bodoči napredek. Se temeljitejšo obravnavo gospodarskega položaja in načrtov za delo v bodočih letih lahko pričakujemo na zborih volivcev, ki jih bodo začeli sklicevati po volilnih enotah in na katerih bodo tudi predlagali in sprejeli kandidate za občinske zbornice. Kjer ne bi računali z željo in pravico volivcev, da zvedo, kakšen je gospodarski položaj in katere dejavnosti bi predvsem kazalo pospeševati, bodo volivci nedvomno zahtevali odgovore na vprašanja, ki jih zanimajo, prav tako, kot bodo tudi dobro premislili ponovno predlagati n. pr. odbornika, o katerem vedo, da je doslej le slabo deloval za dobro in napredek občinske skupnosti.

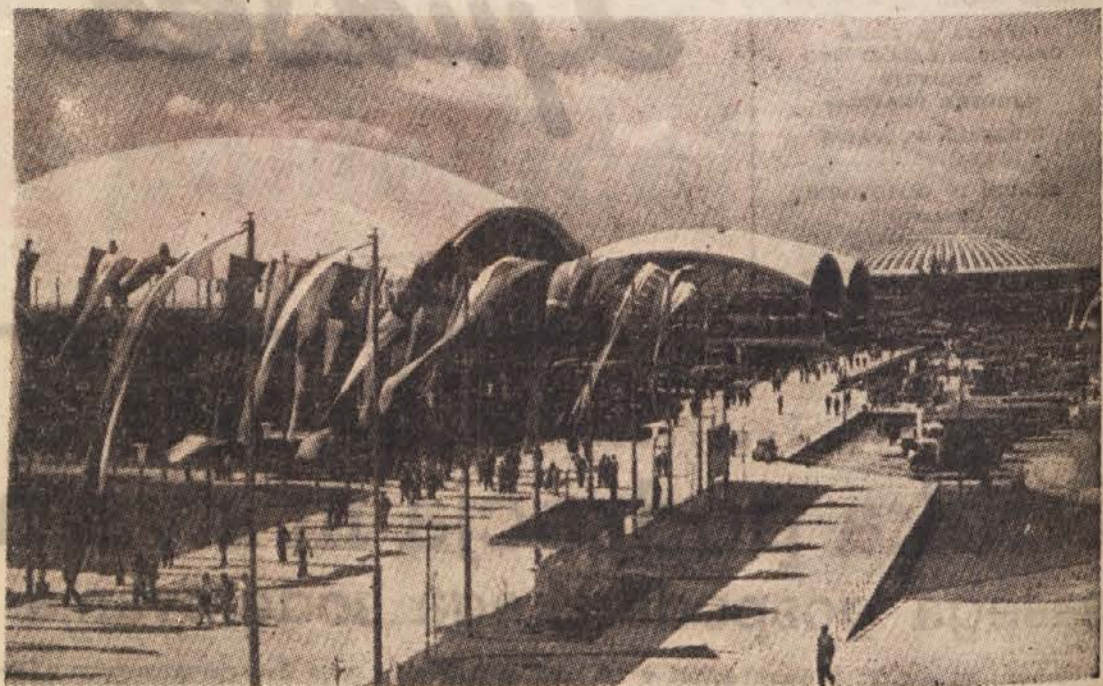
Podobno bodo volivci na zborih po gospodarskih organizacijah pregledali gospodarski položaj in odločili, kdo bi bil najprejnejši in najprimernejši, da zastopa proizvajalce v občinskem zboru proizvajalcev. To tembolj, ker letos

prvič volimo tudi po občinah zbornice proizvajalcev, od katerih si naši delavci in kmetje obetajo veliko pomoči pri reševanju nadaljnjih nalog. Ni še moč navesti točne številke, koliko odbornikov bomo volili v Sloveniji, ker je razpon, ki upošteva različne zahteve manjših in večjih občin, precejšen, saj je predvideno, naj bi občinski zbori šteli od 17 do 50 članov. Točne podatke bodo sporočile šele volilne komisije. Odgovarjajoče številu odbornikov v občinskem zboru, samo nekoliko manj številni, bodo občinski zbori proizvajalcev.

Mimo politične akcije, ki jo narekuje dogodek, kakršen so volitve v občinske in okrajne ljudske odbore, pa je treba misliti tudi na obsežne tehnične priprave za izvedbo volitev. Izvršni svet Ljudske skupštine LRS je že imenoval republiško volilno komisijo, ta pa bo imenovala okrajne, te pa občinske volilne komisije. Republiška volilna komisija bo opravljala splošno nadzorstvo nad delom volilnih komisij v zvezi z volitvami in jim dajala tudi strokovna in tehnična navodila.

Okrajne volilne komisije pa bodo pripravile volitve v okrajne ljudske odbore. Določile bodo število odbornikov, ki se volijo v zbor proizvajalcev okrajnega

ljudskega odbora v posamezni proizvajalski skupini ter število odbornikov, ki jih volijo v okrajni ljudski odbor občinski zbori oziroma zbori proizvajalcev, občinskih ljudskih odborov v posamezni proizvajalski skupini. Daje bo razglasila volilne izide, dala okrajnemu ljudskemu odboru poročilo o izidu volitev v okrajni ljudski odbor in nadzorovala delo občinskih volilnih komisij, katerim bo dajala tudi strokovna in tehnična navodila. Občinske volilne komisije pa bodo v okviru občine prevzele naloge, kot so za okraje določene v okrajni volilni komisiji. Ta in vsa druga določila o volitvah zajema zakon o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov. M. N.

Pogled na razstavne prostore Beograjskega sejma

Z BEOGRAJSKEGA SEJMA TEHNIKE IN TEHNIČNIH USPEHOV

Napredek naše izumiteljske dejavnosti

Doslej je bilo patentiranih že blizu 20.000 izumov in izboljšav — Z njih uporabo smo po vojni prihranili pet in pol milijard dinarjev

Beograd, 24. avgusta. — Beograjski sejem tehnike in tehničnih uspehov je odprt že drugi dan. Na sejnišče, ki je tako reprezentativno zgrajeno na do nedana še zapuščenem desnem bregu Sabe, je večeraj popoldne, ko je bilo odprto za občinstvo, prišlo 46.000, danes dopoldne pa kakih 30.000 obiskovalcev. Popoldne in jutri v nedeljo pa bodo sejnišče razen Beograjskega napolnili tudi številni obiskovalci iz najrazvitejših držav in drugih republik. Beograjsko sejnišče jih privablja, ker je novo, prav tako pa je tudi razstavljeno gradivo zelo zanimivo. V Beogradu kaj takega še niso razstavljali in Beograjskani kaj takega še niso videli.

DVA TISOČ IZUMITELJEV

Cepprav zavzema na velikem sejnišču le malo prostora, vendar zasluži precejšnjo pozornost oddelek, ki je posvečen izumitelstvu.

Izumiteljska dejavnost je po vojni silno napredovala. Kot so omenili na sejmju, je bilo doslej patentiranih že okoli 20.000 izumov in izboljšav. Zlasti od 1953. leta se je ta dejavnost povečala in lani dosegla višek.

Koliko je izumiteljev v naši državi? V Združenju izumiteljev je včlanjenih 2030 članov, od tega največ iz Beograda, saj jih je samo tu 630. Med njimi je 50% inženirjev in drugih strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo. V Sloveniji pa jih je okoli 500, od teh polovica v Ljubljani.

Zanimivo je tudi, koliko je bilo posameznih izumov in izboljšav v posameznih republikah. Na Srbijo jih odpade kar 47%, Hrvaško 30, Slovenijo skoraj 16 in na Bosno in Hercegovino skoraj 4%.

RAZSTAVLJENI IZUMI

Na površini 100 m² je prikazanih 30 prototipov jugoslovanskih izumov s področja precizne mehanike, elektronike, strojništva, prometa, gradbeništva, široke potrošnje in učil. Strokovnjaki na sejmju demonstrirajo z razstavljenimi prototipi, da bi tako dohili čim tesnejši kontakt med izumitelji in zainteresiranimi obiskovalci.

Med drugim je razstavljena majhna ročna črpalka, ki izčrpa 260 litrov vode ali bencina v minuti. Spojka na tračnihah upošteva njihovo širjenje zaradi toplote in preprečuje nesreče. Pero za tuš ima rezervoar za neprekinjeno risanje. Razstavljena je tudi naprava za hitro odstranitev izolacije z žice. Za gospodinje je zanimiva večja žlica z vgrajeno dinamometrijsko tehniko. Gospodinja takoj ugotovi, ali je zajela zadosti moke, sladkorja ali premalo, oziroma preveč. Kombinacija fotoaparata in filmske kamere 10-krat pospešuje dosedanji sistem. Pravijo, da lahko z njim sledijo celo strelu iz puške.

Z novo glavno pri perovibratorju bodo olajšali delo gradbenim delavcem pri betonu, da jih ne bo treslo kot doslej. Zelo praktičen je zložitelj stol, zanimiva pa ključavnica z dvema ključema za blagajne. Razstavili so tudi lijak, ki se zapre brž, ko ga odmaknejo od steklenice oziroma druge posode, v katero nalivajo tekočino. Dokaj pozornosti vzbujajo čoln, katerega spodnji del je iz stekla, tako da je moč iz njega opazovati življenje pod vodo. Ta čoln bo zlasti primeren za izlete po morju. Nadalje je razstavljena naprava, s katero je moč sekati razne oblike pločevine.

Posebno pozornost na vzbujajo prenapeti betoni po sistemu inženirja Željca, graditelja Beograjskega sejnišča, ki je s takim betonom uspel zgraditi tako veličastne zgradbe. Njegov drugi izum pa je betonski železniški

prag. Na šestih kilometrih proge v bližini Beograda zdaj preizkušajo, kako se bodo obnesli ti betonski pragovi. Če se bodo dobro, jih bodo železnice kmalu začele uporabljati namesto lesenih.

VSA OBVESTILA SO NA RAZPOLAGO

Oddelek z domačimi izumi razpolaga razen prototipov nekaterih izumov tudi s posebnimi albumi s fotografijami prototipov, ki jih zaradi pomanjkanja prostora ni bilo moč razstaviti. V albumu sta pod vsako fotografijo omenjena koristnost in namen izuma, razen tega pa njegov kratek opis in priimek ter ime izumitelja.

Oddelek razpolaga tudi s spiski drugih domačih izumov, ki so prijavljeni v Upravi za patente FLRJ. Razvrščeni so po razredih in skupinah dejavnosti, s kratko tehnično dokumentacijo. Spiski so prevedeni tudi na tuje jezike.

Razen tega ima biro tudi komercialno tehnično službo, da obvešča o aktualnih iznajdbah, ki jih je moč odkupiti v ZDA, Nemčiji, Franciji, Italiji, Švici in Avstriji. Tako lahko oddelek posameznim podjetjem in interesentom svetuje glede nakupa licenc, jih obvešča, kaj bi bilo najbolj primerno zanje, hkrati pa tudi tuje interesente obvešča o naših domačih izumih.

DOSLEJ IZKORISCAMO LE 5% IZUMOV

Koliko pa izkoriščamo naše izume? Leta 1939 so jih izkoristili le 1%. V oddelek pravijo, da jih zdaj izkoriščamo 5%, neizkoristeni pa ostane 95%. Z uporabo izumov smo po vojni prihranili pet in pol milijard dinarjev. Ožji stik med izumitelji in poslovnimi ljudmi pa bo ta odstotek gotovo povečal. Pri tem pa bo imel zaslug tudi Beograjski sejem, ki je prvi uvedel tak oddelek na svojem razstavišču. I. S.

IZ ZUNANJETROVINSKE PROBLEMATIKE

Za nadaljnjo razširitev gospodarskega sodelovanja s tujimi deželami

Letos bo imela naša država redna trgovinska pogajanja s Sovjetsko zvezo, Poljsko, Kitajsko, z Albanijo, Bolgarijo, Romunijo, s Češkoslovaško in z Madžarsko

V septembru, oktobru in novembru bo imela Jugoslavija redna trgovinska pogajanja s Sovjetsko zvezo, Poljsko, Kitajsko, Albanijo, Bolgarijo, Romunijo, Češkoslovaško in Madžarsko. Za prvo polovico septembra so predvidena trgovinska pogajanja z Albanijo v Tirani. Na njih bodo določili blagovne sezname za prihodnje leto in proučili vprašanja tehničnega sodelovanja.

Pogajanja s Sovjetsko zvezo se bodo začela sredi septembra v Beogradu. Delegaciji obeh dežel bosta proučili nove blagovne sezname na podlagi že sklenjenega dolgoročnega sporazuma o blagovni menjavi, kakor tudi vprašanje uporabe tretje tranše blagovnega kredita v znesku 18 milijonov dolarjev. Proučili bi tudi možnost za razvijanje bančnega in tehničnega sodelovanja med obema deželama.

Jugoslovansko-poljska trgovinska pogajanja, ki se bodo začela bržčas 20. septembra, bodo zajela vprašanje nadaljnje razširitve gospodarskega sodelovanja, kakor tudi ureditev blagovne menjave za nekaj prihodnjih let.

Na bližnjih trgovinskih pogajanjih z Bolgarijo, ki se bodo začela v drugi polovici septembra v Sofiji, bodo proučili predvsem blagovno menjavo v letu 1958. Bržčas bodo obravnavali tudi znanstveno in tehnično sodelovanje.

V začetku oktobra se bodo začela v Beogradu pogajanja med Jugoslavijo in Romunijo. Na njih bodo določili blagovne sezname za prihodnje leto.

Glavno vprašanje na pogajanjih med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki bodo v prvi polovici oktobra v Pragi, bo medsebojna menjava v letu 1958. Razen tega bodo pogajanja zajela tudi vprašanje že prej podpisane investicijskega sporazuma, da bi Češkoslova-

ška izpolnila njegove določbe, nanašajoče se na Jugoslavijo.

Trgovinska pogajanja z Madžarsko, ki se bodo začela v prvi polovici oktobra v Budimpešti, bodo zajela proučevanje možnosti za nadaljnjo razširitev gospodarskega sodelovanja, določitev dolgoročnih blagovnih seznamov in ureditev blagovne menjave v letu 1958.

V novembru se bodo začela v Beogradu trgovinska pogajanja s Kitajsko. Na njih bodo proučili možnosti sklenitve dolgoročnega kitajsko-jugoslovanskega trgovinskega sporazuma ter vprašanje znanstvenega in tehničnega sodelovanja.

Tedaj pa je prišel v kuhinjo Iljič in opazil ribo.

«Krasna riba!» je vzkljknil, «od kod ste jo pa dobili?»

In ko je zvedel, da so mu jo pripeljali ribiči, je strogo rekel Sanji:

«Menda ste pozabili na moje naročilo, da ne smete sprejemati nobenih daril. To ribo pa zavijte in neutegoma pošljite v dečji dom.»

«Vladimir Iljič, saj morate menda tudi vi jesti. Delate od jutra do večera, hranite pa se zelo slabo.»

«Se tega je treba! Naši otroci gladujejo, vi pa me hočete pogostiti z jesetrom. Se danes ga pošljite otrokom!»

Vsi, ki so Lenina poznali, so opazili njegov poseben, pazljiv in zelo resen odnos do otrok.

V Gorkih sem dostikrat videl Vladimira Iljiča, kako se je sprehajal s svojim malim nečakom Vitjo, sinom Dmitrija Iljiča Uljanova. Pogovarjal se je z njim kakor z odraslim, deček mu je moral naglas brati stihe in pripovedovati pravljice. Iljič se je od arca smejal, ko je poslušal šestletnega fantička.

Prav tako je bil Lenin «prijatelj» s hčerko hišnice Veročko, ki je živel v Tarasovki, v poletni vili Bonč-Brujeviča. «Prijateljstvo» je bilo zelo priskrčno. Veročka je zmerom radostno sprejela strica «Voldjo», se dolgo sprehajala z njim in mu vsakokrat kaj podrobno pripovedovala. Iljič pa jo je držal za roko, pazljivo poslušal, kdaj pa kdaj namrščil obrvi ali pa se je veselo zakrohotal.

Vladimir Iljič je bil vse življenje velik in odkritosrčen prijatelj otrok — ljubil jih je, razumel in veroval vanje.

S. R. GILJ

23

ŠEST LET Z V. I. LENINOM

Spomini osebnega šoferja Vladimira Iljiča Lenina

V GORKIH

Zadnja leta življenja Vladimira Iljiča so bila tesno povezana z vasjo Gorki v bližini Moskve. Zločinski atentat na Iljičevu življenje v avgustu 1918 in silna napornost dela sta omajala njegovo zdravje. Na odločno priporočanje zdravnikov se je moral Lenin preseliti iz mesta.

Konec septembra istega leta je Vladimir Iljič prvokrat prispel na pristavo Gorki. Zlasti pogosto pa je prihajal sem počivati in delat od zime 1921 dalje.

Če se pelješ po Kašmirski cesti iz Moskve proti reki Pahri, vidiš na steni hišice na levi strani Kolhozne ulice vasi Gorki marmorno ploščo z napisom: «V. I. Lenin je govoril v tej hiši 9. januarja 1921 na zborovanju kmetov vasi Gorki.»

Tisto leto je bilo težavno. Mlada sovjetska republika, ki je bila odbila naval nešteti tolpe belogardistov in intervencionistov, je zaključila državljansko vojno z razdejanim narodnim gospodarstvom. Primanjkovalo je kruha, soli, bencina, predmetov široke potrošnje.

Kmetje vasi Gorki so povabili Vladimira Iljiča, da bi se pomenili z njim o državnih poslih in o svojih potrebah.

«Hm, z veseljem,» je odgovoril Vladimir Iljič, ko so ga kmetje povabili. — «Če ne bom zaposlen, me pričakujte jutri proti večeru, takole ob šestih.»

Kmetje so sklenili sklicati sestanek v hiši Vasilija Suljgina. Proti večeru se je

zbralo nad sto ljudi. Bili so tako na tesnem, da se niti ganiti niso mogli. Ko so namreč zvedeli, da bo govoril Lenin, so prišli v Gorki tudi prebivalci sosednih vasi.

Okrog šestih je prišel Vladimir Iljič z Nadeždo Konstantinovno in sestane se je začel. Iljič je govoril tiho, posebno važna mesta svojega govora pa je poudarjal tako, da je odločno zamahnil z roko ali pa rahlo udaril z dlanjo po mizi.

Ljudje so napeto poslušali voditelja. Vladimir Iljič je med drugim rekel: «Končali bomo vojno in si uredili takšno življenje, o kakršnem se našim očetom niti sanjalo ni. Kmečke revščine, bede in zaostalosti bo za vedno konec. Konec bo tudi opank, trsak za razsvetljavo, nalezljivih boleznih in drugih tegob. Ubrani mi moramo sovjetsko oblast pred sovražniki — to je naša glavna naloga.»

Na tem sestanku je Vladimir Iljič opazil, da v Gorkih nimajo elektrike. «Mar ni že čas, da nehamo svetiti v kmečkih hišah s trskami?» je rekel. «Saj bi lahko dobila vas elektriko iz bližnje sovhozne elektrarne.»

«Pomagal vam bom po svojih močeh,» je rekel Iljič zbranim kmetom in vprašal, če bi radi še kaj vedeli. Kmetje so mu zastavili mnogo vprašanj in Lenin jim je rade volje odgovarjal. Sestanek se je zavlekel pozno v noč. Kmalu je vas Gorki dobila električno razsvetljavo.

V Gorkih, blizu hiše, kjer je stanoval Vladimir Iljič, se razprostira gost in lep park z drevedmi in livadami. Na koncu enega izmed stranskih drevedrov sta rasli dve velikanski, zelo debeli smreki. Segali sta visoko nad park. Takoj prvi dni življenja v Gorkih se je Lenin zanimal za orjaški drevesi in često občudoval njuno višino.

«To sta vam drevesi, da malo takih!» je večkrat vzkljknil.

Nekega poletnega večera leta 1918 sva se pripeljala iz Kremlja v Gorki. Vladimir Iljič je izstopil in se jel, kakor po navadi, sprehajati po drevedih. Dihal je globoko ter užival tišino in prijeten vonj jelk in smrek. Po sprehodu je sedel na klopi in se nasonil nazaj. Prisedel sem. Vladimir Iljič me je nekaj vprašal. Nenadoma je obmolknil in se zagledal nekam v daljo. Obrnil sem se v tisto stran, na nistem nič opazil. Vladimir Iljič je rekel:

«Poglejte, Gilj, kje pa je druga smreka?»

Na koncu drevedora je stala samo epa smreka. To se mi je zdelo čudno, saj sta še pred nekaj dnevi stali obe.

Odhitela sva na konec drevedora in se prepričala, da so posekali smreko nedavno. Ostal je samo debel panj, Vladimir Iljič je stal nekaj časa molče, potem pa je ogorčeno dejal:

«To je prava anarhija! Kdo je smel posekati smreko? Treba je ugotoviti, kdo je to storil.»

Pokazalo se je, da je pred dvema dneva upravnik doma v Gorkih naročil, naj rade volje posekajo. Bila se je posušila. To sem povedal Vladimiru Iljiču. Malo je pomislil in dejal: «Treba bi ga bilo pošteno kaznovati.»

Preveč hrupa ni dobro

Z angleško intervencijo v Omanu je Srednji vzhod spet prišel v ospredje svetovnega dogajanja. Zda je pozornost preskočila na Sirijo, kjer se je — če naj verjamemo vsemu, kar pišejo in govori v Londonu in Washingtonu — zgodila najmanj prava revolucija. Pač pa je zadržala mirno v Alžirju, kjer so obloščne oblasti 20. avgusta, ob tretji obletnici vstaje pričakovale velike dogodke. Zda se zdijo, da jih ne pričakujejo. V Londonu in Washingtonu pa se je začelo govoriti, da so zahodne države vendarle po petih mesecih — zaključile svoje predloge. A poudarja je, da se s tem sporazumom še ni približal.

Mnogo hrupa...

Sirija je zašla v središče svetovne pozornosti pravzaprav zaradi poplave uradnih in časopisnih komentarjev, ki so se pojavili na Zahodu predvsem v Britaniji in ZDA. Iz vse te poplave je zelo težko izluščiti, kaj se je pravzaprav zgodilo v Damasku. Kaže pa, da se je okrepil položaj levičarskih sil, ki so se bolj nepopustljivo nasprotne Eisenhowerjevi doktrini in vključevanju v zahodno blokovsko politiko. Obenem je Sirija sklenila nekakšno sporazumno pogodbo z Sovjetsko zvezo. Neke velika ameriška agencija je to dogodke označila za največji neuspeh zahodne politike na Srednjem vzhodu po nacionalizaciji Sueskega prekopu, so pa tudi listi, ki trdijo, da je Sirija že postala »sovjetski satelit«. Nekoliko bolj previdno, a v bistvu ne mnogo drugače, se je izrazil tudi predsednik Eisenhower in s tem povzročil živahno reakcijo na sirski strani, kjer trdijo, da hočejo zahodne države najti povod za nadaljnji in še močnejši pritisk na Sirijo, da bi se končno le uklonila njihovim načrtom. Sirski obrambni minister pa je še opozoril, da je dežela »na robu nevarnosti« in da jo utegne zahodna politika prisiliti, da bo šla čez to mejo.

Vsekakor ustvarja kampanja okoli Sirije dokaj neprijetno ozračje, ki ni v prid razvoju odnosov na tem področju. Ne manjkajo niti alarmantne vesti iz Londona, da namerava britanska vlada usvariti primer, ki je predviden v Eisenhowerjevi doktrini kot povod za oboroženo intervencijo. Temu namenu naj bi baje služila kurdska plemena, ki štejejo v Siriji še okrog 200.000 ljudi. A tudi v Egiptu izražajo bojazen, da utegne sedanji hrup zaradi Sirije pomeniti uvod v nasilen poseg, podobno kot je bilo s silno kampanjo po nacionalizaciji Sueskega prekopu. Prav izkušnje iz sudeške krize pa bi morale po našem mnenju vsako podobno nepremišljeno dejanje — zlasti še, ker je Sirija mnogo bližja važnim petrolejskim poljem. Sicer pa se zdi, da prevladuje zmernost v washingtonskem stališču — mnogo bolj kot v londonskem.

Sumljiva tišina

Tako govorijo Francozi o sedanjem položaju v Alžirju in izražajo bojazen, da utegne biti ozračje okoli bližnje velike ofenzive alžirskih osvobodilne vojske, ki naj bi se sprožila, preden bi alžirsko vprašanje spet obravnavali v OZN. Ne manjka niti fantastičnih govoric — na primer, da naj bi uporniki v Libiji pripravljali še manj kot 300 reaktivskih letovcev tipa Mig 17. Manj neverjetne se zdijo trditve nekaterih virov, da dobo alžirsko osvobodilno gibanje tudi nekaj podpore od ameriških petrolejskih družb. Senca ameriškega gospodarskega ekspanzionizma vstane namreč nad vsem Sredozemljem in daje tudi glavno razlago za razliko med ameriški in francoski stališči. Zaradi tega je tudi naloga francoske vlade na bližnjem zasedanju Glavne skupščine OZN dokaj zapletena. Brez ameriške podpore se

utegne položaj za Francijo kaj neprijetno zasuti. Od tod na eni strani naglica v pripravljanih načrtih novega alžirskega statuta (ki pa je najeti) na hude težave v sami vladi in pri alžirskem generalnem rezidentu Lacostu), na drugi pa turneji zunanjega ministra Pineauja in njegovega namestnika Mauricea Faura. Prvi bo »obdeloval« države Latinske Amerike in potem krenil še na težavno pot v Washington, drugi pa bo poskušal pridobiti ptičičke države za večjo naklonjenost francoskemu stališču. Vsekakor je v vladi Bourges-Maunouryja lotila dela z veliko vnamo. Škoda le, da ostaja v bistvenem vprašanju, v Alžiriji, pri starih formulah in poskuša z deklaracijami reševati stvar, ki je potrebna mnogo bolj temeljitega posega.

London in propaganda

Razorožitveni razgovori v londonskem Lancaster House, ki so običajno sedanjega zasedanja pred ptičičke pol leta mnogo obetali, dajejo že daljša časa vtis, da so naselili na pitljivo ustvarjanja psiholoških prednosti za propagandno rabo. Predvsem ustvarjajo tak vtis zahodne delegacije, ki očitno niso mogle učinkovito prebrati medsebojnih nesoglasij in neskladij svojih namenov. Sprito velikega zanimanja mednarodne javnosti za razorožitve je skoraj razumljivo, da je moč najti izhod iz položaja v potezah, ki so usmerjene bolj na učinek na javnost kot pa na dejanski uspeh razorožitve. Ko zadnji predlog o opustitvi poskusnih eksplozij za dve leti ne bi bil vezan na celo vrsto pogojev, ki jih ne bo lahko izpolniti, bi gotovo pomenil pozitiven uvod v reševanje zapletenega vprašanja razorožitve. Sicer pa je sploh velika vprašanje, ali manjši partnerji ZDA — predvsem Britanija in Francija — res želijo opustitev poskusnih eksplozij, ko si pa prav od njih obetajo povečanje svoje vojaške moči in s tem zmanjšanje razlike med »malimi« in »velikimi« vlesilami. Gotovo pa se zdi, da posebnih interesov manjših ne vplivajo pozitivno na možnost sporazumevanja med velikima, ZSSR in ZDA.

Volitve in politika

V Zahodni Nemčiji je v boju 13 strank: večina med njimi nastopa prvič na volitvah in nosi tučeno ime »Nemški demokratični zvezo«. Vsekar se bo borba omejila na dve glavni, na demokristjane in socialdemokrate, liberalcem pa bo vsaj kakor bi sami radi, morda pripadla vloga jezika na tehnični. V sedanjem dokaj ugodnem gospodarskem položaju se volilni boj omejuje na zunanjo politiko — obenem pa so volitve zelo važne tudi za nadaljnji razvoj svetovne politike. Zato ne manjka posegov z ene in druge strani, pa tudi sami Nemci se pridno opirajo na svoje zunanje-politične možnosti. Tako so se trgovska pogajanja s Sovjetsko zvezo začela v času, ki za trzne trgovske razgovore ni kaj primerev. Z vmenjavanjem vprašanja repetitivne jih je poskušal Adenauer spetno izkoristiti v svoje volilne namene, nekoliko v zamero pa so ga spravila poročila, da je sovjetska vlada ponudila zelo obširno zamenjavo, ki bi obsegala tudi nafte in nekatere kovine, ki jih na svetovnem trgu precej primanjkuje.

Pač pa je pozitiven sklep bonnske vlade, četudi so ga najbrž vsaj deloma narekovali spet volilni ozir, da bodo navezali gospodarske stike s Kitajsko. Če k temu dodamo zadnji sklep ameriške vlade, da bo 21 novembra dovolila potovati na Kitajsko, vidimo, da škodljiva izolacija te velike države vendarle nekoliko popušta. Obenem kažejo ameriške statistike, da se je v letošnjem prvem polletju povešal trgovina ZDA z vzhodnimi deželami. To so sicer majhni, vendar pozitivni znaki. r. c.

Diktatura priseljencev?

Pariz, 24. avg. (Tanjug). Združenja francoskih kolonistov v Alžiriji so danes poslala generalnemu rezidentu Robertu Lacostu resolucijo, v kateri so obsojila vladni načrt političnega statuta za Alžir, ter zahtevala »popolna poročstva za pridobljene pravice evropske skupnosti« v tej severnoafriški deželi. Kolonisti so v resoluciji pozdravili samo načelo, da je »Alžirija sestavni del Francije«, upri pa so se načrtom o avtonomnih zboračnicah na podlagi enotne in enake volilne pravice, kakor to določa vladni osnutek statuta. »Francoska skupnost v Alžiriji nikoli ni sprejela in ne bo sprejela volilnega sistema, v katerem bi imeli Alžirci in Francozi enako volilno in predstavnisko pravico.«

Po uradni statistiki je zdej v Alžirju okrog milijon Francozov in nad 8 milijonov Alžircev. Francozi so bili doslej zastopani v občinskih svetih z dvema tretjinama predstavnikov, Alžirci pa le z eno.

V PRIČAKOVANJU SOVJETSKEGA ODGOVORA

Pojasnjevanje predlogov o začasni opustitvi jedrskih poskusnih eksplozij

Britanska zavijanja o pogojih in ovirah na poti do razorožitvenega sporazuma

London, 24. avg. (Reuter). — Včeraj je bila seja ožjega razorožitvenega odbora OZN, na kateri so govorili delegati Velike Britanije, ZDA, ZSSR in Francije. Britanski delegat je izjavil, da sovjetski delegat z nesprejemljivimi pogoji onemogoča sporazum o razorožitvi. »Sovjetska vlada«, je dejal, »ovira sporazum, mnoge strani sovjetskih predlogov so za Zahod docela nesprejemljive.« Dalje je rekel, da zahodne dežele odklanjajo predvsem zahtevo Sovjetske zveze, naj bi poskuse z atomskim orožjem takoj opustili, ne da bi jih pogojno vezali na širši sporazum o razorožitvi.

Ko je analiziral sovjetski predlog o razorožitvi, je britanski delegat pripomnil, da veže ZSSR sporazum o začetni fazi razorožitve z ukinitvijo tujih vojaških oporišč in zmanjšanjem števila tujih vojaških čet v evropskih deželah. Britanski delegat je izjavil, da so »mnogi elementi« sovjetskega načrta nesprejemljivi in da »Sovjetska zveza ali sploh neče, da bi prišlo do sporazuma o razorožitvi, ali pa hoče, da bi stodoletno odobrili njeno gledišče.«

Govor britanskega delegata presojajo v krogih ožjega razorožitvenega odbora kot izraz poslabšanja vzdušja na pogajanjih o razorožitvi, o njegovih izjavah pa pravijo, da so ostra. Francoska in britanska delegacija gledata na izid londonskih pogajanj z manjšim optimizmom kakor delegacija ZDA.

KAKO SODI MOSKVA O ZAHODNIH PREDLOGIH

POGOJI IN KLAVZULE in še atlantska revizija, a nemara vendar napredek

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Moskva, 24. avg. V Moskvi štiri zahodnih držav o opustitvi poskusov z atomskim orožjem niso odstranili dosedanjih glavnih ovir na poti k razorožitvenemu sporazumu. Današnja »Pravda« je objavila poročilo svojega londonskega dopisnika, ki so v njem po vsem videzu izraženi sovjetske gledišče in vse pripombe sovjetske delegacije k zahodnim predlogom. Glavna pripomba je v tem, da so novi zahodni predlogi obremenjeni z različnimi pogoji, ki praktično eliminirajo vse njihove prednosti glede na prejšnja gledišča Zahoda.

»Pravda« meni, da je novi zahodni predlog predvsem pogojno vezan na splošni sporazum o razorožitvi, kar v podrobnostih pomeni, da je ostala v veljavi

zahteva Zahoda po obsežnih fotografirskih posnetkih iz zraka. Ostala je težnja, da bi znižanje števila oboroženih čet omejili v prvi etapi za ZSSR in ZDA na dva in pol milijona, za Veliko Britanijo in Francijo pa na 750.000 mož. Ostal je tudi »nesrečni pogoj«, da bi vzporedno z razorožitvijo uredili tudi politična vprašanja, in končno še, da bi v načelu sprejeli sklep o opustitvi proizvodnje atomskih snovi v vojne namene in o ureditvi mednarodne kontrole nad izvajanjem tega ukrepa.

Nadalje »Pravda« poudarja, da bi se morala Sovjetska zveza po zahodnih predlogih v prihodnjih 12 mesecih spriznati z opustitvijo proizvodnje atomskih snovi v vojne namene, samo atomsko orožje pa bi ne bilo prepovedano in tudi ne izločeno iz oborožitve. Tako bi ostali nedotaknjeni njeni vsi stari pogoji in načrti Zahoda, ki si prizadeva, da bi ne prišlo do sporazuma o opustitvi atomskih poskusov nasploh, in ki bi radi obdržali pravico, da bi atomsko orožje uporabili v bodoči vojni.

»Pravda« opozarja na to, da so bili zahodni predlogi sestavljeni v naglici in da se vojaški strokovnjaki Atlantske zveze

niso utegnili pogovoriti o vseh podrobnostih. O njih bodo razpravljali še na posebnem zasedanju Sveta Atlantske zveze, sklicanem za ponedeljek, in list se vprašuje, ali se ne bo še spremenil značaj teh predlogov, ko jih bodo v Atlantski zvezi premotrili tudi zahodnonemški militaristi.

Iz članka »Pravde« sledi, da sovjetska delegacija v ožjem razorožitvenem odboru OZN ni prepričana o odkritostnosti zahodnih predlogov in da je zlasti nezadovoljna z večerajšnjimi dodatnimi pojasnili ameriškega, angleškega in francoskega delegata.

Vzlic takšnim kritičnim pripombam pa dobi človek vtis, da sovjetska delegacija v bistvu presoja nove zahodne predloge vendarle kot napredek, čeprav meni, da ni dovolj natanko formuliran in da so še odprta vrata za morebitne popravke ali umike, če bi vojaški strokovnjaki Atlantske zveze z njimi ne bili zadovoljni. O. M.

Sirska pritožba v OZN

Damask, 24. avg. (Reuter). Sirska vlada pripravila pritožbo Varnostnemu svetu OZN zaradi »ameriške kršitve ustanovne listine OZN in vmešavanja ZDA v notranje zadeve Sirije«.

Sirija vztraja na politiki pozitivne nevtralnosti

Beirut, 24. avg. (AFP). Sirski obrambni minister Kaled Azem in zunanji minister Salah Bitan sta v razgovoru z dopisnikom libanonskega časnika »Orient« pojasnila gledišča o sirski politiki. Minister Azem je med drugim poudaril, da je Sirija uveljavila vse varnostne ukrepe, da bi ohranila svojo svobodo in neodvisnost. Salah Bitar je dejal, da temelji politika Socialistične stranke na težnjah arabskih narodov in da Sirija zdaj sodeluje s komunisti zaradi obrambe skupnih koristi, zlasti na področju zunanje politike. Oba ministra sta tudi poudarila, da so neutemeljene vesti, da namerava Sirija prekiniti svoje odnose z zahodnimi državami in opustiti politiko pozitivne nevtralnosti.

Ko je minister Azem govoril o sovjetsko-sirskih odnosih ter o

gospodarskem sodelovanju, je dejal, da s Sovjetsko zvezo niso sklenili nobenih pogodb, marveč so samo podpisali skupne izjave, ki omogočajo pogajanja o sovjetski pomoči sirskemu gospodarstvu. V kratkem se bodo sestali strokovnjaki obeh dežel in proučili možnosti za sklenitev gospodarskega sporazuma.

Sirska ministra sta nadalje opozorila na to, da obdajajo Sirijo sovražniki, ki bi jo radi spodnesli. Poudarila sta, da bo Sirija s potrebnimi ukrepi preprečila imperialistični bojot. Mednarodna banka za obnovo in razvoj je pokazala zanimanje za sirski načrt o gospodarskem razvoju, vendar sirska vlada njenih pogojev ni mogla sprejeti. Na koncu sta dejala, da Sovjetska zveza neče nič drugega kot to, da bi Sirija branila svojo neodvisnost.

Dve ameriški misiji

Richards, ki je uveljavljal Eisenhowerjevo doktrino na Bližnjem vzhodu, zdaj v Jugovzhodni Aziji — Henderson pa zaradi napetosti s Sirijo na Bližnjem vzhodu

Washington, 24. avg. (AFP). Ameriški državni podsekretar za zunanje zadeve Herter ter posebni odposlanec Richards, ki se je nedavno mudil na Bližnjem vzhodu, da bi pridobil tamkajšnje dežele za Eisenhowerjevo doktrino, sta včeraj popoldne odpotovala v vrsto azijskih dežel. Uradno so njuno potovanje označili za »misijo dobre volje«. Zda sta na poti v Burmo, od onod pa kreneta na Tajsko, Tajvan, Južno Korejo, Malajo in v Hongkong.

Pomočnik državnega podsekretarja v ameriškem zunanjem

ministrstvu Loy Henderson potuje zdaj po Bližnjem vzhodu. Najprej se bo ustavil v Turčiji in imel razgovore s predsednikom vlade Menderesom.

Predstavniki zunanjega ministrstva je izjavil, da si bo Henderson prizadeval, da bi se s izprve roke počutil o razvoju dogodkov v Siriji in o tem, kako reagirajo nanje v deželah, ki jih bo obiskal. Henderson pa v Sirijo najbrž ne bo potoval. Vladam dežel, v katerih se bo ustavil, pa ne bo ničesar konkretnega predlagal v zvezi s sirskimi dogodki.

Vojaška izolacija Alžira?

Meje za Tunizijo in Marokom blokirane — Spet intenzivna diverzantska akcija upornikov po alžirskih mestih

Pariz, 24. avg. (Tanjug). Vrhovno poveljstvo v Alžiriji je danes odredilo popolno blokado alžirskih meja nasproti Tuniziji in Maroku. Na mejo so poslali posebne čete, ki bodo zgradile žične ovire v obmejnih krajih in skupni dolžini nad 500 km. Obmejne pasove proti Tuniziji in Maroku so razglasili za »nedostopne conet, vojska pa je pooblaščenca, da odseli civilno prebivalstvo iz mejnih krajev v zaledje.

Za tako blokado so se odločili sinoči na posvetovanju francoskih poveljnikov z ministrom vojske Mauriceom, rezidentom Lacostom in šefom francoskega generalnega štaba Elyjem v Oranu. Na tem posvetovanju je Lacoste obdolžil tuniško in maroško vladno, da se vmešavata v francoske notranje zadeve, ker sta baje gmotno in moralno podpirali upornike. Lacoste trdi, da so na ozemlju obeh sosednih dežel odprli vojaške šole in ustanovili velike garnizije upornikovih čet, ki štejejo več tisoč borcev, »priljubljenih, da že te dni prodro iz Maroka v zahodne pokrajine Alžirije«.

Medtem je francosko letalstvo poseglo v ostre spopade z uporniki odredi v srednjem delu Alžirije južno od Tizi-Uzduja. Francoski dopisniki poročajo, da so uporniki štirikrat zapored prebili obrobe francoske pehote, poveljstvo v Laziru pa še ni objavilo nobenega poročila o zgbah na francoski strani. Alžirski komandosi so izvršili nove diverzije v glavnem mestu Alžiru. Pri tem je bilo ubitih 5 Francozov.

12 pa ranjenih. Spopadi se vrste zdaj po vsej deželi, zlasti na srednjih področjih in v območju mesta Constantine. Policija in padalci so znova preiskavali prebivalce v muslimanskih okrajih mesta Alžira in mnogo »sumljivih« ljudi odgnali v zapore.

Vojni minister André Maurice, ki je prisel pred tremi dnevi v Alžir, je še pred posvetovanjem v Oranu pregledal francoske garnizije na jugozahodnih področjih.

Širše sodelovanje med Mongolijo in Vzhodno Nemčijo

Berlin, 24. avg. (ADN). V vzhodnem Berlinu so včeraj sklenili pogodbo o prijateljskem sodelovanju med Mongolsko ljudsko republiko in DR Nemčijo. Pogodba, ki sta jo podpisala predsednik mongolske vlade Cedenbal ter ministrski predsednik Grotewohl, bo veljala vse dotlej, dokler ne bo ustanovljena enotna Nemčija kot miroljubna in demokratična dežela, ali dokler ne bodo pogodbe revidirali, ali pa jo razveljavili. Pogodba določa med drugim, da bodo v kratkem sklenili sporazume o razvoju gospodarskih, znanstvenih in kulturnih stikov med obema deželama.

Felix Gaillard, sedanjí francoski finančni minister

Pariski bulvarji so še zmerom presenetljivo prazni. Na njih ni slišati običajnega hrupa. Skozi odprta okna sliši človek odmev korakov redkih pešcev in šum avtomobilskih koles. Samo zvečer je nekoliko bolj živahno na njih. Ves Pariz je še zmerom na počitnicah. Toliko Parizanov še nikoli ni zapustilo mesta kakor letos. Prejšnja leta so mnogi ostali čez poletje doma, zdaj pa

Pasove bo treba zategniti

je takih zelo malo. V juliju in avgustu ostanejo v mestu samo ljudje, ki so k temu prisiljeni: dežurni peki, branjevi, hišnice, nekaj zdravnikov in policajci.

Vse, kar premore kako vozilo, od motorja do avtomobila, pa se vozi po Franciji in Evropi. Zato je tudi število avtomobilskih nesreč v poletnih mesecih v Franciji največje. Prejšnji teden so terjale avtomobilske nesreče 180 človeških žrtev. La belle France je postala svojim prebivalcem pretresna. Francozi so začeli posnemati Angleže v tem, da v poletnih mesecih potujejo po svetu. Statistiki finančnega ministrstva opozarjajo na čedalje večje število državljanov, ki potujejo v tujino. Se pred tremi leti je imela Francija od turizma lepe presežke: 9 milijard frankov. Lani in predlanskim je bila bilanca turizma nekako izravnana, letos pa je pasivna za celih 36 milijard. Sprito tega so presenečeni tudi francoski turisti, vsaj tisti, ki so se mudili v trenutku delne devalvacije franka v tujini. Kar čez noč so postali za 20 % revnejši in bivanje v tujini so morali skrčiti od 10 na 8 dni. Zato se mnogi jeze in zabavljajo na francoski frank, češ kakšen denar pa je to, če lahko minister kar čez noč zmanjša njegovo vrednost.

Tudi francoska zbornica je na počitnicah. Vlada pa se mora odpovedati počitku in v naglici izdaja odloke, ki bi jih morda ne mogla uveljaviti, če bi zbornica

PISMO IZ PARIZA

zasedala. Tako so tudi frank delno devalvirali čez noč. Predsednik vlade zdaj s svojimi pomočniki in svetovalci pripravlja zadnje ukrepe za uveljavljanje alžirskega statuta, finančni minister Gaillard pa psihološko kampanjo, ki naj bi Francoze spremenila v Angleže: navdala naj bi jih s disciplino in jim vcepila potrebno dozo dinamizma, da bi se marsičemu odpovedali. To je edini način, da doseže Francija gospodarsko ravnotežje. Finančni minister Gaillard je znan kot odločen politik in spreten gospodarski strokovnjak. Pravijo, pravi vladar z malo ugleda ali pa ker da ima še srečo povrh. Tako vsaj trdi pariški tisk, ki dela zanj pravo ameriško reklamo.

Z devalvacijo franka seveda pereče vprašanje francoskega gospodarstva še to zadevajo takšni poski na tem večje težave. Francozi so razumeli sueški nauk na svoj način: če hoče Francija ostati ali darsko ravnovesje so odvisni od stališča znova postati vlesila, se ne more zana-povprečnega Francoza nasproti raznim štati na svoje tradicionalne zaveznike, ki ukrepom, ki mu jih je finančni minister so jo pustili na Sueškem prekopu in v Al-priporočil ali vsilil. Ne devalvacija franka, žiriji na cedilu. Sama, s povečanjem svoje usmerjena na večjo menjava blaga s tujino, ne proračunski prihranki, ki naj bi znašali kakih 600 milijard, ne bodo nič zalegli, če bodo cene narasle. Cene pa so že narasle ali pa je, kakor pravijo bolj oprezno gospodarski strokovnjaki, videti težnjo po njihovem naraščanju. Finančni minister je trdno sklenil, da se bo tem bolj kakor kdaj koli in ki dokaj simpatično težnjam upr. Predvsem hoče preprečiti raz-prav naraščanje cen, ker se boji splošne zahteve po zvišanju mezd in plač. To bi

pomenilo, da se bo moral minister po sestavi desničarske vlade obrniti na svojo klientelo, na prebivalstvo in zahtevati od njega žrtve. V tem smislu je že uveljavil nekatere ukrepe od omejitve cen paradiznikov in korenja do ukinitve taks na televizijske aparate in pralne stroje.

Toda težave bodo nastale šele v trenutku, ko bo zahteval žrtve od industrije, ki ji bo skušal vsiliti raven cen, s katerimi nikakor ne bo zadovoljna. V pripravah na ta ukrep je začel Gaillard v dogovoru s tiskom kampanjo, katere cilj je, da bi Francoze psihološko pripravila do tega, da bi pritegnili pasove. Vsi dosedanjí poskus, da bi Francoze pripravili do varčevanja in požrtvovalnosti, se niso obnesli. Izjavili so se morda zato, ker jih je napretne gospodarski strokovnjak. Pravijo, pravi vladar z malo ugleda ali pa ker da ima še srečo povrh. Tako vsaj trdi pariški tisk, ki dela zanj pravo ameriško reklamo.

Francoski so izraziti individualisti in za vprašanje francoskega gospodarstva še to zadevajo takšni poski na tem večje težave. Francozi so razumeli sueški nauk na svoj način: če hoče Francija ostati ali darsko ravnovesje so odvisni od stališča znova postati vlesila, se ne more zana-povprečnega Francoza nasproti raznim štati na svoje tradicionalne zaveznike, ki ukrepom, ki mu jih je finančni minister so jo pustili na Sueškem prekopu in v Al-priporočil ali vsilil. Ne devalvacija franka, žiriji na cedilu. Sama, s povečanjem svoje usmerjena na večjo menjava blaga s tujino, ne proračunski prihranki, ki naj bi znašali kakih 600 milijard, ne bodo nič zalegli, če bodo cene narasle. Cene pa so že narasle ali pa je, kakor pravijo bolj oprezno gospodarski strokovnjaki, videti težnjo po njihovem naraščanju. Finančni minister je trdno sklenil, da se bo tem bolj kakor kdaj koli in ki dokaj simpatično težnjam upr. Predvsem hoče preprečiti raz-prav naraščanje cen, ker se boji splošne zahteve po zvišanju mezd in plač. To bi

zadeve po zvišanju mezd in plač. To bi

Mongolska ljudska republika

Mongolska ljudska republika meri nad poldrugi milijon kvadratnih kilometrov, tako da bi bilo v njej dovolj prostora za Francijo, Italijo, Španijo, Portugalsko, Belgijo, Holandsko in Avstrijo skupaj. Večino tega ogromnega ozemlja pa pokriva pušave in gorovja: Ko je dežela dobila ljudsko oblast, je bila ena najbolj zaostalih fevdalnih dežel Azije in zato je imela v svojem razvoju tudi izrazite specifičnosti. Napredek so zavirali fevdalizem, skrajna beda in revščina njenih živinorejskih nomadskih prebivalcev, pogostne epidemije, skoraj stodontna nepismenost itd. Do revolucije Mongolija ni imela niti kilometra železniške proge in tudi nobenega podjetja. Vsa dežela je imela samo eno šolo, pač pa na stotine samostanov. Razne nalezljive bolezni so razsajale med ljudmi in terjale na tisoče žrtev. Tem večje priznanje zaslužijo sedanjí uspehi, doseženi v razvoju Mongolske ljudske republike.

Zmaga kitajske revolucije je odprla nove široke možnosti za nadaljnji razvoj Mongolije, ki ima zdaj prijateljske stike s svojima edinima dvema sosedama — ZSSR in LR Kitajsko. Med

po številu živine na prebivalca prva na svetu. Živinoreja je večinoma nomadskega značaja. Zadnje čase si Mongolija zelo prizadeva, da bi živinorejce preumernila na nemomadski način življenja.

drugim je Mongolija znatno zmanjšala število oboroženih čet, kar je zelo važno za deželo, ki ji primanjkuje delovne sile, ker je zelo redko naseljena. Mongolija ima namreč samo en milijon prebivalcev.

Sodobna ureditev države

Vrhovni organ ljudske oblasti v Mongoliji je Veliki ljudski hural, najvišje ljudsko vrhovno predstavništvo, ki ga izvolijo na podlagi splošnega, neposrednega in tajnega glasovanja. Ustava zagotavlja ljudem individualno svobodo in varnost, zagotovljene so pravice do dela, dopusta in izobrazbe. Zenske so v pravicah izenačene z moškimi. Glavno narodno bogastvo Mongolije je živinoreja. Dežela ima blizu 30 milijonov glav goveje živine in je

Kakih 20 % vse govedi in 60 % orne zemlje je v socialistični upravi. Kolektivizacije so se lotili že pred vojno, in sicer na prostovoljni podlagi. Zelo važna je za gospodarstvo dežele železniška proga, ki prek mongolskega ozemlja veže Moskvo s Pekingom. Ta v Mongoliji nad 1000 km dolga železnica je hrbtenica njenega novega gospodarskega razvoja.

Industrializacija dežele

Po vojni se je industrija v Mongoliji naglo razvila. Razumljivo je, da je najbolj razvita panoga živilska industrija, za katero ima dežela neizčrpne vire surovin. Del živilske industrije v celotni industrijski proizvodnji Mongolije znaša nad 50 %. V velikem živilskem kombinatu v glavnem mestu Ulan Bator Hotu dela nad 2500 delavcev. Po vojni se je industrijska proizvodnja podvojila, podvojilo pa se je tudi število v industriji zaposlenih delavcev.

Mongolija se loteva tudi čedalje obsežnejših geoloških raziskav in izkoriščanja velikih naravnih bogastev (prijem, nafta, zlato, barvne kovine itd.) Na nedavnih razgovorih delegacij vlade LR Mongolije in ZSSR v Moskvi je SZ brezplačno prepustila Mongoliji podjetja trusta »Mongolnafta« (v katerega je investiranih nad 300 milijonov rubljev), dve civilni letališči, več letal in proti odplačilu z ugodnimi pogoji svoj delež v delniškem podjetju »Sovmongometal«. Razen tega bo SZ pomagala Mongoliji, da bo zgradila 18 večjih tovarn in naprav, med njimi tudi premogovnik, katerega letna zmogljivost bo lahko dosegla nad 60 milijonov ton. Znatno pomoč v industrijski izgradnji daje Mongoliji tudi LR Kitajsko.

Načrtno gospodarstvo

Od leta 1947 se razvija mongolsko gospodarstvo na podlagi perspektivnih načrtov. Za prihodnje obdobje (1958 do 1960) je bil pripravljen triletni načrt.

Do revolucije je v Mongoliji umiralo na stotine otrok, ker nikoli ni bilo nobenega zdravnikarja. Zdaj imajo po enega zdravnikarja na 2400 prebivalcev, število prebivalcev pa se je v zadnjih 30 letih malone podvojilo. Do zmage ljudske revolucije je bilo v Mongoliji samo 1,7 % pismenih. Zdaj med odraslimi nepismenosti sploh več ni, v šolo pa hodi redno 93 % šoloobveznih otrok.

Mongolska ljudska republika ima diplomatske stike s šestnajstimi deželami Evrope in Azije. Zadnje čase jih je navezala tudi z Indijo, Vietnamom in Indonezijo. Čedalje pogostnejši so tudi stiki predstavnikov Mongolije s predstavniki drugih dežel. Mongolije še niso sprejeli v OZN, čeprav se je prijavila za sprejem že leta 1946. Na desetem zasedanju so njeno vlogo zaradi veta delegata Čangkajskove vlade zavrnili, čeprav je 52 dežel, v številni Jugoslavijo, glasovalo za njen sprejem.

P. Ilie

Še zmerom obilna žetev nesreč, smrti in poklicnih obolenj

Uspehi pri zaščiti dela v podjetjih, kjer znajo ceniti človeka in njegovo življenje — Hude posledice zapostavljanja higiensko-tehnične zaščite — Delavci čisto sami silijo v nesrečo

Lani je bilo v Sloveniji 41.720 delovnih nesreč in 91 smrtnih primerov. V primerjavi z letom 1955 se je lani število nesreč zmanjšalo za 8,1 odstotka, smrtnih primerov pa je bilo za 25,4 odstotka manj. Zaradi tehnične zaostalosti in pomanjkljivega varstva pri delu se množijo tudi poklicne bolezni.

Analize republiškega in okrajnih inšpektorjev dela ugotavljajo precejšnje izboljšanje higiensko-tehnične varnosti pri delu. K napredku so mnogo pripomogle široke razprave o problematiki HTZ, komisije za higiensko-tehnično zaščito, predavanja, predvajanje filmov in večje število varnostnih tehnikov in inženirjev po podjetjih. Razne nove institucije, kot republiški Zavod za proučevanje in organizacijo dela ter varnosti pri delu in okrajne komisije, ki delajo z roko v roki, so tudi pomoč, da bo v bodoče delo še uspešnejše in da bodo lažje izpolnjevali tiste naloge, za katere je bilo doslej potrebno izrednih naporov, neredko tudi zaradi zapostavljanja varnosti pri delu in tudi nerazumevanja pristojnih organov.

K težavam moramo prističi dokaj omejena finančna sredstva za urejanje higiensko-tehnične varstva, kar je tudi vzrok, da je marsikje ostalo le pri nalogu, ki ga je izdala inšpekcija, ker podjetje ni imelo sredstev. Ponekod pa so denar imeli, niso pa našli časa za higiensko-tehnično zaščito. V podjetjih pa, kjer se HTZ komisije zavedajo dolžnosti in jih podpirajo dosledni obratovodje, hkrati pa se tudi delavci odločno zavzemajo za varnost svojih življenj, so iz nemožnega napravili mogoče. Zato je tudi velika razlika v higiensko-tehnični zaščiti v podjetjih, čeprav imajo približno enake razmere in možnosti.

NA NAJSLABSEM SO MAJHNA IN STARA PODJETJA

V malih in zastarelih podjetjih običajno malo ostane za zaščitne ukrepe, saj komajda vzdržujejo strojni park, zato je v takih podjetjih število nesreč sorazmerno večje kot drugod. V takih podjetjih so »obvezno« pomanjkljive sanitarne naprave in električne instalacije. V podjetju lesne industrije v Mestinju se zaradi slabega prizadevanja in skrbi vodstva delovna varnost ne premeta ne z mrtev točke. V tovarni usnja v Sočanju je znana zastarelost delovnih prostorov, ki kličejo po temeljiti preureditvi, kajti delavci so stalno izpostavljeni obolenjem. Mariborska tovarna pohišta je v skrajno neprimerjih prostorih, t. j. v lesenih, dotrajanih barakah, ki jih tudi z morebitnimi preureditvami ne bi mogli vskladiti z obstoječimi predpisi. Nevarnost, da zdaj zdaj zapoje rdeči petelin, je nič kolikšna. V delavnici železniških vozil »Boris Kidrič« v Mariboru se trudijo za izboljšanje, vendar z malo denarja tu ni moč mnogo opraviti. Delavci se v montažnem in demontažnem oddelku še vedno dušijo v slabem zraku, trpijo zaradi mraza in delajo ob »večni« umetni svetlobi.

KAZE, DA ČAKAJO NA POSREDOVANJE SMRTI

Razmere v rudniku kremenčevega peska v Novem mestu do besedno bodoče v oči. Tu so odkrili večje zaloge kakovostnega kremenčevega peska v večjih globlinah. Niso pa niti s prstom mignili za načrtno izkoriščanje pesko-

kov in samo zato je mogoče, da v peskokopu na Ruperč vrhu kopljejo v globino 15 m in več skoro navpično z naklonom 90 stopinj, a brez etaž. V peskokopu v Leskovcu pa so pesek delo podkopavali. Sploh so v vseh peskokopih novomeškega rudnika delavci v stalni življenjski nevarnosti, da ne govorimo o nesrečah, ki so zelo pogoste. Tudi za respiratorje se podjetje ni pobrigalo, da bi obvarovali delavce pred prvilom kremenčevega peska. Delavci so že nekajkrat zahtevali, da bi podjetje omogočilo kopanje peska v etažah, vendar niso našli pravega razumevanja. Ali morda čakajo

vila korak naprej, brez pravega učinka.

Nezaščiteni novi stroji domače proizvodnje, ki jih uporabljajo podjetja, so drug precej problem. Za sedaj pa ni predpisov, ki bi izdelovalce takih strojev obvezovali, da bi dali nove stroje v pregled in preizkus posebni komisiji.

Osebnih zaščitnih sredstev navedljajo podjetja vedno več, vendar jih delavci malo uporabljajo, ker niso kvalitetna. Vprašanje zaščitnih sredstev ureja vsaka republika zase in neenotno, zato je mnogo zaščitnih sredstev neuporabnih. Tudi za zaščitna sredstva ni organa, ki bi ta sredstva predpisoval in odobral. Neustreznost kumuje tudi stara miselnost delavcev, odpor proti novemu, ki jih čisto tudi odvraca od uporabe zaščitnih sredstev, kot da bi sami silili v nesrečo.

M. R.

Varilec mora biti pri svojem delu zmerom previden

na kakšno bolj avtoritativno posredovanje, morda celo na posredovanje smrti?

Precej uspehov pa so dosegli v »Iskri« v Kranju, v železarnah Jesenice, Store in Ravne, v Cinkarni Celje, Mariborski tekstilni tovarni in drugod.

NOVI TEHNOLOŠKI POSTOPKI — NOVE NEVARNOSTI

V kemično industrijo vsa po vojna leta niso vložili omejene vrednih investicij za rekonstrukcijo, precej pa uvajajo nove tehnološke postopke, ki prinašajo s seboj nove nevarnosti, ker delovnih razmer niso prilagodili novim zahtevam. Tudi slovenske opekarne so v glavnem zastarele, le nekatere so si nabavile stroje za izdelavo opeke, za varnost dela pa niso poskrbele. Drugače je v kamnolomih. Tu je zaščita boljša, ker je vedno več kvalificiranih minnerjev in tudi lesno-predelovalna podjetja so marsikaj izboljšala. Še vedno pa so ta podjetja na prvem mestu po slabosti urejenih sanitarnih prostorih, največji njihov problem pa je odsesavanje prahu in tudi malo povsod urejenih prostorov za brizganje izdelkov.

TRJE PROBLEMI

Ventilacija po podjetjih je splošen problem, ker primanjkuje strokovnjakov, ki bi praktično obvladali problematiko zračenja. Ventilacijske naprave, ki so na razpolago, ne ustrezajo in zato so napori podjetij, da bi napra-

NAŠE POMORSKO TRGOVSKO BRODOVJE

Konec l. 1956 je bilo vpisanih v jugoslovanski pomorski register 227 ladij, ki so imele več kot 100 BRT. To je bilo 58 potniških ladij, 4 tankerji, 120 tovornih ladij, 6 remorkerjev ter 29 motornih in tovornih jadralnic. So imele skupno 300.000 BRT. Jugoslavija je po številu ladij že l. 1954 presegla predvojni stavež, ko je imela registriranih 185 ladij, ni pa ga še dosegla po tonazi, ki je znašala leta 1939 401.000 BRT.

Število ladij se veča razmeroma naglo, saj jih je bilo leta 1956 komaj 85, od teh 28 potniških, ki so imele skupaj komaj 141.000 BRT.

Med 227 ladjami, ki so lani plule po Jadranu in tujih morjih, jih je skoro polovica s 100 do 300 BRT, 30 jih ima od 300 do 500 BRT, 27 od 500 do 1000 BRT in 62 več kot 1000 BRT. Med njimi je 23 velikank, ki imajo od 3000 do 10.000 BRT.

Zanimiva je starost jugoslovanskih pomorskih ladij, ker se kažejo dva vrha, povojni in predvojni. Manj kot 5 let je bilo leta 1956 starih 13 ladij in 39 nadaljnjih od 6 do 10 let in v starosti 11 do 30 let ni mnogo, pač pa jih precej pluje po morjih še nad 30 let. Od 31 do 40 let starih ladij so našli 20, od 41 do 60 let starih pa kar 48. Veteranstvo imajo tri male ladje, ki so v službi že preko šest desetletij.

Male ladje od 100 do 300 BRT so mlade ali stare, medtem ko srednjestarih skoro ni, 63 jih je mlajših od 10 let in 27 je starih od 31 do 60 let. Pri ostalih 80 starostna leta kar lepo porazdeljena in tako imamo med velikankami poleg dveh »dolenkovic«, ki plujeta šele leto dni še v stari starosti od 31—40 let in 2 stari teti, ki se bližata šestdesetletni.

a-

Živinoreja je še zmeraj glavna panoga mongolskega gospodarstva. Na sliki mongolska pastirica s svojo čredo drobnice

KONTRASTI med nebotičniki

New York, avgusta 24. Polcija je pozneje ugotovila, da to ni bil njegov prvi zločin. Primerilo se je celo, da je 14-letni deček, na videz brez slehernega povoda, ubil svojega očeta, mater in obe sestri. Pozneje se je izjavil, da zločin ni deloval, pa niti sam ne ve, kaj ga je napotilo vanj.

Ukrepi, ki ne zaležejo

Ubij dečka, ki je komaj prebrel otroško paralizno, pa je izbil v New Yorku sodu dno. Dostaj se je policija borila z rednimi sredstvi in prosila, naj pristojne oblasti pomnože njene vrste vsaj za 5000 mož. Sodniki so delali, kolikor je bilo v njihovih močeh. Po šolah so prirejali predavanja, pedagogi so razvijali razne teorije, javnost pa je pozivala oblasti, naj sejejo po strojih ukrepih. Zdal je upravniki newyorške policije mobilizirali približno 600 kadetov policejske šole, jim dali orožje in gumijevke ter rekli, naj neposredno nastopajo proti nasilju. Zalelo so se razje in vretje članov mladinskih tolp. Toda že prvi dan te velike akcije je prišlo v istem okraju do novega uboja. V opoldanskih urah je skupina mladincev z noži zaklala nekoga 18-letnega fanta. Tedaj so oblasti odredile v nevarnih delih mesta policejsko uro za mladino.

Zaradi pol dolarja

Po mnenju Eisenhowerja je treba tako nezadovoljivo stanje ameriške mladine pripisati med drugim nezadostnemu zanimanju za šport in mladinskemu kriminalu. V severnem delu New Yorka je prišlo v začetku avgusta do uboja, ki je pretresel vse mesto. Z noži so zaklali na ulici 15-letnega dečka, ki se napadalcem ni mogel iztrgati iz zbežati, ker je bil komaj prebrel otroško paralizno. Napadalcii so bili dečki v starosti 13 do 16 let. Zabiljevanje je pokazalo moralno propadlost in pedantnost mladih zločincev. Vsi so mirno pripovedovali, kako so napravili zločin. Nobeden se ni niti najmanj kesa. Ubijalci so bili člani tolpe »egiptovskih kraljev«, ubili dečka pa sin mestnega gasilca, član druge zločinske tolpe. Druga tolpa je bila prvi po neki tekmi dolžna pol dolarja in ta malenkostni dolg je bil povod za zločin.

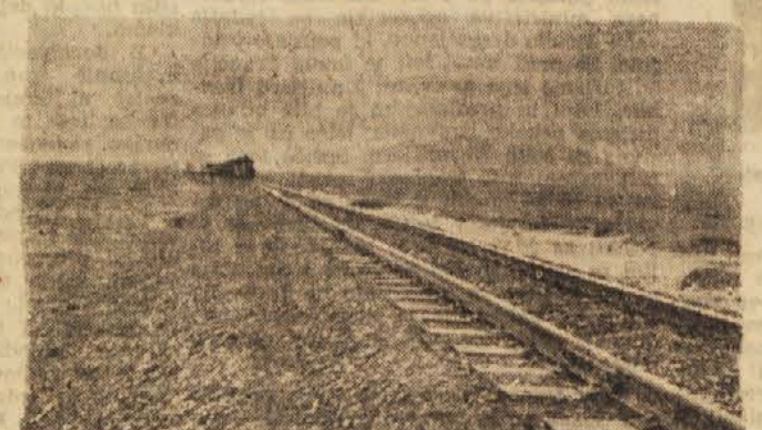
Takšnih zločinov bi lahko našli še več. Letos spomladi je neki newyorški muzej razstavil zbirko predmetov, ki so jih pri vohodu odvzeli mladim obiskovalcem. Med njimi so bili revolverji raznih kalibrov, bokserji, noži in drugo hladno orožje. Poleti so morščini v Brooklynu zapreli neko javno knjižnico zaradi pogostih nastopov in napadov v tistem okraju. Zadnje mesec so mladi razgrajali razbili 20 velikih stekel na oknih knjižnice, v katero so metali opeko. Dvakrat so vdrli v njene prostore in jih do kraja opustošili. V bližnjih ulicah pa so uganjali takšen teror, da se ljudje v večernih urah niso upali iziti.

Ameriška policija ima mnogo dokazov, kako nemoralno živi del ameriške mladine. Staršem in tujcem krajeje avtomobile, plančujejo in uživajo mamila, s katerimi nezakonito trgujejo. Na vesti imajo tudi mnogo tavin, vtiomov in ubojev. Nekje deček, znan v mestu po tem, da je v žepu smerom nosil biblijo, je ubil svojo so-

Vsem pa je jasno, da ti ukrepi ne bodo izkoreninili zla, marveč kvečjemu zastrlajo mladino, da bo nekaj časa mirovala. Socialno zlo je mnogo hujše. Eisenhower meni, da bi šport, s katerim se mladi Američani premalo ukvarjajo, odvrnil več mlad. Dan je porabi mladina za svoja kriva pota. Sodniki, ki sodijo mlade zločince, menijo, da bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi se v mnogih družinah povečala rodiljska skrb in zboljšala družinske razmere. Sodniki trdijo, da je skoraj vsakim mladoletnim zločincem nati drugega zločince — roditelja. Gibanje, da bi uveljavil vsameriški zakon o kaznovanju roditeljev za zločine njihovih otrok, se čedalje bolj širi. Javnost tudi zahteva, naj dobe tako imenovani odbori za skrb za mladino pri občinskih svetih več sredstev. Drugi predlagajo, naj bi se mladina, ki še ni našla na kriva pota, organizirala in sama pomagala policiji v boju proti svojim moralno pokvarjenim vrstnikom.

Ameriški tisk pristiava med krivcev tudi televizijo, pred katero presedi mladi orežeji mladina po cele ure, šolske avtobuse, avtomobile staršev in različne med zasebnimi in javnimi šolami. V zasebnih posvečajo športu veliko pozornost, v javnih na se zanj večinoma sploh ne zmenijo.

Blagoje Lazič

Nova železniška zveza med Pekingom in Moskvo je speljana po Mongoliji skozi puščavo Gobi in prek Ulan Bator Hota

Z roko v roki s kmetijstvom

Prvi doma izdelani kombajni — Nove sejalnice prilagojene novim vrstam pšenice — Stroji za električno molžo

Kmetijski sejem v Novem Sadu ne prikazuje le naše uspehe, ki smo jih dosegli z obdelovanjem zemlje, marveč tudi pove, kako je treba zemljo obdelovati.

Ze po dosedanem obisku, domačem in tujem, je čutili, da smo si izbrali pravo pot z razpotja, kjer smo nekaj let samevali in

ugibali. Odkrito besedo na sejmu je dala tudi naša industrija, ki je s svojimi razstavljenimi stvarmi povedala in nakazala pot, po kateri bomo tudi v našem kmetijstvu prišli do še večjih uspehov.

Na sejmu ne vidimo le že doslej vajene različne kmetijske stroje, marveč se nam ponujajo tudi stvari, ki pomenijo novost industrijskega podjetja, ki so prevzela nalogo, da oskrbe naše kmetijstvo s sodobnim orodjem za obdelavo zemlje, so pokazala veliko dobre volje in pa smisel za pomoč napredku našega kmetijskega življenja.

Tovarna »Zmaj« iz Zemuna je ponudila na sejmu naše prve kombajne, katere izdeluje po angleški licenci firme »Mesej-Harris«. Tudi lani so bili v Novem Sadu razstavljeni taki stroji, vendar je danes drugače. Lani smo jih uvažali, danes jih pa sami izdelujemo. Tovarna »Zmaj« se lahko tudi pohvali z mlatilnicami, ki so tako izdelane in prilagojene, da bodo našle pot tudi v hribovske kraje.

Nekaj novega prikazuje na sejmu tudi ošleška tovarna strojev »OLT«. Pametno je reagirala na našo vneto za pšenico »Italijan«-in je zato izdelala sejalnico, ki je prilagojena tudi za pomladno »okopavanje«. Ta tovarna bo prišla na svoj račun, saj bo voljoinska zemlja že to jesen v veliki meri posejana prav s to vrsto pšenice. Veliko pozornost vzbuja tudi plug, ki se ga lahko montira za enobrazdnega, dvo ali pa še več.

Tudi molža krav bo našla svoja nova pota. Tovarna kmetijskih strojev »Belje« prikazuje na sejmu »način električne molže«. Ta stroj je zanimiv tudi zaradi tega, ker teče mleko naravnost iz kravje vime na hladilnik. S tem se pomenjuje opravek z delom pri molži in tudi v pogledu higijene je s tem napravljen lep korak naprej. Zmogljivost »molžnega stroja« je 120 krav na uro.

Tako, z roko v roki, industrija in kmetijstvo, nam bosta prinesla tudi v našo zemljo kaj več uspehov.

Kje nove šole, kje potrošniška središča

Potrošniške centre in šole bi kazalo čimbolj približati novim stanovanjskim naseljem v Ljubljani

Mnogo ljubljanskih družin, ki so doslej brez prave strehe domovale v Ljubljani, je lanska in letošnja intenzivnejša stanovanjska izgradnja osrečila; vselile so se v nov dom. Toda kmalu potem, ko so se udomile, jih je začelo vznemirjati dvoje vprašanj: kod kupovati in kam naj hodijo otroci v šolo. Vsakodnevno kupovanje gospodinjskih predmetov in nenehna skrb za izobrazbo otrok — to dvoje še najpogosteje vznemirja prebivalce novih stanovanjskih naselij v Ljubljani.

NAROBE VARČEVANJE
Ne moremo se torej čuditi, če vsem, kar dela življenje, v stanovanjskem naselju prijetno, razpravlja tudi konferenca mest. Še posebej pa je o vprašanju predšolske in obveznolske vzgoje otrok ter dnevne preskrbe naselij spregovorilo v svojih zaključkih ljubljansko posvetovanje o stanovanjski izgrad-

nji. Zaradi pospešene stanovanjske gradnje graditelji stanovanj skoraj niso utegnili opremiti kopalnic v stanovanjih in položiti podov, preden so dali stanovanje v uporabljanje stanovalcem. Naglica pa ni nikjer dobra; tudi tu je razodela svoje slabe strani. Res je, Ljubljana je dobila več stanovanj v nekem določenem razdobju, drugo leto pa je stano-

pravenci — novi potrošniški centri v Ljubljani, ki bodo zrasli v teh letih, povedali, kod vse naj v bodoče rastejo novi potrošniški centri v Ljubljani. V tujini so še najbolj uspeli tisti potrošniški centri, ki združujejo pod eno streho vse, kar potrebuje družina za svojo vsakodnevno preskrbo. Posebno dobro poslujejo potrošniški centri, ki imajo poleg drugih prodajal pod isto streho še galanterijo in manufakturo. Naša trgovina je še vedno preveč razdrobljena, da bi nam bilo moč dnevno preskrbo prebivalstva združevati pod enotnim vodstvom. Zato bodo prvi potrošniški centri v Ljubljani uporabljali prav to razdrobljenost; združevali bodo pod svojim okriljem več raznovrstnih trgovin.

gradno stanovanj, toda vse te šole so v Ljubljani neobhodno potrebne, zato je prav, da jih čimprej dogradimo.

Po zaslugi mladinskih brigad bo Ljubljana pridobila v nekaj letih več športnih prostorov, toda s tem še vedno ne bo rešeno vprašanje zaprtih prostorov za družabne in druge prireditve v novih stanovanjskih naseljih. Zato bo v bodoče naloga stanovanjskim skupnostim, da bodo za področje svoje soseske čimprej uredile take centre, ki bodo omogočile ne samo vsestransko družabno življenje soseske, marveč tudi prijetno bivanje v samem stanovanjskem naselju. To pa je osnovna naloga, ki jo imajo bodoče stanovanjske skupnosti.

TRGOVCI IN OBRTNIKI NAJ BI SE POTROŠNIŠKU PRIBLIŽALI

Na tujem, v različnih evropskih državah, so organizirani potrošniški centri pripravljeni v svoj sestav skoraj vse veje trgovin. Trgovci namreč dobro vedo, da lahko največ prodajo tam, kjer kupujejo potrošne dobrine ženogospodinj. Pri določevanju prvih potrošniških centrov v Ljubljani pa smo hoteli potrošniku tržišče čimbolj približati, nismo pa razmišljali o bodočem razvoju posameznih ljubljanskih trgov. Prav bi bilo, če bi se bodoči potrošniški centri Ljubljane razraščali tam, kjer bi lahko trgovske in obrtniške organizacije odpirale svoje prodajalne. To bi pripomoglo, da bi v relativno kratkem času v Ljubljani pridobili več novih trgovskih centrov, ki bi v mnogem vplivali na hitrejši razvoj družbenih središč glavnega mesta naše republike.

SOLE IN DRUŽABNA SREDIŠČA

Z vsemi temi prizadevanji pa bi še vedno ne rešili vprašanja šolanja otrok določenega stanovanjskega naselja in družabnega življenja tega naselja. Oboje skupaj reševati istočasno s potrošniškimi centri, toda za zidanje šol v bližini novih stanovanjskih naselij še vedno nimamo dovolj denarja. Letos bomo sicer zgradili v Ljubljani več šol, toda na škodo stanovanjskih gradenj. Šole na Vrhovcih, v Šiški in v Savski koloniji bodo vsrkale precej denarja, ki bi ga lahko namenili za

Težke in kamnite površine izpreminjata delovni človek in stroj v plodno zemljo, ki bo dajala najboljše grozdje in sadje. Rigolni plugi s traktorji v globino razrahljajo zemljo in dvignejo iz nje tudi največje skale, kot kaže naša podoba iz Puč nad Smarjami na Koprskem

Nož v zeleni veji

Mar prepoved sanitarne inšpekcije o kuhanju enolončnic v mlečnih restavracijah prispeva k pobijanju alkoholizma?

Pred meseci so začeli v poslovalnicah ljubljanskih mlekarň kuhati enolončnice in prodajati sadje, da bi se tako izboljšala, razširila in povečala družbena prehrana prebivalstva. Marsikoga so napisli v izloženih oknih mlekarň sprva osupnili: »Danes vampir«, »Krompirjev golaž«. Vendar si je ta izvorna in podjetna zamisel kmalu utrla pot. — Enolončnice so bile poceni in tako pristopne vsaki denarnici. Zdaj so pa mlečnih restavracijam nenadoma prepovedali kuhati enolončnice.

Cemu?

Za uvod izvirček iz odloka Sanitarne inšpekcije:

»Trgovsko podjetje ljubljanske mlekarne mora takoj po prejemu te odločbe v vseh svojih poslovalnicah prenehati s pripravo in prodajo kuhane hrane, ki je pripravljena iz mesa, zelenjave in solate. Isto velja tudi za sadje.

Obratni prostori so površinsko po večini majhni. Kuhinje so absolutno premajhne že za pripravo mlečnih izdelkov, brez potrebnih shramb, brez potrebnih ventilacijskih naprav, brez urejenih pomivalnic. Edini površinski premajhni prostor služi za pripravljavnico, glavno shrambo in večini tudi garderobo zaposlenega osebja. V slednjem delovnem prostoru, ki je namenjen za poljedelci kakor tudi gotovi izdelki,

ki se hranijo kar v kuhinjah pri provizijskih shrambah, izpostavljeni okvaram, okužbam, bakteriološkim in kemičnim spremembam, ki bi utegnile imeti katastrofalne posledice za zdravje potrošnikov.

Ne zanikamo upravičenost nekaterih trditelj, vendar se nam vsiljuje pri tem nekateri pomisleki. Cemu ni Sanitarni inšpektorat že v začetku proučil vseh pogojev za kuhanje enolončnic v mlečnih restavracijah in že tedaj odsvetoval to zamisel? Menda niso doslej inšpektorji ugotovili še nobenega infekcijskega obolenja, ki bi ga povzročila hrana v mlečni restavraciji. Res je, bolje je preprečevati kakor zdraviti, vendar se zdi, da je ta odlok le malce preveč dialeksični.

V odločbi je poseben poudarek na majhnosti prostorov. Če bi bilo to merilo za nehygieničnost prostorov, kjer pripravljajo kuhano hrano, bi morali najprej ukiniti vse kuhinje na ekspresnih vlakih in na ladajah. Znano je namreč, da so ti prostori sila tesni in da v njih ne kuhajo le hrenovk ali turške kave, marveč tudi kosila. Ki ga sestavlja več obrokov.

V mlečnih restavracijah so se razen služajnih gostov hranili največ študenti in delavci. Nekateri so se celo abonirali. Za majhen denar so mogli dobiti hrano, ki je ustrezala tako po vitaminski, kakor po kalorični vred-

nosti. Kam bodo šli sedaj ti gostje, recimo delavci? V neklikanj dražje menze ali v gostino? Je mar to prispevek k borbi proti alkoholizmu?

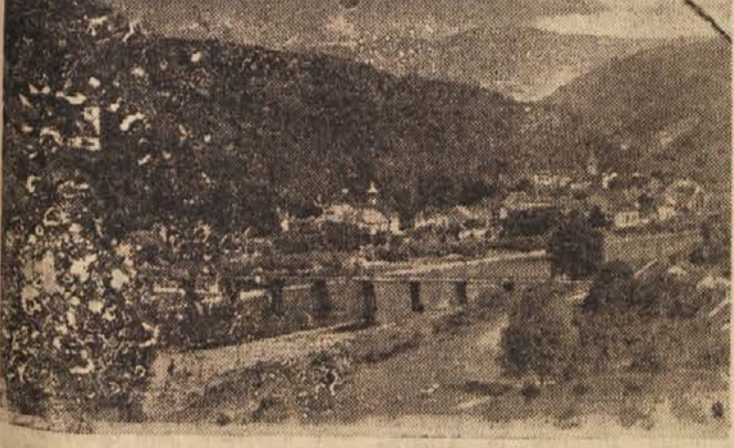
Uprava ljubljanskih mlekarň se je na ta odlok Sanitarne inšpekcije pritožila. Enolončnice so pripravljali in prodajali v sedmih lokalih. Drži, da so prostori v nekaterih poslovalnicah neustrezni, vendar tega ni moč trditi za vse lokale. Razen tega pa prodajajo mleko, ki pa je v steklenicah, samo v štirih od sedmih poslovalnic. Glede na gornjo odločbo so z 21. avgustom prenehali s pripravljanjem kuhane hrane, ki je sestavljena iz mesa, zelenjave in solate, v vseh poslovalnicah, razen v treh, ki ustrezajo sanitarno-higienskim predpisom.

»Mnenja smo,« poudarjajo, »da bi prenehanje prodaje enolončnic v naših obratih povzročilo občutno vrzel v izvajanju nalog družbene prehrane.«

Kakšen bo izid — ne vemo. Vendar pa bi radi zastavili dvoje vprašanj: Ali imamo dovolj lokalov, ki bi lahko zagotovili ceneno prehrano?

Ali je bolje za vsako ceno vzdrževati in podpirati lokale, kjer dobi gost k hrani tudi alkoholne pijače, ali raje združiti lokale za družbeno prehrano z mlečno restavracijo?

V imenu vseh prizadetih pritačujemo od Sanitarnega inšpektorata javnega odgovora. S. Savnik

Dvoje vse bolj važnih industrijskih središč Videm-Krško še vedno spaja lesen, napel strobhen most, ki grozi, da bo zaradi dotrajanosti slej ko prej odslužil svojemu namenu in prekini edino prometno zvezo med Vidmom in Krškem. Pred nedavnim je Republiška uprava za ceste sicer podprla ta most v novimi hrastovimi kozami, toda kljub temu bo vzdržal le še kakke dve do tri leta. Zato bi kazalo povezati Videm-Krško čimprej z novim mostom, ki bi po približnih predračunih stal okrog 300 milijonov dinarjev.

Novice

SENTVID PRICELI SO Z GRADNJO STANOVANJ

Te dni je šentvidsko Gradbeno podjetje pričelo graditi prvi stanovanjski blok ob železnici, za občinsko hišo pa paviljon Zdravstvenega doma. V novem paviljonu Zdravstvenega doma bo poslovala preventivna zdravstvena služba, ker jo je iz sedanjega zgradbe izmila kurativna zdravstvena služba. Predvsem je treba pospešiti gradnjo stanovanj, saj je stanovanjska situacija v Sentvidu zelo velika. Prihodnji mesec bodo pričeli z gradnjo večjega stanovanjskega bloka. Načrti so že izdelani in jih bodo poslali v revizijo. Prav tako so gotovi načrti za šentvidsko stanovanjsko zgradbo v Šmarternu za učitelstvo. V Vodicaх bodo tudi pričeli z adaptacijo večje hiše in s tem pripolili štiri stanovanja.

KAMNIK NA VOLITVE SE PRIPRAVLJAJO

Na večerajšnji seji občinskega ljudskega odbora Kamnik so se ljudski odborniki seznanili z določbami novega zakona o volitvah, o odločitvi ljudskih odbornikov ter o delu in vlogi občinskih odborov proizvajalcev. Razpravljali so tudi o spremembah in dopolnitvah občinskega statuta. Tako bo občinski ljudski odbor v bodoče štel za odbornikov, zbor proizvajalcev pa za odbor. Ob koncu se je na soodborniki doleteli še komisijo za volilne imenike.

S prostovoljnimi delom in nekaj sredstvi bodo dobili igrišče. Na svojem prostoru za Zdravstvenim domom je TVD Partizan že lani pričel graditi svoje igrišče in telovadnico. Delali so prostovoljno, nekaj podpore pa so dobili od SZDL in sklada za vzdrževanje takih naprav. Dela so toliko napredovala, da se mladina danes že zbira na telovadnišču in se tam izzivlja. Upati je, da bodo na razpolago tudi sredstva za gradnjo prepotrebne doma, o katerem redno razpravljajo na vseh zborih volivcev v Sentvidu.

Na občinsko konferenco ZK se pripravljajo. Na občinsko konferenco ZK, ki bo predvidoma v drugi polovici septembra, se v Sentvidu že pripravljajo. Vse osnovne organizacije po terenih, vseh in podjetjih imajo konference, kjer živahno razpravljajo o aktualnih vprašanjih. Največ govore o našem Gospodarskem in družbenem razvoju od zadnjega kongresa

K članku »Tako bomo rešili uganko«

Uprava podjetja Tovarne olja Slovenska Bistrica ugotavlja, da so bile v članku »Tako bomo rešili uganko« dne 31. julija letos pod naslovom »Tako bomo rešili uganko« nepravilno izražene nekatere misli. Učelnik našega podjetja je nepravilno informiral novinarja J. P., kar je imelo za posledico, da nekatere trditve v navedenem članku ne ustrezajo dejstvom. Članki iz »Ljudske pravice« ne smejo biti dokazni, da trdimo, da je naša bučna olja v oltim slabše kakovosti oziroma z neilnim oljem.

vanja počasneje gradila, ker smo morali zbirati sredstva za zaključne gradnje v že vseljenih stanovanjih, tako za naknadna dela na zgradbah na Ambroževem trgu kakor za komunalna dela pri blokih v Šiški. Vsa ta doplačila za stanovanjsko izgradnjo so sprožila vrsto govorice o nesmotrnem gospodarjenju v stanovanjski izgradnji, čeprav denar za dograditev stanovanj ni bil uporabljen brez haska. Izkušnje pa vendarle govore, da je bolje v celoti dograditi stanovanja in jih zadovoljivo opremiti, hkrati pa urediti tudi neposredno okolico stanovanj, kakor pa kasneje v stanovanjih popravljati napake graditeljev.

POTROŠNIŠKI CENTRI V LJUBLJANI — KAZIPOT BODOČI PRESKRBI

Hkrati z novimi stanovanjskimi naselji pa raste pri stanovalcih teh naselij skrb, kje naj kupujejo vsakodnevne življenjske potrebščine. Iz te skrbi šele je zrasla potreba po novih preskrbovalnih centrih v Ljubljani. V izgradnji potrošniških centrov nimamo doslej še nobenih praktičnih izkušenj, zato bodo šele

do danes in o vlogi komunistov. V organizacijo so sprejeli tudi nekaj mlajših članov, ki so aktivno dobri delavci v podjetjih. Ugotovili so povzročitelja škode na ribezovih nasadih. Državno posestvo v Vodicaх ima za združnim domom lepe nasade ribeza in malin. Ta sad gre zelo dobro v denar. Letos pa je nasade napadel rdeči pajek in povzročil precejšnjo škodo. Najprej niso vedeli, kaj je povzročilo škodo v teh nasadih in so škropili z različnimi škropivi. Proti rdečemu pajku pa se sedaj v Vodicaх borijo z učinkovitim sredstvom za uničevanje. Pridelek je mnogo boljši in ga že obirajo.

Motor v osebni avto. Včeraj okrog 11. ure dopoldne se je pripetila v Tavčarjevi ulici pred stavbo Radia ljubljanskega prometna nesreča. S parkirnega prostora je zavijal na sredino ceste osebni avtomobil, ki ga je vodil C. J. v smeri proti Kolodvorski ulici. V trenutku, ko je omenjeni avtomobil zapeljal na srednjo cesto, pa je z zmerno hitrostjo pripeljal za njim osebni avto, ki ga je vozil E. C. Ker se je hotel izogniti trčenju, je zavil ostro v levo in tako prišel na skrajno levo stran ceste. V tem trenutku pa je z nasprotni strani pripeljal motorist. Z. J. Zaradi gneče, ki je nastala na cesti, je bilo trčenje neizogibno. Motorist je zadel v sprednji del avtomobila, pri čemer je k sreči dobil le lažje poškodbe. Tudi materialna škoda je manjša. Kdo je zakrivil to prometno nezgodo je še sporno, kajti prvi avtomobilist trdi, da je s smerokazom nakazal vožnjo, medtem ko drugi trdi, da smerokaza ni videl.

Turistična problematika ob slovenski obali

Kako bi prišli najhitreje v Ankarano?

Z motorne ladjice »Portorož«: Vsi bi bili radi čimprej iz Kopra na ankaranski obali

Kdor pride na slovensko obalo, si po pravici želi, da bi videl ves ta lepi svet. Nestrpnosti so posebno vsi tisti, ki jim čas in delo ne dasta, da bi se delj časa mudili ob obali. V enem ali dveh dneh bi radi prekrizali ob vsej obali, čimveč videli in hkrati porabili za vožnjo čimmanj časa. Tako je, če se človeku mudi Od Kopra do Izole, Portoroža, Pirana in do Sečovelj bi se zastran prevoza ne mogli pritožiti. Od jutra do večera in celo pozno v noč je na voljo cela vrsta avtomobov. Z njimi potrošite za vožnjo kaj malo časa. Kljub temu pa je le bridko človeku, da mora vse te vožnje opraviti, če tako rečemo, »po suhem«. Nedopovedljivo huda pomanjkljivost turizma ob slovenski obali je namreč v tem, da ni to male obalne pločbe. Kako radi bi se namreč ljudje vozili po morju iz Kopra v Izolo, pa dalje v Piran in Portorož. No, upajmo, da bo že prihodnje leto boljje in da bo

do v prihodnji turistični sezoni odprta človeku vsa pota, po suhem po morju. Medtem ko so obalni kraji od Kopra do Portoroža vsaj po cesti z avtomobusom lahko in hitro dostopni, ni mogoče tega reči za ankaransko obalo, ki jo lahko štejemo za najlepši kos naše slovenske obale. Čeprav je razdalja čez koprski zaliv razmeroma majhna, zveza med Koprrom in Ankaranom ne ustreza tistim turističnim obetom, ki jih upravičeno ponuja že sama ankaranska obala. Letošnja tako rekoč nepričakovana živa sezona na ankaranski obali priča, kam se razvija in kje je prostor za turizem v okviru koprške občine: ankaranska obala kajpada! Tu je najlepše kopalnišče, najlepša plaža ne le za turiste ampak tudi za Koprčane. To se pravi: ankaranska obala mora biti za Koprčane in turiste ter letoviščarje lahko in hitro dosegljiva! To je eden izmed osnovnih pogojev do-

Razen tega pa gre še za drugo vprašanje. Koper in ankaranska obala živita posebno v uristični sezoni skupno življenje. Na ankaranski obali je v sezoni na stotine turistov, ki bi radi tudi med počitnicami hodili v kino ali pa obiskovali druge prireditve v Kopru, ki so že letos v prvi sezoni »Primorskih prireditev« kaj pogoste. Toda proti večeru so tako rekoč odrezani od Kopra. Kakor je tudi Koper odrezan od ankaranske obale, kamor bi Koprčani prav radi hodili pod večer, če bi bilo moč priti tja in se kasneje tudi vrniti v Koper.

Življenje in turizem, ki se razvijata med Koprrom in ankaransko obalo in med ankaransko obalo in Koprrom, neodloljivo terjata takšno prometno ureditev, ki bo ustrezala potrebam. Prelepa obala, kije komaj dober streljaj od Kopra, mora biti zatorej lahko in hitro dosegljiva, mora biti prijetno odprta žila, po kateri se bo pretakalo življenje od Kopra do Ankarana in obratno! V zvezi s tem pa je treba opozoriti tudi na precej pomanjkljive in primitivne možnosti pristajanja v Katarini, Nikolaju in Valdoltri. Kritično je pristajanje zlasti v Nikolaju, kjer je pravzaprav središče ankaranskega turizma. Primitivni pomol v Nikolaju je nekaj let terja ustrezno ureditev. Da to nepreklicno drži, se je izkazalo minuli teden ob neurnem viharju, ki je na pomolu v Nikolaju razdejal še tisto, kar je bilo zasilnega. Zdaj »Portorož« ob nikolajškem pomolu sploh več ne pristaja. Turisti in potniki, namenjeni v Nikolaj — in teh je kajpada največ! — morajo izstopati ali v Katarini ali se mimo Nikolaja peljati do Valdoltre. Potem pa pešati v Nikolaj. Nič kaj prikupno spričevalo za sodobni turizem, kajne? Skratka: v zvezi z razvojem turizma in življenja v koprski občini je to problematika, ki bi naj ne bila prihodnje leto več problematika. Tako si ne žele samo domačini, ampak je to tudi eden izmed pogojev, da se bo razvoj na ankaranski obali razvil sodoben in prikupen turizem. (fg)

Več kot samo zgodovina

Henri Pirenne: Srednjeveška mesta

Širši jannosti je ime znamenitega belgijskega zgodovinarja Henri Pirenna malo znano, pa čeprav ga bo zgodovinarje urošilo med največje avtorje našega stoletja in med najizrazitejše razčlenjevalce družbenega prepoveda Evrope v stoletjih, ki so oblikovali srednji vek. Svoji ožji domovini je znan sicer predvsem z obširnimi historičnimi študijami iz belgijske preteklosti, vendar je v širokem svetu zaslovel prav s svojima zelo dognanimi zaključnima in na mojstrsko zanimivo način pisanima deloma o srednjeveški Evropi, ki smo ju pred nedavnim po zaslugi Državne založbe Slovenije dobili v slonen-skem prevodu, zbrani v eni sami knjigi pod skupnim naslovom »Srednjeveška mesta. Oba precej obsejna eseja »Srednjeveška mesta« ter »Gospodarska in socialna zgodovina srednjeveške

Evrope) nista edino, kar je Pirenne napisal o področju, saj je našel o zgodovini srednjega veka največ pobud za razmišljanje, sta pa brez dooma zelo dodelana in pomenita prhunski izsek iz zakladnice njegovih tekstov. Prav je seveda, da sta objavljena v našem prevodu skupaj, saj se v marsikaterem delu dopolnjujeta in razvijata osnovno tezo svojega avtorja, tezo, ki je razburkala znanstveni historični svet in mu odprla vrsto področij za razglabljanje. Gre za nastanek in razvoj srednjeveških mest. Z nazorostjo in popolnim logičnim sledenjem dejstev, ki jih o nimer ne izključuje iz okvirne analize, iz mozaika svoje pripovedi, razloži nastanek mest, pri čemer mu individualne žiljenske in gospodarske težnje posameznih družbenih skupin nudijo največ opore. Razvoj trgovine, ki jo pri-

kaže v oseh njenih bistvenih začetnih stadijih, zahteva ustanovitve novih mestnih naselij, noga družbenega stanu — meščanstva. Nikakor temu ne more biti vzrok neutemeljen prepoved propadlih rimskih mestnih naselij. Pirenne gre dalje in razloži gospodarski položaj meščanstva, ki v njem odkrije osnovno podlago za srednjeveško meščansko pravo. V tej historično utemeljeni razlagi je bistvo njegove teze in oprav revolucionarno nasprotje tistemu zgodovinarstvu, ki je družbene tokove in spremembe o zgodovini razlagalo ne iz žiljenskega položaja ljudi in nekom določenem okolju in pod nekimi določenimi ekonomskimi pogoji, temveč prav obratno, izhajajoč iz pojmov državne politike kot začetrnega gibalca. Ves svoj znanstveni uspeh je avtor mogel doseči predvsem zaradi

široke razgledanosti, ki si jo je bil pridobil. Na ta način zgodovinskega dogajanja ni analiziral ozko »zgodovinsko«, temveč je skušal pojave osvetliti z oseh strani — človeško. Res je sicer, da so v njegovem delu poglavlja, ki jih največjeja zgodovinska znanost razlaga popolneje, ni pa to vzrok, da bi Pirenne ne veljal za izvrstnega analitika, metodika in stilista. V zelo lepem jeziku, ki nam ga je v prevodu posredoval Bogomil Fatur, se že po zunanji stilni formi in prijemu loči od tradicionalnega zgodovinarstva, ko niza podoba za podobo, dokler ne ustvari celotnega ciklusa.

Prvo delo, »Srednjeveška mesta«, je bolj zaključeno in podaja sintetični prikaz srednjeveške mestne zgodovine, ki ji je najno dopolnilo poseg nazaj o trgovino ob Sredozemskem morju do konca 8. stoletja, propad trgovine v 9. stoletju ter o zgodovino rimskih mest in feudalnih gradov. Novi razvoj trgovine ter oblikovanje trgovskega stanu dasta podlago za nastanek mest in meščanstva, meščanstvo pa terja lastne mestne institucije, lastno pravo in oplitva učinkovito in sodobno civilizacijo ter družbeni razvoj.

Vse to Pirenne na zelo podoben način ponavlja ob začetku drugega prevedenega dela, kar bralca moti. Založba se je tega zavedala, vendar upravičeno ni hotela črtati začetnih poglavij, ker bi to razbilo logično strnjeno razpravo. Res je seveda tudi, da obe deli soppadata in se dopolnjujeta, saj poseže »Gospodarska in socialna zgodovina srednjeveške Evrope« na širše področje in razvije ves sistem zapadnoevropske trgovine tja do petnajste stoletja.

Največja vrednost Pirennevega zgodovinskega pisanja je v tem, da je znal kot znanstvenik, o popolnem pomenu besede, videti dejstva in odkriti njih bistvene silnice, znal je ustvariti prikaz o celoti.

Prav zavoljo tega gre prenod iskreno pozdraviti.

V. Konjar

FILMSKI KALEIDOSKOP

Dv kriminalki

Za pisanost našega kinematografskega repertoarja skrbita detektivska filma Hiša skrivnosti (Vihar nad Parizom) in Podzemlje Pariza. Zlasti prvi je spretno pripravljena barvasta kriminalka z dobrim zapletom in ustrezno napeto psihozo. Seveda so Francozi v angleškem filmu po tradiciji hudo nefrancoski, kar pa je lahko spet svojevrsten užitek za kinematografske gurmane. Sleherna analiza filma bi bila najbrž odveč, saj bi vas prikrajšali za samostojno razmišljanje o usodi junakov z ekrana. Prave Francoze pa lahko vidite v črnobelim pariškem podzemlju kina Slove.

Karla Bulovčeve-Mrak: Mati z otrokom

O B O D P R T E M G R O B U Karle Bulovčeve-Mrak

Spet je neizprosna smrt posegla v vrste naših upodabljalovih umetnikov. Vest, da je v sanatoriju na Golniku dne 23. t. m. izdihnila slikarka in kiparka Karla Bulovčeva-Mrak, ni prišla čisto nepričakovano, dasi so vsi njeni mnogostevilni znanci na them le upali, da ozdravi. Ze dolge mesece sta medicinska veda in požrtvovalnost ter resnično človekoljubje zdravniškega in strežniškega osebja na Golniku bila neprestan, zagrižen boj zoper zahrbtno bolezen, ki je v vsi silo napadala šibko telo umetnice, dokler v tem neenakem boju ni omagalo. Minuli petek dopoldne je prenehala biti njeno srce.

Karla Bulovčeva se je rodila 21. oktobra 1895 na Bledu, dovršila 1. 1915 v Ljubljani srednjo šolo, študirala nato krajši čas na Dunaju in v Monakovem, na umetni akademiji v Pragi pa 1. 1922 končala svoje nauke z diplomom.

Pobudo za umetniški poklic je prejela od mojstra Ferdia Vesela, ki je uvedel mlado začetnico v temeljne pojme o slikanju. Ohrani se je tudi zanimiv Veselov portret njegove mlade učenke. Prav po njegovi želji se je odločila za studij likovne umetnosti, se najprej posvetila kiparstvu, pozneje pa jo je vse bolj in bolj privlačevala risba, kjer je v zrelih letih dosegla vrhunec ustvarjanja.

Pokojna umetnica je večkrat razstavljala izven domovine. Prvič je pokazala svoje delo javnosti v Pragi 1. 1922 na razstavi za tisti čas naprednega kluba »Tvrdošljivi«, nato pa na udeležila razstav v Parizu in spet v Pragi. Samostojne razstave pa je imela 1. 1931 v Londonu in Zagrebu. Zaradi izvirnosti, prepričljivosti in monumentalnosti je pri kritiki dosegla resničen uspeh, mnogo del je našlo tudi kupce.

Doma je 1. 1924 v Jakopičevem paviljonu prvič razstavljala s dvoletni, pet let kasneje pa je v mali dvorani Narodne galerije samostojno nastopila. Poleg plastike je pokazala velike risane kartone za glasbeno dvorano in več drugih risb. Pozneje

je razstavljala še v Ljubljani, Mariboru in Celju, sama tudi v Trbovljah in Rogoški Slatini. Njena druga kolektivna razstava 1. 1929 v Jakopičevem paviljonu je pokazala mnogo zrele ustvaritve. Med okupacijo ni javno nastopala, ustvarila pa je v teh letih groze marsikatero veličastno in globoko dojetno kompozicijo, ki je v prispodobni oboževala strahota let pred vojno in med okupacijo. To so velike risbe, ki v pretresljivi obliki prikazujejo propad vseh narodnih vrednot, izdajstvo soljudi in domovine, nezalislano samovoljo za barbarsko nasilje, neskončne muke in trpljenje ljudi in narodov, odpor in boj za svobodo. Vselej pa je v teh delih poleg prepričanosti o končni zmagi človečnosti nad temiimi silami zločinskega terorja tudi glasen protest proti vsem zablodam zmedene družbe in dobe. Na zadnji reviji svojega življenjskega risarskega dela, ki je obsegala dobra tri desetletja ustvarjanja, je spomladi 1934 v Moderni galeriji pokazala tudi te ne navadno razsežne kompozicije. Ta predvse, ki je obsegala mnogo nad sto listov, je zaradi svoje nenavadnosti, čisto neženske stvariteljske sile in velike samozvesti in globoke prepričanosti zbudila v javnosti živ zanimanje, poleg živahnega odobravanja pa izzvala tudi več odklonilnih ocen. Zapustila je pa ta zadnja njena kolektivna razstava precej praznino in popolno podobo o obsegu in značaju njene umetniške delavnosti, ki je predstavljala lasten lahko bi dejali irealen, vase zaprt svet.

Motivno je delo Karle Bulovčeve-Mrak ozko omejeno, saj o njem ni nič pripovednega, nič opisujočega ali zgolj obnavljajočega. Posvečeno je tako rekoč samo in izključno le portretu kot — po njenem mnenju najčistejši — obliki umetniške izpovedi, ki daje ustvarjalcu največ možnosti, podati poleg predmeta še sebe. Portretirala pa ni le ljudi, temveč je z enako poglobitvijo in notranjim ognjem upodabljala tudi živali in rastline. Mnoge poredbe mačk kažejo znamenja zares samorodnega in neoskandjenega pogleda na ta del živega sveta.

Njene risbe čvelejo na posebno ljubezno način podajajo svojski, edinstveni značaj vsake rastline zase. V upodobitvah ljudi in drugih živih bitij je skušala najti kar najbolj prepričljiv izraz za enkratnost, za resnično notranje lice in za pravno dragoceno portretiranje.

Vse njeno delo od kiparstva, kjer je začela in s posebno tehniko drobljenja površinskih ploskev hotela doseči vtisk gibanja in neposredne žiljenskosti, pa do intimitetnih risb in monumentalnih kompozicij s simbolno pomembnostjo je posvečeno izpovedovanju človečnosti. Njeni portreti znanih osebnosti (med njimi so pisatelj Bartol, Bekk, Finžgar, umetniki Cargo, Mihelič, Potočkarjeva, Savinšek, igralca Danilo in M. Skrbnjak — pa še toliko drugih) bodo ostali kot zanimivi dokumenti pronicljivega opazovanja in docela subjektivnega morda počasih celo preveč osebnega podajanja sodobnikov. Njen osnutek za Cankarjev spomenik na Vrhniki, ki — enako kot njene močnejše risbe za stenske kompozicije — žal ni bil izvršen, je prepričljivo dokaz njenih velikih kiparskih ustvarjalnih sposobnosti.

Ko je zda to, oselej za lepoto in resnico tako fanatično otneto, od preteklih bojev z neizprosno stvarnostjo vsakdanjosti utrujeno srce, prenehalo utripati, ostane, kar je od Karle Bulovčeve trajnega in neminljivega: njen kiparski in risarski opus, ki je od začetka do konca en sam dokaz umetniške poštenosti in resnobnosti, s katero je ta občutljiva umetnica gledala na svoj poklic, kateremu se je žrtvovala vse do kraja. Dasi ji ni bilo dano izoršiti svoje velike načrte, je vendar ta dragocena zapuščina mogočnih zasnov, grandioznih drobcev in dovršenih del resnično obogatila zakladnice domače umetnosti.

K. Dobida

DVOJE ZANIMIVIH ŠTEVILK

Dvoje dvojnih števil dveh naših literarnih revij, ki sta izšli za poletne mesece in obsegata izredno bogato in obsežno gradivo, zaslužita še ne drugega vsaj informativni zapis. Ti dve številki sta 8-9. št. »Naše sodobnost« in prva dvojna številka novo ustanovljene revije za književnost in kulturo »Revije 57«.

»NAŠA SODOBNOST«

Zajetna številka »Naše sodobnost«, ki že po straneh obsega gradivo za nemajhno knjigo, prinaša na skoro 200 straneh poleg beletristike, zlasti veliko število prispevkov v esejistično kritičnem delu revije. Uredništvo »Naše sodobnosti« je bolj kot dobiti kvalitete prozne in pesniške prispevke, uspešno priletni precejšen krog sodelavcev med kritiki in esejisti. Tako 8-9. številka prinaša knjižne ocene Bojana Silha, Marjana Brezovčarja, Branka Rudolfa, Franja Baša, obsežno gledališko rubriko, v kateri ocenjuje Vladimir Kralj dve sodnji predstavi v ljubljanski Drami, Marjan Lipovec pa ljubljanske operne premiere, poleg tega pa je za-

stopana tudi likovna umetnost s prispevkom Marjana Zadnikarja in Aste Zidaršič. Se bolj kot ta kritični del pa je treba poudariti poleg zanimivih in aktualnih razgledov poglavje Problemi sodobne družbe in Polemiko. V prvem pobi akademik Anton Peterlin o atomski dobi in atomskem orožju, v drugem pa Boris Ziberl končuje dolgo polemiko s Josipom Vidmarjem z naslovom Nesporazumi in navzkrižja.

Beletrističnemu delu 8-9. številke »Naše sodobnosti« dajejo tezo predvsem prevodi iz poezije očeta moderne poezije Charlesa Baudelaira. Te prevode so prispevali Božo Vodušek, ta je napisal tudi uvodni esej o Baudelairu, Jože Udovič in Cene Vipotnik. Tudi proza v tej številki je najboljše predstavljena s prevodom Cenetia Kopačvarja odlomka Nad Sotesko Borisa Piljnjaka. Originalno prozo zastopajo Anton Ingolič, Leopold Suhadolčan in Marjan Kolar, pesmi pa Severin Salvi, Pavle Zidar in Vida Taufer. Med tem leposlovnim delom številke velja omeniti tudi razmišljanje o sodobnem gledališču in

njegovih problemih, ki ga je napisal Jože Javoršek.

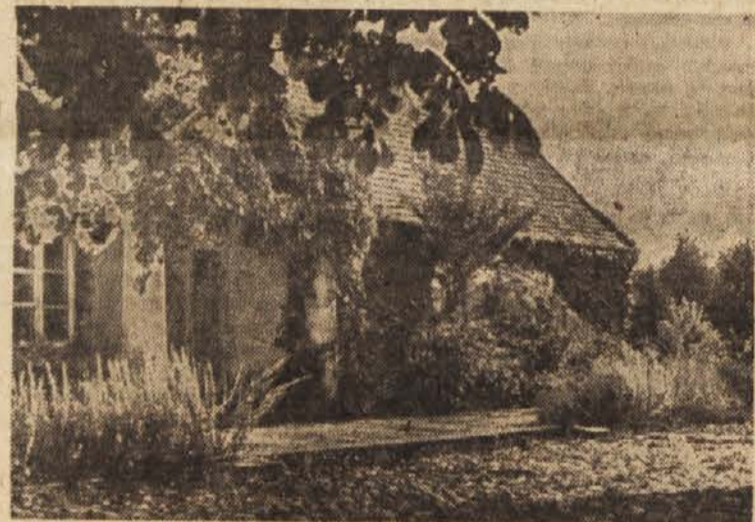
»REVILJA 57«

»Revija 57« prihaja v zameno za nekdanjo »Beseda«, ki je letos pomladi prenehala izhajati. »Revija 57« prinaša namreč nadaljevanje razprave Janka Kosa »Umetnost in kriza humanistične zavesti«, ki jo je avtor začel objavljati v »Besedi«. Tudi drugače srečamo v zelo obsežni in pestri prvi dvojni številki nove revije mnogo znanih imen, tako med pesniki, prozajisti kot med kritiki in esejisti. Tudi v uredniškem odboru so poleg nekaterih novih imen mlajših piscev zastopani sodelavci nekdanje revije. Odgovorna urednika pa sta Venio Taufer in kritik Vital Klavž.

Kvaliteta prve dvojne številke »Revije 57« je zlasti v njenem esejističnem delu, saj objavlja eseje, razprave ali razmišljanja kar petih avtorjev. Ti so: Taras Kermavner, Veljko Rus, Stane Saksida, Janko Kos in Primož Kozak. Osnovna tema tet razprav je razmišljanje o pojavnem rodu, njegovih moralnih, kulturnih in literarnih problemih.

Med pesniškimi in proznimi prispevki srečamo nekaj novih imen kot so Gregor Strniša, Milena Merlak in Mirče Sulmel, poleg teh pa še pesnike Cirila Zlobca, Vena Tauferja in Daneta Zajca ter prozaičta Jožeta Hudečka, Dominika Šmoleta in Petra Božiča, ki je prispeval prvo dejanje drame »Zasilni izhodi«.

Ze po teh zvojn najstetih podatkih o vsebini prve dvojne številke nove slovenske revije za književnost in kulturo, ki ima namen zbirati okrog sebe predvsem mlajši rod slovenskih književnikov in biti, kot pravi vabilo na naročilo, na zadnji strani prve dvojne številke, ogledalo dela in prizadevanja mladega rodu, lahko zapišemo, da prinaša nova revija mnogo zanimivega čtiva in našenja s svojimi esejističnimi prispevki mnogo že dolgo aktualna, a še vedno nerešena vprašanja naše kulturne problematike.

Rojstna hiša F. Chopina (Glej članek v podlistku)

»Ograje je čisto.« — »Prilaska ni štiti.« — »Lahko se diha.« To so stavki, ki jih dokaj pogosto čuješ od novih znancev in ki navadno pridejo kot odgovor na staro konvencionalno vprašanje: kako je? Ponavljajo jih, ta tega, drugi onega, vsi brez razlike. Zapetost, prevladnost, zaprtost so izginile. Človek je spregovoril.

Tujcu, pa naj pride od koderkoli, ta sproščena zgovornost dobro dé. Pri tem ni prav nič važno, s kom govoriš, preprost delavec ti pove resnico o kom govoriš, jasno, malce robato, rekel bi, opriljemljivo. Ta stvarna resnica, povedana s silo, dovipom ali vicem, pa se mora le prečesto zaustaviti ob pretrdem nezposnem zidu resnične stvarnosti — prenaradni, izboljšati stvari le ni tako preprosta stvar, vsekakor pa ne več, ki bi se dala opraviti z besedami, pa naj le-te pridejo še tako čiste in nepovržene iz še tako iskreno in pošteno čutečega srca. Vendar — lahko se diha. Sproščeno poje.

Sproščeno živi. Prisotna je kakor utrip prijete, preko robov in meja segajoče melodija, ob kateri se človeku širi srce. Poslušam to melodijo vse dni, saj jo ljudje nezavedno nosijo s seboj, saj ji lahko večkrat kakor znanec dober dan vsak trenutek na cesti, povsod. V gledališčih, likovni umetnosti, literaturi, prevodih, novinarstvu. Vse dobiva novega in novega zagona, raste, prekipava, se blije med sabo, peni, umirja in znova poganja v vse strani, v vse poti, ne da bi se tisti trenutek kdo spraševal kam, čemu in zakaj.

Sproščeno živi. Gledališča uprizorjajo na veliko dela zahodnih dramatikov Anouilha, Camusa, Sartra, Giraudouxa, Becketta, tuje avtorje prevajajo s hlastajočo naglico lačenega, satirični časopisi so zares satirični, kritični in tudi ostrilji likovniki — no, te smo videli nedavno tudi pri nas na razstavi novejšega poljskega slikarstva, ki je prav tako potrdila predvsem eno bistveno stvar: velik razmah kulturne dejavnosti na vseh področjih umetnosti. A s tem tudi vse pozitivne in negativne strani prehoda iz ene skrajnosti v drugo. Melodija tega razmaha je še hrupna, prekipajoča. Uradna cenzura je še zdaleč ne hromi, ne zdržuje, saj je, kakor vse kaže, bolj široka kot kakšna poljska istevica neuradnih cenzorjev. Tako je to revolucionarno studo silisti dovolj različno povsod. Koliko je v njej zares prave ustvarjalnosti, bo pokazal čas, ko se val umiri in pokaže, kaj je prinesel s seboj. Vitalnost, neka neustojljiva sila po uveljavljanju, po udeleževanju, po novem, ala izpovedati se, obetajo navdaj.

CHOPINOV DOM V ZELAZOWI WOLI

Zvoki revolucionarne etude so tu zavveneli čisto in ubrano. Pretresljivo, močno, osvajočaje. Čedil pianist Vladimir Topinka igra skladbe Frederika Chopina v hiši, kjer se je nesmrtni skladatelj rodil. Po parku okrog nizke pritlične hiše, zasajenim s mogočnimi drevesi, odmevajo zvoki klavirja. Ljudje sede po klopih po parku, okrog in okrog hiše, sede neml, zamaknjeni in poslušajo. Nihče ne govori, nihče ni na treme. Mladi dovolj različno povsod. Koliko je v njej zares prave ustvarjalnosti, bo pokazal čas, ko se val umiri in pokaže, kaj je prinesel s seboj. Vitalnost, neka neustojljiva sila po uveljavljanju, po udeleževanju, po novem, ala izpovedati se, obetajo navdaj.

S P O T I P O P O L J S K I Revolucionarna etuda

eden njenih najlepših in najpomembnejših kulturnih spomenikov.

Vozimo se z »Varšavo« proti Lwovicu po dolini reke Buzze, po krajih, kjer so še danes folklorni elementi najbolj živi. Sofer je eden tistih neugananih, ki je v novi sproščeni prišel na zeleno vejo. Stresa dovpite na račun bivših in sedanjih političnih voditeljev, s posebnim žilikom pa si znova in znova izposoja nekdanji ornamente po zidu in kopicu otrok. Tudi sicer spominja krajina na naše Prekmurje, je tistih ljudskih brezovih in borovih host ni pri nas, ne teh teleg in škrapajočih voz, naloženih z ženami in otroki — tu in tam opaziš še koga v narodni noši — ki jih konji počasi vlečejo po cesti proti Zelazowi Woli. To torej je kraj Chopina! Ta lirčno tožna, lepa, a tudi revna krajina. Razumesh kaj več, prijatelj, zdaj, ko vidiš postov kraj?

Po poljih zori rž in valovi v poletnem soncu, nizke, zvečina s slamo krite hiše mežikajo, skromne in male, kakor narisane. Preplekane so z modro barvo, sinjo kakor nebo, na oknih pa bohotne pravi grmi rdečih rož. Zamisljam si temno notranost teh hiš, zamisljam prosto po naših prekmurskih naseljih, vidim težke rjave tramove pod stropom, kote s svetlimi podobami, papirnate ornamente po zidu in kopicu otrok. Tudi sicer spominja krajina na naše Prekmurje, je tistih ljudskih brezovih in borovih host ni pri nas, ne teh teleg in škrapajočih voz, naloženih z ženami in otroki — tu in tam opaziš še koga v narodni noši — ki jih konji počasi vlečejo po cesti proti Zelazowi Woli. To torej je kraj Chopina! Ta lirčno tožna, lepa, a tudi revna krajina. Razumesh kaj več, prijatelj, zdaj, ko vidiš postov kraj?

Pred vhodom v dom stoji dolga vrsta avtomobilov. Značke vseh mogočih držav. Govorice v jezikih, ki si jih le moreš misliti. Fotoaparati. Delegacije. Okoliški prebivalci, romarji od blizu in daleč. Za glavnimi vrati pogovori utnehajo. Če hočeš komu reči besedo ali ga na kaj opozoriti, kdo ve čemu, šepetaš. Šepet je nezapisano pravilo. A tudi šepet, potem, ko različne zasilisti melodijo klavirja, prestane. Potem ostanejo le zvoki in zamaknjeni obrazi ljudi. Zdi se mi, da berem pravilico o posvečenem kraju in o vseмогоemem velikem umetniku. Nikdar mi ni še Chopinova glasba zvenela tako kot tu, iz sohe njegovega doma.

Češka pianista — vsako nedeljo dopoldne so v domu koncerti domačih in tujih glasbenikov — je pri klavirju zamenjala mala deklica iz Lodza Lilla Zdrzeleska. Preludije in balade zamenjajo valčki in mazurke, zvokom revolucionarne etude sledje prisrčni veseli akordi, ljubki toliko bolj, ker jih privlačljivo v življenje drobni prstki otroka. Polno lahкотnosti, nekako težko razumljivo, po prvem delu koncerta, nativnosti in mlade brezskrbno sreče je v tem izrazju. Na moti, da težje, ki je sicer v delih, otroška roka ne premore. Tako je njena igra v ljubkem nasprotju s krajem

in s predstavo o Chopinu. Poprej občutek velikega, tragičnega, moškega, zdaj ta sproščena ljubkost kakor otroške igre na trad ob leni Buzi, lahкотnost in veselost, ki je prav tako nesmrtna. Njej je šest let. Brez očeta in matere je. Doma je iz Lodza, delavskega mesta. Revolucionarna etuda zveni njej v valčkih in mazurkah, toda zveni dalje kakor povsod.

KRAMARJA S POPEVKAMI

Ce pri še tako informativnem zapisu o kulturnem življenju ne omeriš lepega kosa prostora gledališču, to menda sploh ne bi bilo kulturno. Tako sem kajpak prisiljen, ker imamo z Lodzem tako dobre gledališke vezi, napisati vsaj en odstavek o gledališču.

Dožnost bi bila pisati najprej o našem znanju — o Teatru Powszechnem. A vendar bom storil drugače. Ne mislim se ustavljati ne ob predstavih tega gledališča — niti ne ob izredno dobro sprejeti Gospej ministrici — ne ob sedmih ostalih lodzkih gledališčih: Teatru Ziemi Lodzkiej, Teatru Jaracza, Teatru Młodego Widza, Teatru kameralnem ali Teatru »Estrada Satyryczna«, ne ob njihovih repertoarnih metamorfozah, smereh in težavah ter kajpak tudi ne ob vedno polni,

B. Baer in B. Majda

a močno zastareli operetki ali ob operi. Bolj kot to, me je prilegnil Teatr Nowy.

O Teatru Nowem govore izredno pohvalno. Uživa sloves najboljšega lodzkega gledališča. Tako zaradi sodobnega modernega repertoarja kot zaradi stilno enotnih izvedb. Milmgredote: to gledališče bi moralo priti letos na gostovanje k nam, pa zaradi nameravane turneje po Češko-slovaški, ki je kasneje padla zaradi češke plačilne krize, nato priti. Češka turneja je pogorela zaradi Majakovskega »Štenci«, a katero je Teatr Nowy hotel nastopiti pred češkimi občinstvom. Vztrajanje vodstva gledališča pri predloženem programu gostovanja je razdrlo dogovor. Tako je gledališče ostalo doma. (O Teatru Powszechnem je silisti tudi nekaj kritik, zlasti zaradi repertoarja, ki baje ni v skladu z namenom gledališča, to naj bi bilo ljudsko, množično gledališče. V pogovoru z lodzkimi književniki pa sem silisti tudi pripombe, da jih je zelo presenetilo, poleg visoke ravni naše gledališke kritike, da je naša kritika tako visoko ocenila Teatr Powszechni).

Zapis o Novem gledališču v Lodzu ni ne rekuje toliko gledališča vema kot nekaj povsem drugega: odnos do narodnega blaga, do ljudske umetnosti in do preteklosti, kot sem ga srečal v Teatru Nowem. V tem gledališču sem namreč videl izredno uspešno predstavo narodnih pesmi in plesov, kratkih burkastih, smešnih, satiričnih prikazov, vodvilskih prizorov, skratka: kramarji s popevkami. Avtor Leon Schiller, abratelj narodnega blaga, muzik, režiser, organizator in vsestranski gledališki delavec, avtoritativno, zveneče ime med poljskimi gledališčniki. (Umril leta 1934).

Teza Leona Schillera je bila: Vsako gledališče je nastalo iz zabave in za zabavo. Njegova »Kram z plesenkami« resnično zabava. A ne le to: v retrospektivnem prikazu narodnih popevk od starih časov poljskih kraljev pa do pesmi, ki so jih peli pred to vojno po predmestjih Varšave. Kramarja je tako rezultat zbirateljske strasti Leona Schillera in naklonjenosti stari poljski pesmi, hkrati pa zgorenen dokument živosti in lepote ljudske umetnosti. Te pesmi o ljubzenskih, vinskih in drugih prigodah dedov in očetov, smešne, duhovite, parodijsčne, v odlični odskri priredbi so prava paša za uho in za oči. Odskri pevsko plesni spektakl dokazuje svojo umetniško vrednost, saj je od vseh vodvilov samo ta schillerjev način, ki daje narodno blago verno in hkrati s pečatom samostojne umetniške osebnosti, s popevkami. Avtor Leon Schiller, abratelj narodnega blaga, muzik, režiser, organizator in vsestranski gledališki delavec, avtoritativno, zveneče ime med poljskimi gledališčniki. (Umril leta 1934).

Teza Leona Schillera je bila: Vsako gledališče je nastalo iz zabave in za zabavo. Njegova »Kram z plesenkami« resnično zabava. A ne le to: v retrospektivnem prikazu narodnih popevk od starih časov poljskih kraljev pa do pesmi, ki so jih peli pred to vojno po predmestjih Varšave. Kramarja je tako rezultat zbirateljske strasti Leona Schillera in naklonjenosti stari poljski pesmi, hkrati pa zgorenen dokument živosti in lepote ljudske umetnosti. Te pesmi o ljubzenskih, vinskih in drugih prigodah dedov in očetov, smešne, duhovite, parodijsčne, v odlični odskri priredbi so prava paša za uho in za oči. Odskri pevsko plesni spektakl dokazuje svojo umetniško vrednost, saj je od vseh vodvilov samo ta schillerjev način, ki daje narodno blago verno in hkrati s pečatom samostojne umetniške osebnosti, s popevkami. Avtor Leon Schiller, abratelj narodnega blaga, muzik, režiser, organizator in vsestranski gledališki delavec, avtoritativno, zveneče ime med poljskimi gledališčniki. (Umril leta 1934).

T. Pavček

»Nervozen« otrok

Mnogi roditelji, zlasti matere, se pritožujejo, da je njihov otrok »nervozen«. Ti roditelji so pravi mučeniki, ki ne vedo, kaj storiti s svojim otrokom, ki jih tako rekoč terorizira. Otroška nervoznost je izražena v nepokorščini, kljubovalnosti, trmi, trdovratnosti in bojaznosti. Vse to je lahko po-

spretnosti roditeljev in njihovega stališča do otroka bo odvisno otrokovo vedenje nasproti staršem in njegovi neposredni okolici. Otrokovo nprav pa začnemo vzgajati že pri nekaj mesecev starem dojenčku. Da bi se ognili tako imenovani nervoznosti, moramo imeti v vzgoji strogo določene smer in nepopustljivo doslednost. Starši se morajo strinjati v načinu vzgoje. Otrok ne sme opaziti nasprotij in protislovij v vzgoji med očetom in materjo. Nikoli ne sme en roditelj zaščititi otroka pred vzgojnimi učinkom drugega roditelja. Stari oče in stara mati skoraj zmeraj zavračata vzgojne ukrepe roditeljev in s tem ubijati njihov potrebitni ugled. Zato se dogaja, da otrok staršev ne uboga, ker ve, da ga bo stara mati zaščitila.

Roditelji ne smejo svoje nervoznosti kazati vpricho otroka, zlasti pa je ne smejo spremeniti v neutemeljene opomine in kazni. Tudi pretirana nežnost in pogosto razvajanje slabo vplivata na otroka. Otrok ne sme čutiti svoje moči, da lahko dela vse, kar hoče in dobi vse, kar želi. Otrok ne sme biti prepričan, da je središče pozornosti vse družine, ne sme misliti, da je središče, okrog katerega se vse suče.

Zlasti če je otrok bolan, se morajo starši v svoji skrbi premagovati in poskrbeti, da se vzgoja v nobenem oziru ne spremeni. Po okrevanju se otrok, vajen popuščanja roditeljev, težko privadi strožjemu redu. Otrok se potru-di, da se otrese spon raznih oblik svoje »nervoznosti«. V vzgoji naj

bodo roditelji neupošljivi, toda ne prestrogi. Ni smotno, če otrok zmerom čuti premoč starejših. Če mu pametno in pravočasno popustimo in ga prepustimo samemu sebi, bo otrok bolj zadovoljen in bolj samostojen. Otrok naj se čimprej nauči samostojno opravljati razne malenkosti, oblačiti se, jesti, svobodno izbirati svoje igre in se gibati.

Otrok je zelo zadovoljen, če lahko opravi kako delo po zgledu odraslih. Zato ga je treba zaposliti, da pomaga pri pospravljanju, pri pripravljanju mize za kosilo, pri zalivanju rož itd. Tako se otrok z lahko privadi določnemu načinu reda in dela.

Na koncu je treba omeniti, da so prav pri tej »nervoznosti« otrok telesne kazni manj uspešne kakor moralne. Takšen otrok kljubovalno reagira na telesno kazeno in postane trmoglav. Mnogo bolj občutljiv pa je otrok, če ga kaznujemo tako, da mu odrečemo karkoli, kar ima rad, n. pr. če mu prepovemo ljubljene sprehod ali igre, bo poskrbel, da se bo z ubogljivostjo ognil tej prepovedi.

Dr. V. J.

Kaj ne, da se mu dobro godi?

Na hitro pripravljeno kosilo

Ribe po mornarsko s prilogo in sadjem
 Skuše ali lokarde očistimo, razrežemo na kose in posolimo. Za štiri osebe vzamemo kilogram rib. V kozici razblijemo 1,5 dcl olja, dodamo sesekljane česna, popra in pol kg očiščenih paradižnikov. Prilijemo še malo vode, nakar položimo v to marinado ribe in jih pustimo vreti četrt ure. Posebej skuhamo redko polento iz pol kg zdroba ali 40 dkg riza ali 30 dkg domačih, širokih rezancev. Polento, riž ali široke rezance posipamo z naribanim sirom. Kot dodatek damo na mizo tričetrt kilograma sadja.
 Kosilo stane 300 dimarjev, če dodamo polento, oziroma 360, če skuhamo riž ali široke rezance in vsebuje 5600 kalorij.

šledica dedne obremenjenosti ali kakega posebnega osebnega normalnega nagnjenja. Takšni primeri sodijo v zdravniško pristojnost. Mnogo pogostejše pa so otroške nervoznosti kot posledica nerednih in slabih pogojev v okolju, v katerem se otrok razvija. Te pogoje starši morejo in morajo preprečiti in zboljšati.
 Otroška duševnost in otroški značaj se razvijata v družini. Od

NEGOVAN ČEVELJ DOBRO NOSIMO

Ko pridete domov in odložite čevlje, jih na vsak način natakajte na kopita. Če le-teh nimate, čevlji nagačite s papirjem, najbolje s časopisnim. Čevlji se pri bolji namreč upognejo in razširijo, posebno če so mokri. Če jih ne daste na kopita, ostanejo v upognjeni obliki in nikdar več ne bodo tako lepo stali na nogi.
 Običajno snažimo čevlje tako, da jih najprej zbršimo z vlažno krpo, če so preveč blatni pa tudi z mokro, nakar jih dobro obrišemo. Krpo moramo za vsak par čevljev splakniti, ker drugače prah ali blato samo razmazemo, ne pa odstranimo. Seveda ne smemo pozabiti na podplate. Tudi te je treba osušiti: blato se na podplatih posuši in kamor stopite v stanovanju, bo ostal blaten madež za vami na tleh. Čevlje zdrgnemo nato s ščetko za blato, da iz vseh robov in zarez očistimo prah, ki ga s čunjo nismo mogli tako natančno odstraniti. Ze ko so čevlji odrgnjeni s to krtačo, se morajo malo svetiti. S kremo jih nalahno namažemo, rob podplata in pete močneje, zgornji del pa tanjšo. Tako namazani čevlji naj nekaj minut stoji, da usnje kremo upije. Skrtačimo jih z mehko ščetko in nato še z mehko krpo. Če boste čevlje snažili tako, se bodo zmeraj lepo svetili.

Čevlji, ki so bili večkrat mokri, zelo radi otrde. Zmočite jih z vročo vodo, nakar jih natrite s kakšno maščobo. Postali bodo takoj voljni. Usnje mora biti zmeraj namaščeno, drugače postane krhko in se začne lomiti.
 Lakasti čevlji zahtevajo posebno nego. Takoj ko jih po uporabi sezujete, jih morate napeti in s suho krpo obrisati prah. Če so slučajno nastale na usnju razpoke, jih zamažite s črnim voskom in zdrgnite s krpo ali usnjem. Vsak dan snažite na običajni način le z belo kremo, samo rob podplata in pete namažite s črno kremo. Usnje mora biti vedno mastno, drugače popolnoma razpoka.

Sodobno gospodinjstvo št. 6
 Nova številka te strokovne gospodinske revije je izšla v razširjenem obsegu, kakršna bo tudi v bodoče izhajala. Uredništvo je s tem pomnožilo številko strokovnih člankov posameznih gospodinskih dejavnosti, kar je vsakokrat pozdraviti.
 V reviji je polno praktičnih nasvetov, ki bodo dobrodošli ljudem, ki se ukvarjajo z organizacijo gospodinjstva, kakor tudi gospodinjstvom: pojasnilo o pravi električni svetlobi in njegovih cenah, nasvet o ureditvi sobe družinskih otrok, o čiščenju oblačenega pohištva, vzdrževanju stanovanja in izbiri materiala za zavese ter ravnanju z njimi.
 Priloge jih bodo članki: o sistemih pralnih sredstev, njih lastnosti in uporabi, kako se brniti izdatno in poceni v zvezi s praktično medsebojno zamenjavo enakovrednih živil, kako živila hranimo in kako se obvarujemo škodljivcev v shranbabi.

Vseh čevljev ne nosite vse leto. Ene poleti in druge pozimi, vendar čevljev, ki jih pravkar ne nosite, ne smete zanemariti. Ni dovolj, če jih spravite v omaro odnošno v prostor določen za to in jih do prihodnje uporabe sploh ne pogledate. Tudi ti čevlji potrebujejo nege, seveda ne tako, kot čevlji, ki jih nosite. Kdaj pa kdaj morate tudi čevlje, ki jih ne nosite, osušiti ali pa namazati s kremo. Tako negovani čevlji bodo vedno lepi in jih boste tudi dalj časa nosili.

KOSTIM za JESEN

Zadnje številke inozemskih modnih revij prinašajo najnovejše modele in kroje oblek za prihodnje mesece. Nemogoče je, da vas na tem mestu seznanim z vsem, izredno pestrim repertoarjem, ki se, sočep po revijah, obeta v letošnji jeseni. Namenila sem se le, da vas informiram o nekaterih najbolj značilnih modelih modernega kostima, o modelih, ki jih svetujejo slovite francoske in nemške modne hiše.

Najprej moram pripomniti, da linija jesenskega kostima pravzaprav ni nova! Taka je kot spomladi. To velja bolj ali manj tudi za vse kroje, ki jih bom tu opisala. Prvi primer modernega jesenskega kostima bi bil tale: Jopa je kratka, odnošno krajša, rokavi vštiti in tudi nekoliko krajši, ovrtnik visoko zaprt ali pa pomaknjen stran od vratu, krilo ozko in oprjeto. Zlasti lep je kostim, ki se visoko zapenja v »rolasti« ovrtnik

in ima za okras našite žepa na prsih. Narejen je iz debelega volnena pikro zelenega ševrona. Ramena ima zaokroženo padajoča v poldolgi rokavi. Krilo je ozko in gladko, zadaj z gubo. Drug primer

modernega jesenskega kostima razkriva mladostno športni stil letošnje mode. Ta eleganten in hkrati preprost jesenski kostim je izdelan iz črno-belega tweeda. Jopica se tesno in ravno oprjema telesa, ima podolgovat izrez, lepša jo pa gumb iz bisernice ob pasu. Če za ovrtnik izrez zavezete še črno krzno, lahko kostim nosite tudi pozimi. Novo lino letošnjega kostima pa predstavlja kratka jopica, skoraj bolero in ozko krilo. Poleg opisanih kostimov pa srečamo še vedno tričetrtinsko jopo in krilo, tako imenovani komplet jope in ozke obleke. Na sliki vidite tak primer! Nekaj novega je tudi LEMPEREUR-jev model, ki

je prej športen kot eleganten. Ta kostim je narejen iz volnena blaga beš barve.
 Kar zadeva barvo blaga za letošnje jesenske kostime, lahko trdimo, da bo prevladovalo blago črno-bele, beš, kovinsko modre, bordo rdeče, zelene, sive in oker barve. Blagovi za kostime bodo še zmeraj priljubljeni tweed, chevron, gabarden, kamgaren in druge volnene tkanine. M.

Praktično za mlade matere

V Nemčiji prodajajo zelo praktično kopalno kad in mizo za povijanje dojenčka iz plastične mase. Oboje je izdelano tako, da ju lahko postavijo na običajno kopalno kad. Kad ima ob straneh tudi posebne prostorčke za mizo, vato, posip in druge potrebščine, ki jih potrebujemo pri kopolanju dojenčka, prav tako predalčke pa ima tudi povijalna miza, v katere položimo dojenčkovo oblekico, plenčke in vse drugo, kar potrebujemo, ko dojenčka oblečemo. Garnitura (kad in povijalna miza) tehta 4,5 kg, tako da ju z lahkoto prenašajo.

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Lesk s hlač ali krila odpravimo takole: Na mizo najprej pogrnemo večkrat prepognjeno rjuho, nanjo položimo hlače oziroma krilo, povrhu suho sukneno krpo in šele nato mo-

kro krpo, po kateri likamo z vročim likalnikom; sopolra odstrani lesk.
 Zelenjavo hranimo na hladnem in temnem prostoru, operemo pa jo še nerazrezano in zelo na hitro, ker tako ohranimo v njej C vitamini.

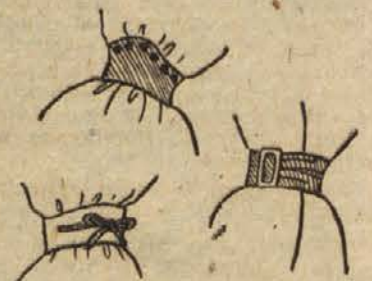
Ali babica res nima smisla ZA POČITNICE?

ga leta skrbi za lastno družino popolnoma otopel čut za počitek nje sam? Ko ji je umri mož in se je preselila k sinu, ali se ni v tej novi dolžnosti zopet vsa predala skrbi in delu za blagor sinove družine, za dobrobit vnukov, pri tem pa zadržala lastne želje in svoje potrebe podredila potrebam sinove družine.
 Babica, ki vodi sinu in snahi gospodinjstvo, skrbi za vzgojo njunih otrok, to je v hiši zlata roka, ki je vse premalo upoštevana in cenjena. Sinova dolžnost je, da se pozanima, kako bi babica prišla do zaslužnega odmora, če je snaha tako kratkovidna in misli, da je babica, ki je vse življenje delala in skrbelo, pač dolžna do smrti delati brez odhoda, čeprav je svoje materske dolžnosti že opravila. Mlada snaha, ki je vse do-

se prav gotovo še povečala in s še večjo vnemo bi se posvetila negi svojih vnukov, če bi nekaj časa živela brez njih. Če bi sin in snaha vzela otroke s seboj na počitnice, bi babica ta čas »izpregla«. »ohladiła« bi se ji glava, odpočila bi revmatične noge, organizem bi se osvežil in prenovil, hkrati pa bi občutila dolgočasje po otrokih in bi se jim po njihovi vrnitvi predala z večjo ljubeznijo in novo vnemo. Hkrati pa bi starši, ki so med letom zaposleni in imajo le malo časa za otroke, dobili z njimi spet potrebno povezavo. Res so z otroki sitnosti, ki so v tujih krajih še večje oz. neprijetnejše, toda prav v prenašanju medsebojnih nevesčnosti se roditelji in otroci zblížajo. Za otroka je prava mamica tista ženska, ki se z njimi bavi, ki ga neguje, se z njim igra in ga ljubi, ne pa tista, ki ga je rodila. Mati, ki se izmika otroku vsled nevesčnosti, ki jih ima zaradi njega, ne bo nikoli imela z njim prave povezave in v posledicah tudi nikdar prave otroške ljubezni in predanosti. D.

»S Francetom pojdeva na morje.« je pripovedovala mlada žena svoji znanki.
 »Ali se otroci zelo vesele, kaj?« je vprašala znanka.
 »Oh, saj otrok ne bova vzela s seboj. Vse leto sva v službi, delava ves dan naporno in potrebujeva temeljit oddih, če pa imas otroke s seboj, se moraš z njimi ubijati in nimaš prav nič od dopusta. Tudi vožnja ni prikladna za otroke. Fantka pojdeva jeseni z babico k sorodnikom na Dolenjsko. Tam bo babica pomagala spravljati prideleke, tako bomo tudi z oziromnice cenejše »skozi prišli«, saj veš, draginja.«
 »Kam pa pojde babica na počitnice.« je znanka radovedno vrtala dalje.
 Mlada žena je zamahnila z roko: »Eh, poidi no! Moja tašča ni nikdar hodila na počitnice in nima zanje nobenega smisla in nikakršne potrebe.«
 Če bi o tem povprašali babico, bi gotovo potrdila snahine besede. Morda bi celo dodala: »Počivala bom v grobu.« Ali je pa tudi v njenem srcu tako? Ali ni morda skozi dol-

Ko prične otrok brati, ga je treba takoj podučiti, da ne sme listov obracati z olinjenimi prsti, in ga opozoriti, da se ga ta slaba navada ne prime. To je predvsem neigijentnost, pa tudi grdo. Bržkone nima čistih rok in le nese prst v usta. Kako grde so take knjige, posebno tiste, ki jih imamo izposojene iz knjižnice in ki gredo skozi nešteto rok. Le pomislite, če bi vsak z olinjenimi prsti obračal liste, Voglički postanejo zamaščeni in se kar razkrajajo od nesnage. Pri takem listanju lahko zanesemo v usta bacille in že je bolezen tukaj. Starji in mladi se moramo tega na vsak način odvaditi.
 Ko čistimo medeninske kljuke pri vratih ali oknih, kaj lahko namažemo tudi les s sidolom. Izrežimo iz lepenske ščetkice in ga natakimo na kljuko tako, da bo lesena površina vrat okoli kljuke pokrita. M.

Široki pasovi za mlada dekleta bodo letos velika moda

JADRANSKI PADALSKI POKAL JE ODDAN

Največ medalj - za sovjetska padala

Jugoslovan Danjanović na drugem mestu

Tivat, 24. avgusta. - Po petdnevnih borbah se je končalo letošnje največje tekmovalno padalstvo na svetu za »Jadranski pokal«. V generalnem plasmanu je pri moških osvojil prvo mesto Jurij Peklin (SZ), trikratni svetovni rekord, s 1123 točkami. Prejel je dve srebrni in dve bronasti plaketi. Jugoslovan Danilo Danjanović je osvojil drugo mesto z 30 točkami manj ter eno zlato in bronasto plaketo.

Naslednji vrstni red v skupni oceni je naslednji: Mihajlo Dimitrov (SZ) 1031, Angel Doiniski (Boig), 1000, Asen Sarkov (Boig), 993. Najbolje plasirani Avstrijec Schifarmeier je zasedel 29. mesto, najboljši Romun Joan Rosu 11. mesto, najboljši Madžar Polonyi 7. mesto, najboljši tekmovalce ZDA Lewis Sanborn 17. mesto. Edini francoski predstavnik Jean Diboss, ki je sicer svetovni rekord v skakanju na doloceni cilj z višine 1500 m, se je plasiral šele na 28. mesto. Edini Izraelci Shimon Tschor na 24. mesto.

Za Danjanovićem je bil drugi najboljši Jugoslovan Petar Madjarevič, ki je osvojil 8. mesto z 967 točkami, Petar Dedič pa se je plasiral na 12. mesto z 926 točkami.

V ženski konkurenci sta bili najboljši sovjetski padalki in sicer svetovna rekordarka Nadja Prjahina 1033 in Valentina Selivestrova 925, tretja je bila Bolgarka Nedeljkova 862. Najboljša Jugoslovanka Tefka Cerimagic, prav tako svetovna rekordarka, pa je zasedla 11. mesto, toda ni sodelovala pri skokih z zadržko.

Sovjetski tekmovalci so osvojili 3 zlata, 6 srebrnih in 3 bronaste medalje, Bolgari 3 zlata, 2 srebrni in 2 bronasti, Jugoslovani 1 zlato in 1 bronasto itd.

»USNJAR« - ŠMARTNO novo športno društvo

V Šmartnem pri Litiji se je tamkajšnja tovarna usnja razvila iz majhne obrtne delavnice v pravcati kombinat. Razumljivo je, da se je s tem razvojem večalo tudi zanimanje za športno udeleževanje. V Šmartnem že imajo TVD Partizan, ki uspešno deluje in ima lepo novo telovadnico, pred dnevi pa so ustanovili še športno društvo »Usnjar«, katerega člani so predvsem mladinci, zaposleni v tovarni. Za takoj ob ustanovitvi pa je društvo sprejelo v svoje vrste še drugo mladino in prijatelje športa, kar je razumljivo, saj »Partizan« nima posebnega interesa za razvijanje nekaterih športnih panog, kot na primer nogometa, kegljanja itd. Med obema društvoma pa bržkone ne bo nobenih nesporazumov, ker je predsednik »Partizana« v upravnem odboru »Usnjara« in narobe. Vse naprave so na razpolago in seveda tudi telovadnica »Partizana« članstvu obeh društev. Obe društvi se bosta vzajemno trudili za zgraditev kopalnice in igrišča za športne igre, seveda ob pomoči ObLo.

Na tekmovalni področji so bili doseženi naslednji rezultati: moški - 1500 m: Wood (VB) 3:45,6; Pipine (SZ) 3:46,7; 3000 m: Stepič (Boig) 8:25,1; 5000 m: Disley (VB) 8:40,6; 4 x 100 metrov: SZ (Tokarev, Plaskajev, Konovalov, Bartenjev) 4:10; Anglija 4:13; višina: Kaškarov 211; Stepanov (oba SZ) 211; kladivo: Krivonosov (SZ) 64,77; Ellis (VB) 62,71; troskok: Cen 15,69; Ciganok (oba SZ) 15,39; 5000 metrov: Pavic 13:38,8; Ibbotson (oba VB) 14:03,4; ženske: 100 m: SZ 55,6; Anglija 55,3; 200 m: Letzer (VB) 2:05,8; Jermolajeva 2:07,4; Otkalenkova (oba SZ) 2:07,8; kopje: Jaurzema 50,7; Bogun (oba SZ) 47,63; krogla: Zibina (SZ) 18,12 itd.

ATLETSKI DVOBOJ SZ : Velika Britanija 119:93 in 73:40 (ženske)

London, 23. avgusta (Reuter). Na stadionu White City v Londonu se je začel dvodnevni atletski dvoboj Velika Britanija - Sovjetska zveza. Po prvem dnevu vodi SZ pri moških z 58:48, pri ženskah pa s 37:25 točkami.

Na tekmovalju so bili doseženi naslednji rezultati: moški - 1500 m: Wood (VB) 3:45,6; Pipine (SZ) 3:46,7; 3000 m: Stepič (Boig) 8:25,1; 5000 m: Disley (VB) 8:40,6; 4 x 100 metrov: SZ (Tokarev, Plaskajev, Konovalov, Bartenjev) 4:10; Anglija 4:13; višina: Kaškarov 211; Stepanov (oba SZ) 211; kladivo: Krivonosov (SZ) 64,77; Ellis (VB) 62,71; troskok: Cen 15,69; Ciganok (oba SZ) 15,39; 5000 metrov: Pavic 13:38,8; Ibbotson (oba VB) 14:03,4; ženske: 100 m: SZ 55,6; Anglija 55,3; 200 m: Letzer (VB) 2:05,8; Jermolajeva 2:07,4; Otkalenkova (oba SZ) 2:07,8; kopje: Jaurzema 50,7; Bogun (oba SZ) 47,63; krogla: Zibina (SZ) 18,12 itd.

Pot olimpijske bakle

Ze tri leta pred olimpijskimi igrami v Rimu so prireditelji dooločili pot, po kateri bodo nosili olimpijski ogenj. Baklo bodo kot vedno prižgali v Olimpiji v Grčiji. Nato jo bodo iz Arkadija prepehali z ladjo na Sicilijo. Olimpijska štafeta bo prek vse Sicilije šla v Reggio Calabria, kjer bodo nosilci stopili na trdna tla. Od Tarenta naprej pa bodo baklo nosili po starodavnih rimski cesti Via Appia skozi Neapelj, Caserto, Castelgandolfo do Rima. Vsa pot olimpijske bakle bo dolga 1283 kilometrov.

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA BSK : Budućnost 3:1 (0:1)

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA Lokomotiva : Železničar 78:59 (35:27)

Španska PLOŠČAD

LEONHARD GRIBBLE

Doktor je sicer nekam skrivnostno, vendar tako prizadevno silil, da je inšpektor vzel knjigo v roke in prebral odprto stran. Počasi se mu je trenutna jeza izgubljala z obraza in se umaknila najprej začudenju, nato pa hudi zaskrbljenosti.

»Zares, Bruce, to je nekaj čudnega. Niti sanjalo se mi ni, da so ta bodala iz Španije. Sicer sem slišal o tej Gillespiejevi terasi z bodali, menj in vem drugim se je zdelo to kot muha posebneža, kakršne je bil, zdaj pa imamo tudi razlago za to reč. Giles je v mladih letih mnogo potoval. Če se prav spominjam, se je vrnil šele po očetovi smrti. Kaže, da se v Gillespiejevi družini očetje in sinovi že od nekdaj ne morejo; je inšpektor sarkastično dodal k svojim ugotovitvam. »Če sem pravilno poučen, tudi umrl Giles ni imel posebno pristranih odnosov do svojega sina Roystona! In je pogledal proti sivemu jesenskemu nebu. »Pravijo, da se nista mogla zaradi politike.«

»Tako pravijo,« se je zdravnik izogibal jasnemu odgovoru.

Kakor na znamenje sta oba moža obrnila hrbet mračni vrsti ostrih jeklenih konic na zidu ploščadi. Bodala so štrlela kakih dvajset centimetrov iz zaobljenega kamna vrh ograje. Sto rezil je bilo na ploščadi prav tako razporejenih, kot je bil opisal Giles v svojem popotnem dnev-

niku; šestinsedemdeset na podolžni steni, po dvanajst pa na krajših straneh.

Giles Gillespie je bil naboden na eno izmed bodal, ko ga je zjutraj našel sluga Thorne. Ostra konica se mu je zarinila v grlo, predrla vrat in pogledala na tilniku ven. Z obrazom navzdol je slonel Giles na ograji. Inšpektor Collins si je lahko predstavljal, da je bil sluga ob pogledu na gospodarja ves trd od groze.

In zdaj je ležal mrtič na svoji postelji, inšpektor Collins pa ni imel po vsem videzu nobenega razloga, da bi sklepal o čem drugem kot o nesreči.

»Seveda sem že slišal praviti o ploščadi sto bodal,« je rekel zdravnik, »videl pa je nisem še nikoli. Nikdar nisem imel časti, da bi me bil obiskal ali povabil Giles Gillespie.«

Inšpektor Collins si je nekaj zapisal v knjžico, zdravnik pa je nadaljeval: »In zdaj sem bral tole v popotnem dnevniku! To je bil čudak s svojevrstnim okusom. Kar predstavljaše si ta bodala na trdnjaskih oknih španskega roparskega viteza, pa pomislite, kako neki more priti Angležu na misel, da vzame takšno reč s seboj v domovino in jo razpostavi na ograji svoje terase.«

»Ali niste hoteli reči nekaj drugega, doktor?«

»Pravzaprav, no, ne vem! Če so »e mu zdelo ta bodala dovolj dragocena, da jih je kupil in jih prinesel s seboj domov, čemu neki jih ni vzdal pred hišo namesto na tej ploščadi. Tu jih vendar nihče ne more videti!«

Po daljšem premisleku je Collins odgovoril: »Ali menite, da so ta rezila prav posebnega pomena, Bruce?«

»Morajo biti v kakšnem odnosu s preteklostjo, morda s kakim dogodkom v Španiji,« je zdravnik prepričano odgovoril.

»S tem hočete reči, da se je takrat zgodilo nekaj, kar...«

»Seveda tega ne morem trditi, toda ko sem bral vso to reč, sem postal pozoren. Ali se vam ne zdi čudno, da je Giles umrl prav tako, kot so pokončevali reveže, ki so imeli smolo, da so jih sovražni vojaki ujeli in zanje ni nihče hotel ali pa mogel plačati odkupnine: Natakli so jih na bodala... Da, da, stari časi! Kaj pa, če si je Giles omislil to reč, to svojevrstno galerijo samo zato, ker je bil, recimo, fatalist, ki je verjel v usodo ali v kaj podobnega?«

»To je sicer čudno,« je hladno odgovoril Collins. Pravzaprav je hotel reči, da je vaju računati z dejstvi in ne z domnevmi. Tisti trenutek pa se je oglašil na stazi motor, inšpektor Collins je pohitel iz knjižnice v vožo, kjer je Thorne že stal pri vratih. Lahni koraki so odjeknili na stopnišču, mlad možki se je ustavljal v veži.

»O, glej no, gospod Royston!« je bil sluga ves presenečen in se je vedel tako, kakor da sploh ne vidi moža, ki je spremljal Gilesovega sina.

»Dober dan, Thorne, kako kaj? Kaj pa de-late? Presenečenje, kaj?« In si je Royston odpenjal usnjeni plašč.

Sluga se je le s težavo toliko zbral, da je lahko odgovoril Gilesovemu sinu. »Samo, gospod Royston, je ječljaj,« tute se je nekaj zgodilo, kar vas...«

»Zgodilo?« Roystonov glas ni bil nič kaj trden ko se je mladi mož obrnil k inšpektorju. »Inšpektor Collins... Torej je res? Moj bog!«

Niti mislica se ni premaknila na inšpektorjev obraz, mlademu Roystonu pa je pohajala sapa. »Oče... Torej je res! Dajte, govorite že, inšpektor!«

Inšpektor Collins se je premaknil. »Našli so ga danes zjutraj. Takoj smo bili tu. Doktor

Bruce je ugotovil, da je gospod Giles mrtev vsaj že devet ur. Dovolite, da vam izrečem iskreno sožalje, Royston! Po vsem videzu pa veste o vsem tem nemara nekaj, kar bi nam lahko pomagalo.«

Mladi mož je nemo gledal zdravnika, ki je tiho zaprl vrata v knjižnico. Glava mu je zdrknula na prsi, okoli ust se mu je zarisala ostraga guba. Nekaj sekund ni nihče spregovoril besede, potem pa je Royston dvignil glavo. Njegove oči so bile jasne in trde. »In Paula, miss Dane?« je tiho vprašal.

»Gospodična Dane je še vedno v svoji sobi,« je hladno odgovoril inšpektor. Jezilo ga je, da je Royston ali preslišal ali pa že pozabil njegovo vprašanje.

Se vedno je brskal Roy Gillespie v svojem plašču za vožnjo z avtomobilom, navsezadnje pa mu je sluga le pomagal iz njega. Ko je Royston pogledal tri metre pred seboj, se je zrcalila v njegovih očeh smrtna bolečina.

»Ali se je zgodilo na španski ploščadi, na terasi sto bodal?« Brez poudarka izgovorjeno vprašanje je kot bomba udarilo v neprijetni molk.

Najprej je spregovoril inšpektor Collins. Zakužja je zelo izbral besede. »Da, na ploščadi pred knjižnico, eno izmed sto jeklenih rezil mu je prebodlo grlo in vrat.«

»Prebodlo,« je bila trda beseda, ki jo je inšpektor namenoma izgovoril s posebnim poudarkom, trenutek zatem pa je tvegal še drugi sunek. »Kako pa to, da ste prišli prav danes, po tako dolgem času, Royston?«

»Kako? A tako, od kdaj pa?« je ječljaj mladi mož. »No, morda je že podružje leto, kar nisem... Zakaj pa vprašate?«

»Kako ste mogli vedeti, da je vašega očeta doletela smrt na ploščadi sto bodal, Royston Gillespie?«

Brzobjavke

● POZNANJ, 24. avg. (Tanjug). Junak IV. etape kolearske dirke »Skozi Poljsko od Sčedina do Poznania (228 km) je bil Poljak Stanislaw Osiak. Le-ta je enkrat padel in razen tega imel še okvar na kolesu, vendar je prišel na cilj šest minut pred ostalimi. Naš kolearski Levačič je pri 45. km padel in si laže poškodoval ramo. Navzlic temu pa je uspel ujeti glavno skupino in prišel na cilj 33. v skupini 40 dirkačev. Po tej etapi vodi Poljak Vrzenzinski s časom 21:19:59, medtem ko je Levačič na sedmem mestu s 6-minutnim zaostankom za vodcem. Danes je prost dan, jutri pa bodo vozili V. etapo od Poznania do Kallisa (145 km).

● KITZBUHEL, 24. avg. (APA). V četrtfinalu mednarodnega teniskega turnirja je Jugoslovan Keretič izgubil proti Olmedu (Peru) s 4:6, 6:8, Egiptčan Drobny pa je premagal Čeha Merounko s 6:3, 5:3.

● SPLIT, 24. avgusta. - Naslov mladinskega državnega prvaka v plavanju je v močni konkurenci osvojil splitski Mornar. Na prvenstvu je nastopilo 29 klubov s 300 plavalci in plavalci. Na drugem mestu je lanski prvak splitski Jadran, na tretjem Jug iz Dubrovnika, na četrtem Triglav iz Kranja, ZFK »Ljubljana« je na osmem mestu.

● ATENE, 24. avgusta (AFP). Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Atenah so bili doseženi ti rezultati: Honved (Budimpešta) - AEK (Atene) 81:53; Panelinios (Atene) - Motomoriani (Bologna) 76:67.

● SARAJEVO, 24. avgusta. - Nogometni »Sarajeva« bodo gostovali na Poljskem, kjer bodo odigrali dve tekmi proti prvotligaskim moštvom. Prvo tekmo bodo igrali 31. t. m. v Katowicah, drugo pa 3. septembra v Lodzu ali Krakovu.

● MILANO, 24. avgusta (Reuter). V Milanu so se danes začele športne igre gluhonemih, pri katerih sodeluje 1200 športnikov iz 28 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije. Gluhonemi športniki bodo tekmovali v atletiki, plavanju, nogometu, košarki, tenisu, kolearsstvu, telovadbi, namiznem tenisu in streljanju.

Naši portreti

PAVEL BONE

Srečava se malone vsak dan. Dopoldne ali zvečer v prvem mraku, ko se po navadi vrača s treninga. Tih in skromen fant, mizar v Solkanu. To je 25-letni državni reprezentant v kajak-slalomu, Pavel Bone. Zdjaj je vsako popoldne na Soči pri Plaveh. Pripravlja progo za veliko nedeljsko mednarodno prireditve v kajak-slalomu. To je hkrati tudi trening.

Prvič je tekmoval pred devetimi leti na Ljubljani, v izbranim tekmovalju za pokal maršala Tita. Moštvo iz Solkana, v katerem je bil tudi Pavel, je zmagalo. Vzljubljen ta sport in ga ni več opustil. Čeprav je bil dober član vse od pred dvema leti prava redkost.

»V Solkanu ste pred nekaj več kot dvema leti osvojili prvo delavnico svetovnih čolnov v državi. Ali ima delavnica vpliv na razvoj kajak-skega športa?«

»Seveda! Tekmovalci se izdelujejo doma iz delavnice čoln. Naroži je toliko, da vseh ne zmoremo. Mladina, ki jo ta sport veseli, ima na razpolago potrebne rekvizite.«

Pavel je sedaj ponos Nove Gorice in eden najuspešnejših domačih tekmovalcev. Udeležil se je mnogih tekmovalj doma in na tujem. Pridobil si je izkušnje in sloves.

»Vaš največji doseženi uspeh? Stevilni tekmovalci pravijo, da je proga v Meranu v Italiji med najboljšimi. Kaj sodite Vi?«

»Posebno drago mi je četrtost mesto na svetovnem mednarodnem tekmovalju v Meranu, ko sem pustil za seboj z desetimi sekundami razlike Zahodnega Nemca Manfreda Vogta, ki je v Augsburgu postal svetovni prvak. Rad se spominjam tudi lanskega Merana, ko sem osvojil tri prva mesta in eno drugo, v moštvenem tekmovalju pa smo Novogoričani dosegli prvo mesto. Proga v Meranu mi zelo leži in tudi jaz mislim, da je med najboljšimi.«

Po smoli na svetovnem prvenstvu, ko je v prvi vožnji ziomil veslo in pristal šele dvajseti, bo nedeljsko tekmovalje zanj nova priložnost.

- Dobro se je pripravil, saj tudi konkurenca ne bo dosti manjša kot v Augsburgu. Med približno 40 nastopajočimi bodo tudi trije Čehi, ki so na svetovnem prvenstvu bili med prvimi desetimi (Skoll, Para in Matajevski). Na Soči pa bodo startali še izbrani tekmovalci iz Vzhodne Nemčije, Avstrije, Italije in znani domači tekmovalci, Skratka; močna konkurenca! Zmagali bodo najboljši in upamo, da bo med njimi tudi Pavel

EVROPSKO MOŠTVENO ŠAHOVSKO PRVENSTVO

Neprijetno presenečenje

so nam pripravili Čehi, ki vodijo proti Jugoslaviji s 4,5 : 3,5 (2)

Dunaj, 23. avgusta (Tanjug). - Po II. kolu finalnega moštvenega šahovskega prvenstva vodi Sovjetska zveza s 15,5 (1) točke, na drugem mestu je Jugoslavija z 9,5 (2), na tretjem CSR s 6 (2) in na četrtem mestu Zahodna Nemčija s 6 (1) točkami.

Rezultati II. kola: CSR - Jugoslavija 4,5:3,5 (2), Sovjetska zveza - Zahodna Nemčija 7:2 (1).

Posamezni rezultati dvoboja Jugoslavija - CSR: Gligorič - Filip remi, Pachman - Matanović 1:0, Ivkov - Alster 1:0, Kozma - Trifunović remi, Fuderer - Sefer remi, Fichti - Karaklažič 1:0, Nedeljko - Plit-hart prek., Refijir - Milić remi, Bertok - Blatny remi, dr. Ujteli - Rakić prekinjeno.

Jugoslovanski prvak Gligorič je kot črni v Grünfeldovi indijski obrambi dobil premoč proti dr. Filipu. Vendar ni dobro nadaljeval, tako da sta oba prišla v končnico z izenačenim položajem. Po ponavljajočju potez sta remizirala v 38. potezi. Rkovič je v 42. potezu v damski obrambi držal pobudo v svojih rokah in lepo zmagal. Dr. Trifunović je po mirni igri v Nimovičevski indijski obrambi remiziral s Kozmo v 25. potezi. Fuderer je zaman poskušal, da bi v Birdovu otvoritvi osvojil celo točko proti Seferu. Čeh se je izvrstno branil in uspel rešiti pol točke. Dr. Nedeljko je v boljsem položaju proti Fichtu, ki je igral Birdov sistem. Pričakujejo, da bo v nadaljevanju Nedeljko zmagal. V partiji Milić - Refijir je nastal blokiran položaj, nakar sta se partnerja sporazumela za delitev točke. Bertok je po mirni igri remiziral z Blatnyem. Najbolj razburljivo je bila igra dr. Ujteli - Rakić (angleška otvoritev). Rakić, ki je v tem kolu zamenjal Raharja, je igral zelo solidno in se otrešil Ujteličevih pritiskov na damski strani. Češki igralec je skušal remizirati s ponavljanjem potez, vendar naš mojster s tem ni bil za-

dovoljen. Partija je bila prekinjena v zapletenem položaju.

Posamezna srečanja dvoboja SZ - Zahodna Nemčija: Smlislov - Unzicker remi, Keras - Schmidt remi, Bronstein - Pfeifer remi, Tall - Teschner 1:0, Spaski - dr. Lehman 1:0, Petrosjan - Heinicke 1:0, Korčnoj - Kienlinger 1:0, Tolui - Reibstam 1:0, Boleslavski - Jäger remi, Aronin - Gilg prekinjeno (s prednostjo Aronijina).

Tretje in četrto kolo igrajo danes popoldne in jutri v kopalnici Baden. V III. kolu sta na sporedu dvo-boja Jugoslavija - Sovjetska zveza in Zahodna Nemčija - Českoslovaška.

Ostale šahovske novice

SARAJEVO. - Za veliki propagandni turnir, ki bo v Sarajevu od 8. do 22. sept., je poznanih že 9 udeležencev, in sicer Trifunović, Puc, dr. Bell (Madž.), Padevski (Boig.) ter igralci BiH Bogdanović, Kozomara, Smailbegović. Udvarčić in Osmanlić. Prva nagrada dela turnirja znaša 60.000 dinarjev.

DUNAJ. - Na Dunaju se je končal kongres mednarodne šahovske federacije, na katerem so zadnji dan sklenili, da bo angleški mednarodni mojster Golombek glavni sodnik na mednarodnem turnirju, ki bo 1958 v Jugoslaviji.

BEograd. - Na mednarodnem šahovskem turnirju, ki bo v Goti od 8. do 28. septembra bo sodelovalo 10 igralcev. Svoje udeležbo so potrdili: Bronstein in Vasjukov (SZ), Bilek (M), Neukirch (Boig.), Dzielowski (Poljska), Pachman in Philip (CSR), Robatsch (A), Udovčić in Milk (J), Uhlman, Fuchs, Goltz, Malic in Breustet (VN).

SKOPLJE. - Po XV. predzadnjem kolu šahovskega prvenstva Makedonije vodi Martinovski z 11 pred So-

frvskimi 10,5. Bidevom in Panovom, ki imata po 9 točk itd.

SARAJEVO. - Bogdanović mojster BiH se je vrnil z mednarodnega turnirja v Ševnarj Znojnu, kjer je dosegel lep uspeh s tem, da je delil četrto do šesto mesto s Chocelom in Platterjem z 8,5 točkami. Zmagal je Geller 12,5 pred Holmivom 11. Svojo 10. Bogdanović je med drugimi premagal tudi madžarskega vele mojstra Szaboja.

Z domačih igrišč

KRANJ. - Avtomoto društvo Kranj se je spet pripravilo na velike mednarodne speedway motorne dirke, ki bodo na novo zgrajenem dirkališču v Strazliču pri Kranju 7. in 8. septembra. Ta druga mednarodna motorna dirka v speedway vožnji bo večja od majske. Teh dirk se bosta udeležila tudi znani jugoslovanska veterana Klemenčič in Begovar. Nastopila bosta tudi poljski in avstrijski državni prvaki v moštvih. Pričakujejo pa tudi prijave iz Madžarske in Českoslovaške. Tako se bo kranjskemu in okoljskemu prebivalstvu spet predstavila v domači arni vrsta najboljših čolmarih in tulih vozačev.

JESENICE

Večja skupina jeseniških športnikov je odpoštovala na 12-dnevni odhod v Baško na otok Krk. Letovanje jim je omogočilo športno društvo s pomočjo jeseniške železarnice. Odpoštovali so nogometaši in dve hokejski moštvi. Nogometna enajsterica je letos osvojila prvenstvo Gorenjske in se uvrstila v ljubljansko-primorsko ligo, hokejski pa so osvojili naslov državnega prvaka.

Na letovanju ob morju ne bodo zgolj počivali, ampak pridno trenirali, kajti s 1. septembrom se začne nogometno tekmovalje.

28. avgust, praznik občine Sežana

Pred 16 leti, 28. avgusta 1941, je bil v Gornji Branici prvi sestanek OF, ki je na njem sodelovala tudi prva skupina partizanov. Le-ta je že tedaj operirala na področju sedanje sežanske občine. Dve leti kasneje, 28. avgusta 1943, pa so formirali prvi rajonski odbor za rajon Sežana. Zato je Občinski ljudski odbor Sežana na svoji seji 29. marca 1957 na predlog občinskega odbora Zveze borcev NOV sprejel odlok:

28. avgust se razglasi za ljudski praznik občine Sežana.

Po drugi svetovni vojni se je sežanska občina znašla v specifičnem položaju. V njej ni bilo niti enega industrijskega podjetja, obrata ali večje obrtne delavnice. Večina prebivalstva se je ukvarjala s kmetijstvom kot dopolnilno panogo. Zato je bilo zelo zaostalo.

Poglejmo nekaj najbolj pomembnih uspehov: v povojni dobi je bilo investiranih približno štiri milijarde dinarjev. Od osvoboditve do sedaj so zgradili in spustili v obratovanje 35 podjetij in 13 obratov podjetij s sedežem izven občine. Izmed teh je 5 industrijskih, eno gradbeno, eno cestnoprometno (avtomehanična delavnica), 4 gostinstva in 3 detajlistična, eno zunanjetrgovinsko, 7 gostinskih, 11 obrtnih in 2 komunalni podjetji. S sedežem izven občine pa posluje še 7 detajlističnih trgovin, 2 obrata cestnoprometne dejavnosti in 4 špedicijska podjetja.

Med glavnimi novozgrajenimi investicijskimi objekti so Tovarna pletenin, Telekomunikacije Ljubljana — obrat Sežana, Industrija kraškega marmorja »Marmorindus« Sežana, Elektro Sežana ter še nedovršen industrijski objekt — Tovarna pohištva v Dutovljah. V veliko pomoč kmetijstvu in živilski industriji je nova mlekarna, moderno urejena, s kapaciteto 250 hl dnevne predelave mleka. Zgradili so tudi tri zadržne domove, ustanovili tri zadržna posestva in nabavili večje število kmetijskih strojev in naprav.

KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, VINOGRADNIŠTVO
Uspehi na kmetijskem področju sicer niso takšni kot v ostalih panogah gospodarstva, vendar so tudi tu naredili korak

naprej. V poljedelstvu zmanjšujejo površine, posejane z žiti, in povečujejo površine krmnih rastlin ter površin, kar je popolnoma v skladu z izrazito živinorejskim značajem vsega občinskega področja. Uvajajo tudi agrotehnične mere, zboljšujejo obdelavo in gnojenje ter uporabljajo moderno zaščito proti škodljivcem in boleznim. V živinoreji so dosegli izreden uspeh s popol-

Predsednik občine Sežana tovariš Alfonz Grmek

no iztrebitvijo reje križanega goveda in z uvedbo reje čistopasemskega goveda sivorjave pasme, ki daje tudi večje dohodke. S tem je postala občina tudi neke vrste vzrejno središče ne le za sosedna področja, ampak tudi za sosedne republike, ki uvajajo rejo te gospodarsko donosne pasme živine. Vse te napredne mere se najbolj odražajo v več-

jem prirastku pri živini, saj se je povečalo število goved od osvoboditve doslej za 15 %.

Pogozdili so 396 ha kraških goličav, izpopolnili 234 ha degeneriranih gozdnih površin, očistili 222 ha zanemarjenih gozdov ter zgradili vrsto požarnovarnostnih naprav in gozdovih (požarni jarki, zidovi itd.).

Za časa vojne in v prvih povojnih letih je bila zelo zanemarena obnova vinogradov. Od leta 1949 pa so zabeležili na tem področju precejšen napredek. Obnovili so nad 35 ha zastarelih vinogradov, na novo pa zasadili nadaljnjih 40 ha, kar dokazuje, da se kapacitete v vinogradništvu ne le izboljšujejo, marveč še hkrati povečujejo. Tudi v vinogradništvu, kakor v poljedelstvu, stalno uvajajo nove agrotehnične mere, ki bistveno vplivajo na večjo proizvodnjo in izboljšanje kvalitete vina.

Uspehe v kmetijski proizvodnji sežanske občine je treba pripisati izrednemu zanimanju in pripravljenosti kmetov pri sprejemanju sodobnih kmetijskih ukrepov. Kolikor bodo uspeli odstraniti glavni problem v kmetijstvu — razdrobljenost površin, ki jo bo treba rešiti v prid bolj ekonomični proizvodnji z ustvarjanjem večjih vinogradniških, pašniških in sadjarskih kompleksov po sodobnem zadržnem načelu, bo uspeh še večji.

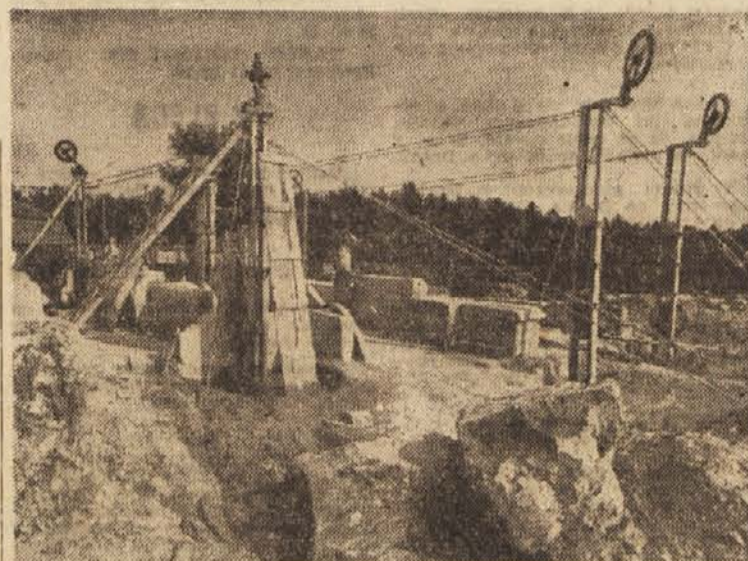
VODOVODI, ELEKTRIFIKACIJA, CESTE, NOVOGRADNJE
V sežanski občini so na novo elektrificirali 22 vasi, v 24 pa so opravili remont omrežja. Zgradili so nov vodovod Dornber-

Pogozditev kamnitega pašnika nad Podlasami pri Stanjelu na Krasi

Lipa—Sežana v dolžini približno 45 km, od katere je 28 km na področju sežanske občine. Za oskrbo z vodo so zgradili štiri večje cisterne in tri lokalne vodovode. Gradijo pa še dve cisterne in tri lokalne vodovode. S temi investicijami so povečali svoje vodovodno omrežje na 84 km. Rekonstruirali so cesto Storje—Vrabče. Zgradili so sodobno mehanično delavnico in nabavili avtoprevozniki park. Največji investicijski objekt pa je odcep proge Sežana—Kreplje, ki veže progo Ljubljana—Trst s progo Celovec—Jesenice—Trst. V prej omenjeni vsoti štiri milijarde dinarjev ni všteta vrednost te proge, ki so jo gradile mladinske delovne brigade.

Seznam novogradenj pa ne bi bil popoln, če ne bi omenili novo postopno poslopje v Sežani in s tem v zvezi postavljeno telefonsko omrežje v štirih večjih vaseh, 57 družinskih in 37 samskih stanovanj ter adaptacijo 52 družinskih stanovanj, novega poslopja za komunalno banko, bencinsko črpalno, velik telovadni dom v Sežani, dograditev gimnazije v Se-

Tudi kraški marmor je odlični izvojni artikel, po katerem je veliko povpraševanje. Na sliki: rezanje marmorja v Koprivi

žani ter štiri obnovljena šolska poslopja.

Posebej moramo omeniti izgradnjo velike sodobne bolnišnice za zdravljenje tuberkuloze s kapaciteto 193 postelj. Sem sodi tudi nova sodobno opremljena ambulanta v Sežani, nabava opreme za zdravstveno postajo v Dutovljah, postavitev zdravstvene postaje v Stanjelu in adaptirana zgradba za preventivno službo v Sežani, ki bo letos dokončana. K temu naj še dodamo, da so v Dutovljah adaptirali mladinski dom.

21.000 ha POVRŠINE Z 10.032 PREBIVALCI

Sedanja občina, ki obsega 21.000 ha površine in ima 10.032 prebivalcev ter je izrazito obmejna (ves zahodni del meji na Italijo), je nastala iz treh bivših občin, in sicer Sežane, Stanjela

občanov vzbudil zanimanje za delo občine, zato spremljajo njeno delovanje in konstruktivno sodelujejo pri reševanju tekočih problemov. Dobre rezultate so dosegli tudi v utrjevanju delavskega samoupravljanja. Posegajo v oblasti v poslovanje podjetij je spriču tega skoraj v celoti odpadlo. V odnosu do podjetij se delo ObLO odraža v obliki po-

uresničuje obče jugoslovanske težnje mirnega sožitja med narodi na enakopravni osnovi.

SOLSTVO IN LJUDSKO-PROSVETNO DELO

Na območju občine je 1277 šoloobvezne mladine, ki se šola v petnajstih osnovnih šolah in dveh gimnazijah pod vodstvom 56 učnih moči. Povprečen uspeh v minulemu letu znaša 81,7 %, dosegli pa so ga s požrtvovalnim delom vseh učiteljev ter s pravnim odnosom staršev do šole, ki so v najtesnejši povezavi. Šolska reforma jih ni našla nepripravljene, saj so ustanovili tri osrednje osemletne šole (Sežana, Tomaj, Stanjel) ter ukiniteli tri niže organizirane šole, učence teh šol pa usmerili v bližnje osemletke. V ta namen je občina nabavila šolski avtobus, s katerim bo prevažala otroke iz oddaljenih krajev v bližnje osemletke.

Tudi v ljudski prosveti je bil narejen precejšen korak naprej. Vendar bi bili uspehi na tem področju lahko še večji, če ne bi bilo objektivnih težav, predvsem pomanjkanje strokovnega kadra in gnotnih sredstev. Kraševci se zelo zanimajo za kulturo, o čimer pričča številni obisk gledaliških predstav, vendar si želijo predvsem kvalitetnih del. Z nabavo kinoprojektorja za ozki trak pa bi lahko tudi v večji meri pomagali razgibati prosvetno in zabavno dejavnost v oddaljenih vaseh, kjer zelo občutijo pomanjkanje kakršnekoli zabave in razvedrila.

Kratek zaključek: vse investicije, ki niso bile majhne, in vsi napori ter razumevanje občanov (le-ti so med drugim

Da bo trta čim bolj obrodila, jo je treba skrbno negovati in tudi večkrat škropiti

moči, zlasti manjšim podjetjem, v katerih delavsko samoupravljanje še ni popolnoma samostojno. V 34 podjetjih na področju občine sodeluje v organih delavskega samoupravljanja 178 delavcev in nameščencev. Dvig storilnosti dela ob hkratnem zmanjšanju delovne sile, znižanju gnotnih stroškov in smotnejši uporabi surovin je osnovni rezultat dela delavskih svetov in upravnih odborov. Tako se je v letu 1956 dvignil obseg fizične proizvodnje in storitev v primeri z letom 1955:

v industriji za 18 % ob 3,5 % povečanju delovne sile, cestni promet za 4 % ob 0,9 % zmanjšanju delovne sile, trgovina na debelo za 13 % in gostinstvo za 49 % ob 19 % zmanjšanju delovne sile.

GLAVNI PROBLEMI

● razvijanje socialističnih odnosov na vasi in s tem v zvezi krepitev zadržnih organizacij. Ta naloga je najbolj pomembna, ker je kmetijska proizvodnja temeljna panoga proizvodne dejavnosti v občini;

● ureditev pašniških skupnosti, njihova melioracija in dvig krmne osnove;

● obnova in razširitev vinogradov ter izgradnja vinske kleti, ki bo omogočila tipizacijo in zaščito terana;

● močno razviti lokalno industrijo in obrt, saj je slednja nezadostno razvita (na 1188 kmečkih gospodarstev pridejo komaj trije kolarji in 9 kovačev). Tudi vnaprej bo treba razvijati socialistične obrtne delavnice, ki omogočajo zdravo konkurenco v cenah ter onemogočajo šušmarjenje;

● graditi še vnaprej cisterne ali lokalne vodovode, kajti na kraškem vodovodu je še vedno 16 vasi brez priključka, 7 vasi pa ima le zasilne priključke. V hribovitem predelu občine pa je še 17 vasi brez tekoče vode;

● izgradnja klavnice in kanalizacije Sežane, vendar ta dva nujna problema presegata možnosti občine, ki ju brez izdatne pomoči sama ne bo mogla rešiti;

● izboljšati stanovanjsko vprašanje, ki je še vedno kritično. Doseljevanje družin delavcev in nameščencev je neprimerno večje od porasta števila stanovanj. Zeleni bi bilo, da bi občani Sežane z večjim razumevanjem in bolj objektivno gledali na reševanje stanovanjskega vprašanja.

Svojestven položaj občine ob zahodni meji naše države je pričel še bolj do izraza s sporazumom o malem obmejnem prometu, ki je bil leta 1955 podpisan v Vidmu in ga je naše prebivalstvo sprejelo z odobravanjem. Mimo obojestranskih gnotnih interesov je ta sporazum za sežansko občino pozitiven, ker zblizuje dva različna naroda in

tudi opravili na tisoče prostovoljnih ur na cestah in pri vodovodu) so bistveno vplivali na ekonomski, socialni in kulturno-prosvetni položaj sežanske občine. Vse to je prispevalo, da je področje, ki je bilo prej izredno pasivno in zaostalo, zraslo v področje povprečne razvitosti okraja in Slovenije. To dokazuje tudi vrednost družbenega proizvoda na enega prebivalca, ki je v letu 1956 dosegla vsoto 118.000 dinarjev.

Priveditve:

25. AVGUSTA OB 10. URI:

V Sežani: otvoritev gospodarsko-kmetijske razstave v telovadnem domu in živinorejske razstave na sejmšču;

v Tomaju ob 16. uri: odkritje spominske plošče padlim v NOB.

28. AVGUSTA OB 15. URI:

V Gornji Branici svečana seja občinskega LO, razvilje paporca ObLO ZB s kulturnim sporedom;

v Sežani ob 14.30: Goldoni: »Primorske zdravce« — izvaja DPD »Svobodac Sežana« — na prostem.

1. SEPTEMBRA V SEŽANI:

Ob 11. uri: podelitev nagrad kmetovalcem in razstavljalcem;

ob 15. uri zborovanje, na katerem bo govoril sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtmir, s kulturnim programom, ki ga bodo izvajali: mešani pevski zbor DPD »Svobodac Sežana«, duet in kvintet PD »Venčke Dutovlje«, moski pevski zbor DPD »Svobodac Koper«, mandolinisti iz Postojne in Hruševlja s pevci solisti iz Postojne in zabavni sekstet postojnskih fantov (Ostronška);

v Sežani ob 18. uri: Goldoni: »Primorske zdravce«, ponovitev.

ZA PRVI OBČINSKI PRAZNIK OBČINE

SEŽANA

28. AVGUST — čestitajo vsem občanom in jim želijo še mnogo uspehov pri graditvi socializma:

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB NOV
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI KOMITE LMS

In delovni kolektivni podjetji:

- »Jadran eksport-import«
- Elektro Sežana
- Tovarna pletenin
- Trgovsko podjetje »Gruda«
- Grosistično trgovsko podjetje »Preskrba«
- Avtoprevoz
- Trgovsko podjetje »Tobak«
- Splošno gradbeno podjetje »Kraški zidar«
- Trgovsko podjetje »Kras«
- Gostilna »Malalan«

SEŽANA

- Kobilarna Lipica
- Kmetijska zadruga Dutovlje s poslovalnicami in obrati
- Remontno gradbeno podjetje Dutovlje
- »Marmorindus« Dutovlje

Delavke v tovarni pletenin. 25 % izdelkov te tovarne izvažajo v SZ in Anglijo

Telekomunikacije Ljubljana imajo v Sežani svoj obrat: montaža radijskih sprejemnikov

Nova, moderno urejena mlekarna ima kapaciteto 250 hl dnevne predelave mleka

Avtomehnična delavnica ima v obmejnem kraju vedno polne roke dela

DNEVNOVICE

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

za nočne obiske na bolniškem domu od 20. do 7. ure zjutraj, ob nedeljah in praznikih ves dan.

Zdravstveni dom Center: dr. Kozak-Bizjak Vlasta, tel. 31-135. Poljanski nasip 12. V odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 30-200.

Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Naglas Marijan, Lavričeva 5a, tel. 31-285. V odsotnosti zdravnika klicati telefon št. 30-800.

Zdravstveni dom Slika: dr. Pečovnik Božo, Cernetova ul. 31, tel. 22-831 ali 22-881.

Zdravstveni dom Rudnik: dr. Srca Anton, Privoz 5, tel. 22-742. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 20-309. V soboto dežurna služba že od 18 dalje.

Zdravstveni dom Moste: v dneh 25. (dnevna nočna) in 28. avgusta 1957 dr. Krišper Tina, Ljubljana, Smartnarska c. 24, tel. 31-074.

V dneh 25., 27., 29. in 30. avgusta 1957 dr. Debevec Rado, Ljubljana, ZD. Krekova ul. 5, tel. 31-379. V odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 30-300.

Cez dan opravljajo obiske bolnikov na domu vsi zdravniki ZD Moste.

Javna zahvala. Iskreno se zahvaljujem prof. dr. Janju Pompetju za izkazano pomoč, prizadevanje in požrtvovalnost v času moje bolezni. - Antonija Svoboda, Skofja Loka.

DANES SVEŽE MORSKE RIBE!

BISTOČA V VIŠI S STALNO UPORABO

BISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

Turistično društvo Ljubljana obveša svoje redne obiskovalce oglede kulturnozgodovinskih znamenitosti, da so v septembru naslednji ogleli:

- 1. septembra: Predjamski grad, Vipava, Ajdovčina, Kremžnik, Nova Gorica, Kostanjevica (ogled grobnice Bourbonov);
- 8. septembra: Gornji grad, Solčava, Logarska dolina;
- 15. septembra: Moravska dolina, Vače, Litiya;
- 29. septembra: Radovičja, Kropa. Informacije in prijave v društvenih pisarni. Za izlet v nedeljo, 1. septembra bodo prijave zaključene dne 30. avgusta 1957.

»RADIOGLAS«

radiotehniška delavnica, lastnik LJUBIC Franc, Ljubljana, Borštnikov trg 1 (Rimska cesta), popravila radioaparate vsih vrst, aparate za nastajanje, zvočnike, ojačevalce, transformatorje, vizualne tuljave, elektricne aparate za brizje, dinamice za kolesa, polnice za akumulatorje itd. Za podelitve takoj, vsa ostala popravila pa hitro in solidno.

Planica-sport, Ljubljana, podjetje za proizvodnjo športnih predmetov, Ljubljana, Likovčeva 7, tel. št. 32-396. Razpisuje mesto šefa tehničnega oddelka podjetja. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj. Ostali pogoji so na razpolago v tajništvu podjetja. 2696

Kolikor plačas - toliko dobiš! Če hočeš prvotno masno kremo, potem zahtevaj »ULTRAGIN« - Sport kremo.

Vsaka drogerija, špecerija, zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo, prodaja tudi »FLEX«. Za čiščenje madežev samo »FLEX«.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na njegovi zadnji poti našega dragega moža in očeta

ANDREJA SIMONČIČA

se najlepše zahvalujemo. Posebno zahvalo pa izrekamo dr. Petku, zdravniku z nevrološke klinike in Ljubljani, kolektivu Reševalne postaje v Kamniku, predstavnikom RK iz Kamnika, Svetu za zdravstvo in socialno skrbstvo Kamnik, Okrajnemu odboru RK Ljubljana, darovalcem vencev in cvetja ter govornikom za poslovilne besede. Vsem in vsakemu naša najiskrenejša zahvala.

Ljubljana, Boštjanj, 25. avgusta 1957.
Zalujoča žena Ivana, sinova Vano in Darko ter ostalo sorodstvo

Na osnovi člena 7 in člena 11 Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/55)

Narodna banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo v Ljubljani

razpisuje naslednje

štipendije

3 ŠTIPENDIJE za slušatelje ekonomske fakultete

5 ŠTIPENDIJ za dijake 3. in 4. letnika ekonomske srednje šole

Pogoji: 1. za slušatelje ekonomske fakultete dokončani 4 semestri z ustreznimi izpiti, ki so pogoj za vpis v peti semester. - 2. za dijake ekonomske srednje šole dokončana vsaj dva letnika.

Način štipendiranja kakor tudi višina štipendije bosta urejena v smislu določil Zakona o štipendijah, Odloka o višini štipendij in Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o višini štipendij (Uradni list FLRJ, št. 32/55, 33/55 in 30/56).

Prednost pri podeljevanju štipendij bodo imeli otroci padlih borcev.

Razpisane štipendije bodo dodeljene za čas od začetka šolskega leta 1957/58 do dokončanja študija.

Prošnje z življenjepisom, potrdilom o otroškem dodatku in premoženjskem stanju pošljite prek ekonomske srednje šole oziroma ekonomske fakultete na Centralo Narodne banke za LR Slovenijo do vključno 10. septembra 1957.

Potrebne informacije daje personalna služba Centrale Narodne banke za LRS, Ljubljana, Titova ul. 11.

2725

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 27. avg. ob 20. Moliere. »Soia za može« in »Izsiljena ženitev«. - Gostovanje Drame SNG v Celjskem gledališču v okviru prireditve »Celje 1957«.

Sobota, 31. avg. ob 20. Sofokles. »Kralj Oidipus«. Gostovanje Drame SNG v Kopru v okviru »Primorskih prireditvev«.

Nedelja, 1. sept. ob 20. Sofokles. »Kralj Oidipus«. Gostovanje Drame SNG v Piranu v okviru »Primorskih prireditvev«.

Drama SNG vabi vse statiste, ki sodelujejo pri Sofoklejevem »Kralju Oidipusu«, da se udeležijo vaje, ki bo v petek, 30. avgusta ob 19. uri v Drami.

S prvimi predstavami v letošnji predsezoni bo Drama SNG gostovala izven Ljubljane. In sicer dne 27. avgusta 1957 ob 20 z Molierevo. »Solo za može« in »Izsiljeno ženitvijo« v okviru prireditve »Celje 1957« v Celjskem gledališču, v dnevi 31. avgusta in 1. septembra pa v Kopru in Piranu s Sofoklejevimi »Kraljem Oidipom«. Gostovanje v Kopru in Piranu je organizirano v okviru »Primorskih prireditvev«. Obe predstavi bosta na prostem.

SOLSTVO

Tehniška srednja šola v Ljubljani sporoča, da se bodo začeli prijaviti razredni izpiti dne 1. septembra 1957 ob 7. uri. Popravni razredni izpiti in popravni izpiti sprejemnih izpitol pa bodo od 1. septembra do 3. septembra 1957 po razporedu, ki je objavljen na šolski oglasni deski. Sprejemni izpiti za lesnoindustrijski odsek TSS se začnejo 4. septembra 1957 ob 8. uri. Začetek šolskega pouka za vse razrede in oddelke bo 5. septembra 1957 ob 7. uri. Nadaljnja obvestila bodo objavljena pozneje. - Direkcija TSS.

Dopisne tečaje za predmete administrativne stroke odpre z novim šolskim letom zavod Administrativni tečaj v Ljubljani, Roška 19. Dosedanji in novi interesi naj zavodu pisмено javijo svoj naslov, da dobijo podrobne informacije. Priložite znamko za odgovor.

RAZPIS

za sprejem solencev v grafično industrijsko šolo v Ljubljani

Združenje grafičnih podjetij Jugoslavije, sekcija za LR Slovenijo sporoča, da bo vpisovanje učencev za podjetja grafične in predelovalne stroke od 25. avgusta do 1. septembra 1957. Vpisovanje bo vsak dan od 7. do 14. ure v prostorih Sekcije Združenja v Ljubljani, Trg Osvobodilne fronte št. 14-IV.

Pogoji za sprejem učencev: 4 razredi nižje srednje šole, fizično in duševno zdrave.

Pri vpisu je treba predložiti lastno-ročno pisano prošnjo in spricvalno 4. razreda srednje šole.

Združenje grafičnih podjetij Jugoslavije, sekcija za LR Slovenijo

DELAVSKA GIMNAZIJA

- Razredni izpiti se pričnejo 27. avgusta ob 17. uri. Popravni izpiti bodo 28. avgusta ob 17. uri. - Vpisovanje za šolsko leto 1957-58 bo 30. in 31. avgusta od 16. do 19. ure. Pričetek pouka bo 4. septembra ob 19. uri. - Natančnejša navodila so na oglasni deski v avli I. gimnazije, Vegova ulica.

RAZPIS

za 6-mesečni pripravilni tečaj za Dopisno ekonomsko srednjo šolo Slovenije

Dosedanje izkušnje na Dopisni ESS so pokazale, da ima veliko kandidatov nezadostno osnovno izobrazbo. Nekateri imajo sicer formalne pogoje za vpis, nimajo pa potrebnega znanja. Zato se je glavni odbor ZB odločil, da bo organiziral za kandidate 6-mesečni pripravilni tečaj iz slovensčine, matematike, zemljepisa in kemije. Vsi interesi, ki nimajo sprejemnega izpita za višjo srednjo šolo, ga bodo morali opraviti pred sprejemnim izpitom v Dopisno ESS.

Na željo nekaterih kandidatov podaljšujemo rok za vpis v Pripravilni tečaj za dopisno ekonomsko srednjo šolo Slovenije do 5. septembra. Tečaj se bo pričel v drugi polovici septembra. Prijave bodo sprejemali tudi v bodoče samo Okrajni in občinski odbori ZB. Obrazce za prijavo lahko dvignete zainteresirani pri teh odbori.

VESTI IZ KRANJA

KINO

»RADIO«: italijanski barvni film »Casta diva«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjič.

LETNI KINO »PARTIZAN«: francoski film »Intrigantke«. Predstava ob 20. Danes zadnjič.

»TRIGLAV«: ameriški barvni film »Dimni signal«. V glavni vlogi Dana Andrews in Piper Laurie. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjič.

»SVOBODA«: ameriški barvni film »Naprej, striček Vili«. Predstave ob 16, 18 in 20.

»NAKLO«: italijanski film »Plašč«. Predstavi ob 17 in 18.

Z BLEDA

KINO

Italijanski barvni film »Dekle z reke«. V glavni vlogi Sophia Loren, Rino Bataglia, Gerard Oury in Lise Bourdin. Predstave ob 14, 16, 18 in 20.30.

Vesti z Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. France Nošič, Gospodsvetska cesta.

Srbsko dežurno službo ima v nedeljo, 25. avgusta, Franc Debeljak, Javornik Kidričeva cesta.

KINO

»RADIO«: Ob 11 matineja ameriškega barvnega filma »Bledolčnikov sin«. Ob 18 in 20 nem. film »Tromba«.

»PLAVZ«: ob 10 matineja ameriškega barvnega filma »Bledolčnikov sin«. Ob 18 in 20 ameriški film »Abbot in Costello v tujski legiji«.

»DOVJE-MOJSTRANA«: ob 15 ameriški barvni film »Bledolčnikov sin«. Ob 17 in 20 mehški film »Poslednja želja«.

»ZIROVNICA«: mehški film »Poslednja želja«. Predstava ob 19.

Celiske vesti

KINO

»METROPOL«: angleški barvni film »Svengali«. V glavni vlogi Hildegard Neff in Terence Morgan.

»UNION«: ameriški barvni film »Pot v Hollywood«. V glavni vlogi Doris Day, Dennis Morgan in Jack Carson.

LETNI KINO: francoski film »Kazimir«. V glavni vlogi Fernandel.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Torek, 27. avgusta ob 20 - Moliere: Soia za može, Izsiljena ženitev. Gostovanje Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v slovensko ljudsko gledališče (prej) - Mestno gledališče - v CELJU

Za delovno leto 1957-58 razpisujemo tako kot vsako jesen - redni gledališki abonma

Za stalne obiskovalce naših prireditvev. Plačilni pogoji zanj so nespremenjeni, kakor prejšnje leto: 10% popusta na redne cene vstopnic, kakor se prodajajo v večerni blaginji.

Abonma je plačljiv tudi v obrokih. Abonenti bodo lahko - na stalnem sedežu - videli v gledališkem letu 1957-58 deset predstav, izbranih iz okvirnega repertoarja, kot je bil objavljen v zadnji številki CGL, letnik 1956-57. Ta okvirni repertoar obsega sledeča dela: Anton Askerc: STARA PRAVDA, Bratko Kreft: KRAJNSKI KOMEDIJANTI, Levstik-Kreft: TRUGOMER, SLOVENSKA NOVITETA, Dürrenmatt: ANGEL PRIDE ali ZAKON GOSPODA MISSISSIPPIJA, Faulkner: REKVIJEM ZA NUNO, Kesselring: ARZEN IN STARE CIPKE, Brandstatter: MOLK, Nazim Hikmet: IVAN IVANOVIC, Ustinov: ROMANOV IN JULIJA, Giraudoux: OSEMINTRIDESETI AMFITRION ali ANOULI, ORNIPI, LE ali VALCEK, TORADORJEV, DNEVNIK ANE FRANKOVE, Goldoni: PREBRISANA VDOVA, Platon: SOKRATOV POSLEDNJI DNEVI, Nusič: LJUDJE (SVET), Copić: NIKOLETINA BURSAC, Williams: STEKLENA MENAZERLA, Ben Minoli: PIEROT JE PADEL Z LUNE, Puškin: JEVGENIJ ONJIGIN (koncertno), Davić: PESEM. Med prvimi - že določenimi deli v jeseni 1957 bodo: Dnevnik Ane Frankove, Romanov in Julija, Stara pravda, Sokratovi poslednji dnevi. Če bi gledališko vodstvo našlo še kako izredno primerno ali pripravno delo, ga bo naknadno uvrstilo v repertoar, tako da bi novosti lahko pravočasno predstavilo svojemu občinstvu.

Poleg doslej že tradicionalnih uvajamo še novo vrsto abonmaja, namreč nedeljski dopoldanski red z uprizoritvami ob nedeljah dopoldne ob 10. uri.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna Nedelja, 25. avgusta, lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.

Ponedeljek, 26. avgusta, lekarna »Studenti«, Gorkega ul. 18.

Od 8. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči.

KINO

»UNION«: ameriški barvni filmskoopski film »Indijanski borec«.

»PARTIZAN«: ital. film »Ulica«.

»UDARNIK«: kitajski film »Prehod čez reko Jang-ce«.

ČZP »LJUDSKA PRAVICA« - OBRAT TISKARNE

sprejme v uk

VAJENCE

za poklice:

ROČNI STAVEC KNJIGOVEZ

V poštev pridejo vajenci tudi iz okolice Ljubljane - Stanovanje zagotovljeno.

Pogoji: dovršena nižja gimnazija (4 razredi)

Ponudbe pošljite na tajništvo obrata tiskarne - ČZP »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva 6.

Poročili so se v Ljubljani

v soboto, 24. avgusta 1957

Matija Andoljšek, kmetovalec, in Marija Prijatelj, kmetovalka; Franc Kmečič, strojni ključavničar, in Antonija Novak, gumarka; Janez Pirč, krojač, in Jožeta Francič, učiteljica; Bojan Valentič, tehnični risar, in Jožica Pisk, knjigovodska delavka; Leopold Oblak, profesor, in Ana Debevec, profesorica; Jože Gal, strojni ključavničar, in Tezija Kalcic, delavka; Jožef Rous, zidar, in Jelena Turza, kuhinjska pomočnica; Vincencij Hočevar, zidar, in Pavla Hiebl, nameščenka; Primus Sudič, pekovski mojster, in Marija Okorn, snazilka; Vincenc Majhen, pismonoša, in Stefanija Vogrincič, delavka; Janez Jamšek, veterinarski tehnik, in Marija Jenko, kem. tehnik, Arsenije Vojnovič, oficir JLA, in Milijana Barjektarevič, oficir JLA; Melhior Skodler, monter, in Jožefa Brezar, krojačica; Anton Kozamernik, mizarški pomočnik, in Danijela Fortuna, delavka.

Sporočila

Sporočila za nedeljo, dne 25. avg. 1957

8.00-7.00 Veder nedeljski jutranji pozdrav vmes ob 7.15 Reklame - 7.30 Radijski kolektor in prireditve dneva - 7.35 Zabavni zvoki na tekmočem traku - 8.30 Mladinska radijska igra - 9.00 »Jaz bi rad rudečih roč...« - 9.45 Se pomnite, tovariši... - 10.15 Kar radi poslušate... - 11.15 Ananasov cvet, baletna suita v treh delih - 12.00 Revija popevk in zabavnih melodij - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Za nas vas 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I. - 13.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. - 15.20 Glasbeni mozajk - 17.30 Radijska igra - 18.05 Igra o veliki zabavni orkestru - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 »Malo od tu in malo od tam« - 21.00 Športna nedelja - 21.15 Tretja smonjaja - 22.15 Zaplesimo! - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujnino

II. program

10.15-11.15 Nedeljski simfonični koncert - 13.10 Promenadni koncert - 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.15 Melodije za razvedrilo - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10-16.00 Slavni pevec - slavne arije - 22.15-23.00 Nočni komorni koncert

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barvnega filma

Upor na ladji Caine

Tednik: F. N. št. 35. Predstave ob 15. 18 in 21. V glavni vlogi Humphrey Bogart in Jose Ferrer. - Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: ital. komedija »Ho, l'olka«. Tednik: F. N. št. 34. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Antonella Lualdi. Danes zadnjičkrat.

KINO »SLOGA«: franc. film »Podzemlje Pariza«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Raymond Pellegrin in Magaly Noel.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 dalje. Za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«: amer. film »Marty«. Predstava ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje. Zadnjič.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: ameriški barvni film »Upor na ladji Caine«. Predstava ob 20. Predprodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 2 predvaja ameriške barvno risane »Peter Pan«. Predstavi danes ob

KINO »V.I.C.«

Ameriški film

Onstran v gozdu

V glavni vlogi Friderich March, Edmund O'Brien in Ann Blyth. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

9 in 11. Danes zadnjič. Jutri bo na sporedu ameriški film »Crainquebille«.

KINO »LITOSTROJ«: kitajski film »Cirkus«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjič.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

Velika nagrada

V glavni vlogi Elizabeth Taylor, Mickey Rooney. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Žena z neapeljskih ulic«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjičkrat. Jutri nemški film »Luč ljubezni«.

ZDRAVSTVENI DOM KOPER

razpisuje delovna mesta

babic

za okoliše:

1. ČRNI KAL, 2. MAREZIGE, 3. GRADIN

Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah Zdravstvenega doma Koper. - Nastop službe takoj. - Ponudbe pošljite na upravo Zdravstvenega doma Koper. 2745

Bolnišnica v Slovenjem Gradcu

proda

parno lokomobilo

za ceno 125.000 din. - Lokomobil je v dobrem in uporabnem stanju. - Jakost lokomobile 4 KS s pritiskom do 4 atm. 2724

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

razpisuje delovna mesta za:

dva igralca

ki čutita veselje tudi do igranja z ročnimi lutkami

administratorja (-ko)

z znanjem strojepisja

odrskega delavca

snazilko

Interesenti naj se osebno zglase na upravi. Resljeva cesta 36 (od 10. do 12. ure), kjer bodo dobili potrebna pojasnila. 2758

MONTAŽNO PODJETJE

»TOPLOVOD«

Ljubljana, Črtomirova 6

sprejme takoj

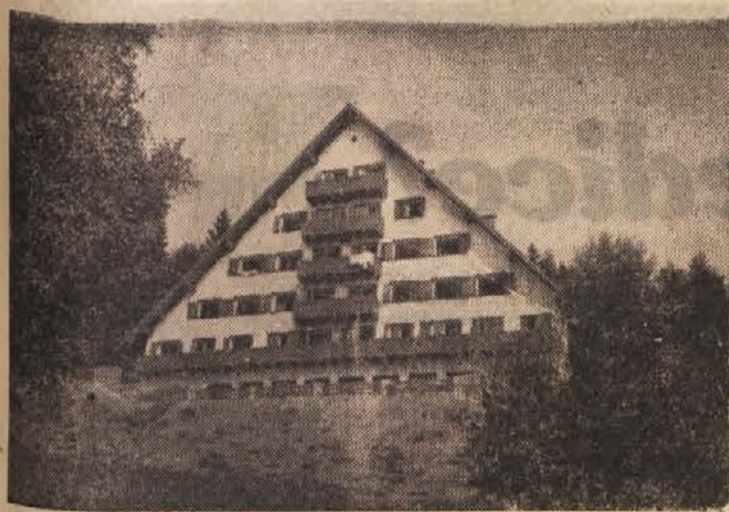
3 mlajše strojne tehnike in administrativno moč

z ekonomsko srednjo šolo

Plača po tarifnem pravilniku. Osebnostne ali pisemne prijave sprejema uprava podjetja v Črtomirovi ulici 6. 2760

TRGOVSKO PODJETJE

»TEHNOMETAL«

Kdor še ne pozna POHORJA, naj si ga ogleda in presenečen bo. Za udoben oddih vam oskrbi

Počitniški dom MIHAJLO GRBIĆ na POHORJU DOM SINDIKATA PTT USLUŽBENGEV JUGOSLAVIJE

Dom je na 910 m nadmorske višine - razpolaga s 40 udobno opremljenimi sobami, v sobah topla in hladna voda, kopalnicami, na razpolago je prha na prostem, kakor tudi igrišče za odbojko, namizni tenis itd. - Prvovrstna domača postrežba - kuhinja po izbiri - Za prvovrstne in začetne smučarje so pozimi krasni smuški tereni. Za goste prirejamo skupinske izlete z lastnim avtobusom, katerih je na pretek. - Dom je oskrbovan vse leto. - Cena penzionov je od 500 do 700 dinarjev. - Za solidno in hitro postrežbo vam jamči delovni kolektiv

POČITNIŠKEGA DOMA »MIHAJLO GRBIĆ« NA POHORJU

UPRAVA KLINIČNIH BOLNIŠNIC V LJUBLJANI

razpisuje naslednji delovni mesti za:

KIRURGIČNA KLINIKA:

ZDRAVNIKA SPECIALIZANTA iz amestezije

INFEKCIJSKA KLINIKA:

FARMACEVTSKO POMOČNICO za vodstvo klinične lekarne

Prošnje vložite v personalni oddelek Kliničnih bolnišnic v Ljubljani, Zaloška cesta 2. 2756

FABRIKA AVIONA UTVA

PANČEVO

razstavlja na BEOGRAJSKEM SEJMU tehnike in tehničnih pridobitev v dvorani I, na razstavnem prostoru 1141

najnovije modele šolske in pisarniške opreme 2745

»BREST«

TOVARNA POHIŠTVA IN LESNE GALANTERIJE CERKNICA

PRODAJA POD UGODNIMI POGOJI NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA

polavtomatsko lesno stružnico »Hempela« dolžina struženja 75 cm, v zelo dobrem stanju

malo vrtalko za les

s štirimir vrtilnimi glavami za serijsko delo, možnost vrtanja do 10 mm

trovretensko ročno stiskalnico

s tremi pritiskalnimi navoji, maksimalna dolžina 220, širina 110 cm, možna višina stiskanja 35 cm

stroj za šivanje zabojev, letov in furnirja

originalni »Fischer«, v zelo dobrem stanju

kompletni sekistroj Bautzen

za sekiranje lesenih odpadkov, žamažne in drugo, premer sekalca 180 cm, v odličnem stanju

hlodovinsko prečno žago

verilno rezanje, znamke MAG Geneve Suisse, na bencinski pogon za razrez hlodovine, dolžina žage 110 cm, v dobrem stanju

spajalni elektrovarilni aparat »ELMA«

za spajanje pločevine, tip 1.200, moč 20 kV, v dobrem stanju

kovinski skobelni stroj

Kendel Gent Scheping, Hangaster, dolžina skoblanja 120 cm, pomik noža 38 cm

Interesenti naj se javijo osebno ali pisмено na direk-cijo podjetja BREST - CERKNICA v Cerknici, železniška postaja Rakek, telefon št. 5 Cerknica. 2723

ZAPOSLITEV

TRGOVSKI POTNIK z daljšo prakso v vseh strokah sprejme zastopstvo za področje vse države ali za posamezne republike. - Petar Hristovski, Bitolj, Makedonija, Ulica Elpidia Karamandi 22. 2754-Z
BLAGAJNICARKA z večletno prakso išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Dobra moč«. 3078-Z
KURIRJA, mlajšega, sposobnega vseh hišnih del, sprejemno v stalno državno službo. Ponudbe s podatki na upravo lista pod »Kurir«. 2752-Z
NAMEŠČENKA, zanesljiva, dobra strokovna moč, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Nameščenka«. 3060-Z
KMETIJSKO GOSPODARSTVO Crnci-Apače sprejme v službo več kvalificiranih hlevarjev - dobrih molzarjev. Nastop službe lahko takoj. Stanovanje proukljeno. Pogoj: najmanj 5 let dela pri kravah. Sprejemamo pisemne ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitve. 2749a-Z
PEKOVSKEGA VAJENCA iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3063-Z
ELEKTROTEHNIČNO podjetje Litija sprejme elektroinstalaterja. Nastop službe takoj. 2765-Z
KLEPARSKEGA VAJENCA iščemo. - Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3066-Z
HISNO POMOČNICO, sposobno za samostojno vodenje gospodinjstva, sprejemam. Nastop 1. septembra 1957. Javiti se od 10-12. - Radovanovič, Koinikova 19. 2762-Z
VAJENCA ZA GREVARSKO OBRAT iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3078-Z
SPREJEMEM pošteno gospodinjstvo pomočnico za takoj. - Rudolf, Smarčinska 28, Ljubljana. 1559
VAJENCA ZA CEMENTNINARSKO OBRAT iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3088-Z
MATERIALNI IN FINANČNI KNJIGOVODJA z 10-letno prakso želi menjati službo. Pogoj: soba. Ponudbe na upravo lista pod »Vestna«. 701-Z
RUDARSKI TEHNIK, mlajši, z nekaj prakse, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Rudarski tehnik«. 3079-Z
USLUŽBENKA v KOMERCIJALNI, vešča samostojne administracije ter slovenske in arbohrvatske korespondence, veržirana, želi menjati službo. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Sposobna moč«. 702-Z
FRIZERKA, srednji let, pridna in sposobna, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Frizerka«. 3089-Z
DELAVCA, za delo v Ljubljani, sprejme. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Modistka«. 3092-Z
MODISTKA, spretna, stara delavka, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Modistka«. 3092-Z
MEDICINSKO SESTRIC, absolventko Srednje medicinske šole iščemo. Srednje pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Medicinska sestra«. 3101-Z
ADMINISTRATORKA, pridna in sposobna, z nižjo šolsko izobrazbo, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Administratorka«. 3083-Z
TESARJA iščemo. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Tesar«. 3102-Z
PRAVNI REFERENT z večletno prakso išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Pravni referent«. 3103-Z
VAJENCA za vodovodno-inštalatersko obrat iščemo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Vodovodno-inštalaterski vajenec«. 3088-Z
UPRAVNIKA za zdravstveno postajo na Stajerskem iščemo. Komfortno stanovanje zagotovljeno. Nudimo poleg osnovne plače še 10.000 dinarjev dopolnilne plače. V poštev pridejo zdravniški splošne prakse z nekaj leti prakse. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Upravnik«. 3108-Z
VAJENCA ZA PLESKARSKO OBRAT iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3085-Z
DELAVCA, polkvalificiranega, za delo v lesni industriji iščemo. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Delavec«. 3104-Z
KLJUČAVNICARSKEGA VAJENCA iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3086-Z
FOTOGRAFA iščemo. Služba je v Ljubljani. Ponudbo pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Fotograf«. 3105-Z
DIMNIKARSKEGA VAJENCA iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3073-Z
ADMINISTRATORKA, vestna in sposobna, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Administratorka«. 3087-Z

LABORANTA z večletno prakso za delo v šolskem laboratoriju iščemo. Plača po dogovoru. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Šolski laborant«. 2106-Z
MATERIALNA KNJIGOVODKINJA išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Materialna knjigovodkinja«. 3059-Z
SEFA za gojitev in eksploatacijo gozdov iščemo. Interesenti, ki so gozdarski inženirji ali tehniki z daljšo prakso naj pošljejo ponudbo na oglasni oddelek LP pod »Sef gozdarstva«. 3107-Z
BLAGAJNICARKA s prakso, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Blagajničarka«. 3089-Z
MIZARJA iščemo. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Mizar«. 3108-Z
MIZARSKEGA VAJENCA iščemo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Mizar«. 3091-Z
KEMIK-LABORANTA, absolventa TSS - kemičnega oddelka iščemo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Laborant«. 3109-Z
KOMERCIJALIST s sedežem v Ljubljani prevzame honorarno od tovarne vse ekonomsko-komerčne posle v zvezi z nabavo ozir. prodajo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek LP pod »Ambicija«. 1552
RACUNOVODJO ali računovodkinjo išče dobrih idej in vpeljano obrtno podjetje v Ljubljani. Nastop službe in plača po dogovoru. Ponudbe pošljite pod »Obrtno izvozno podjetje« v oglasni oddelek. 3088-Z
MATERIALNA KNJIGOVODKINJA, starejša, z nižjo šolsko izobrazbo in 10-letno prakso išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Materialna«. 3081-Z

CEVLJE in obleko, staro in dobro, ohranjeno, za dekca starega 11 let, kupim. Ponudbe s ceno in opisom kvalitete pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Ozmičnica«. 603-K

PRODAM

DALJNOGLED, francoske znamke, zelo dober, primeren za lovce, poceni prodam. Interesenti naj sporoče svoj naslov na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Daljnogled«. PARCELO v Zalogu pri postaji, velikost 1200 kvadr. metrov, in parcelo pri remizi v Šiški, velikost 600 m², ugodno prodam. Parceli sta dobro snojeni in zazidljivi. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. HARMONIKO znamke Höpner, na 48 basov, z zelo lepimi glasovi, dobro ohranjeno, s kovčkom, prodam za 46.000 din. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3325-P
MALO RABLJENO SPALNICO ugodno prodam. Ogled od 16 dalje. - Fister, Prijateljeva 1. 709
MAGNETOFON na trak, kompleten, z mikrofonom, primeren za društva, naprodam. Vprašati: Prisojna 3 pri Dukovih. 2763-P
PIANINO, odlično, naprodam. Naslov v oglasnem oddelku. 2770-P
KOZO MLEKARICO prodam. Vprašati na Tržaški cesti, Kozarje 145. KLAVIR, angleški, naprodam. Naslov v oglasnem oddelku. 2769-P
PRODAM 21 AZ panjev s čebelami in kraljico. - Derganc Franc, čevljarina Stadion, Vodovodna cesta, Ljubljana. 2773-P
PRVOSTVEN francoski kamgarn rjav-ve barve, moderen vzorec za moško obleko in kostim ali za dve moški obleki ugodno prodam. - Berčič, Franc, Gornji trg 22. 710-P
PRODAMO osebni avto Mercedes 170 Diesel v odličnem stanju. Opel Olympia tipa 1951, avtobus z 22 sedeži. Interesenti si lahko vozila ogledajo v našem podjetju. - Agrosvet, Ljubljana, Draga 41. 2748-P

Prodajamo:

zidno opeko • strešnike • okna vrata • izložbe • parkete in drug material - pridobljen pri rušenju

Pojasnila dobite od 28. avgusta 1957 dalje v pisarni GRAD-BENEGA PODJETJA »TEHNIKA«, na gradbišču »Ljudske pravice« v Kopitarjevi ulici. 2759

ZDRAVSTVENI DOM LITJA

razpisuje mesto stomatologa oziroma DENTISTA
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku. Komfortno stanovanje na razpolago. - Pravilno polkovane prošnje naslovite na upravni odbor Zdravstvenega doma Litija. 2730

TRGOVSKI POMOČNIK

dobi zaposlitev. - Nastop službe s 1. oktobrom 1957.
Ponudbe pošljite upravi Kmetijske zadruge Škocjan pri Novem mestu. N 73

GRADBENO PODJETJE »GRABENIK«

LITJA - Ljubljanska cesta 5 sprejme v službo

gradbenega inženirja ali gradbenega tehnika

z daljšo prakso in dovoljenjem za vodenje gradenj

Nastop službe s 1. septembrom, plača po dogovoru, družinsko stanovanje takoj na razpolago.

Interesenti naj se zglasijo osebno pri podjetju ali pisмено s prošnjo. G 102

POCENI PRODAMO RABLJEN

3-tonski tovorni avtomobil znamke TAM Pionir

OGLED VSAK DELAVNIK OD 7. DO 14. URE.

RIBNIK EXPORT Jesenice na Gorenjskem 2744

TRGOVSKO PODJETJE V LJUBLJANI

nujno potrebuje nekvalificirane delavce trgovske pomočnike šoferja - in tenodaktilografko

Ponudbe pošljite na upravo Ljudske pravice pod geslom »Nastop takoj«. 2757

NATAKARICA-PRODAJALKA sprejme kakršnokoli zaposlitev, samo po možnosti združeno v i turnusu. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Natakarica«. 3112-Z

TEHNIKA KEMILJE, absolventa kemičnega oddelka TSS iščemo. Plača po dogovoru. Služba je v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Kemija«. 3115-Z

ELEKTROTEHNIČNEGA VAJENCA iščemo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Elektrotehnik«. 3099-Z

KURJACA, visokokvalificirano centralno kurjavo iščemo. Interesenti z znanjem in izpitom naj pošljejo ponudbo na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Kurjac«. 3114-Z

SOBOSLIKARSKEGA VAJENCA iščemo. Naslov v oglasnem oddelku Ljudske pravice. 3098-Z

FRIZERKA, mlajša, spretna in dobra delavka išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Delo v Ljubljani«. 3113-Z

NAMEŠČENEC, sposoben, s srednješolsko izobrazbo, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Nameščenec«. 3097-Z

OPTIKA, samostojnega, iščemo. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Optik«. 3112-Z

ELEKTRO-TEHNIK, mlajši, s prakso, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Elektrotehnik«. 3096-Z

TEHNIKA KEMILJE iščemo. Služba je na Stajerskem. Stanovanje preskrbljeno. V poštev pridejo le stariši interesi z daljšo prakso v industriji. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Tehnik kemije«. 3112-Z

MESARSKI POMOČNIK išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Mesar«. 3093-Z

KURJACA parnih kotlov s potrebno strokovno izobrazbo in izpitom iščemo. Plača po tarifnem pravilniku. Služba je v Ljubljani. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Kurjac«. 3110-Z

PRAVNI REFERENT išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Referent«. 3094-Z

KUPIM

STANOVANJE, trisobno, v Ljubljani ali njeni bližnji okolici kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Stanovalnica«. 595-K

PARCELO, zazidljivo za nizke stavbe, kupim. Ponudbo z opisom lege, velikosti in ceno pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Parcela«. 598-K

STAVBNO PARCELO v bližnji ljubljanski okolici, zazidljivo, kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Parcela«. 598-K

STANOVANJE, dvosobno, vseživje, v Ljubljani, kupim. Ponudbe s podatki in ceno pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Vseživje«. 599-K

STANOVANJE, tudi podstrešno, kupim v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Podstrežje«. 602-K

ZIMO, čisto, rabljeno, takoj kupim. Ponudbe na ogl. odd. pod »Čista zima«. 1551

KUPIMO vsako količino osmukanih, popolnoma zrelih, svežih bezgovih jagod. Cena 18 din za kg. - Vincer, Ljubljana, Viška c. 66. 2750-K

PLAVALNO VREČO kupim. Ponudbe z navedbo kvalitete in ceno pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Plavalna vreča«. 604-K

NAHRBTNIK za alpiniste in spalne vreče kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Nahrbtnik«. 605-K

OBDELOVALNO ZEMLJO, 36 arov, v severnem delu Ljubljane, ugodno prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Obdelovalna zemlja«. 3327-P

RADIO »Kosmaj« 1949 prodam. Radio je brezhibno. Interesenti naj sporoče svoj naslov na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Kosmaj«. 3328-P

SPALNICO, staro, zelo dobro ohranjeno, iz orsovhe korenine iz mahagovina, ugodno prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Lepa spalnica«. 3329-P

ZEMLJO v Ljubljani, primerno za vrtnarstvo ali vrtičkarje zelo poceni prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Zemlja«. 3330-P

KMETIJSKO GOSPODARSTVO Crnci-Apače ima naprodaj večje število piemskih merjasev bele žlahtne in jorkširske pasme v teži od 30 do 90 kg. 2749b-P

RACUNSKI STROJ znamke Rheinmetall, skoraj nov, električen, s računski hudski operaciji, prodam takoj Občinski ljudski odbor Piran. 2751-P

UGODNO PRODAM skoraj novo, dobro ohranjeno motorno kolo Moped 50 cm. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2753-P

RAZNO

SOBICO pri solidni družini, ki ti bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, iščem v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Protuslužba«. 557

OBDELOVALNO ZEMLJO v severnem delu Ljubljane zamenjam za stavbeno parcelo v Ljubljani v razmerju štiri dele za enega. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Zamenjava«. 1047-R

TROSOBNO komfortno stanovanje s teraso, parkom in sadovnjakom v Portorožu zamenjam za sileno v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2752-P

ENOSOBNO STANOVANJE (kuhinja 3 x 4,5, soba 4,5 x 6,5 m) v centru menjam za enako ali večje v Šiški ali Rožni dolini. Ponudbe na upravo pod »Primerno za otroka«. 703-R

ZAMENJAM veliko enosobno stanovanje v centru za dvosobno tudi izven centra. Nudim nagrado. Ponudbe na oglasni oddelek pod geslom »Cimprušarja zamenjava«. 700-R

VEČJO SOBO in kabinet ozir. skladišče s prostim vhomom išče športna organizacija. Gre tudi v podporabo prostorov z drugo organizacijo. Najemna po dogovoru. Ponudbe na upravo Ljudske pravice pod »September - sport«. 1554-R

ZAMENJAM enosobno stanovanje za dve ločen sobi v bližnji centru po možnosti s pritlikalnimi. Ponudbe na oglasni oddelek Ljudske pravice pod »Takoj«. 1555-R

ZAMENJAM komfortno dvosobno stanovanje v Mariboru za enako v Ljubljani ali v Novem mestu. Zamenjava takojšnja. Ponudbe v družniško LP Novo mesto. 702-R

SOBO v prvem nadstropju vile v središču Ljubljane in ENOSOBNO STANOVANJE v bližnji Ljubljane zamenjam za dvosobno stanovanje v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Zamenjava«. 1049-R

DOBRO IDOČ PATENT in več drugih dobrih iznajdb, ki jih je treba še prijaviti, prodam. Želim se seznaniti z našimi izsejenci, ki bi bili pripravljeni financirati patentne prijave novih izumov v državah, kjer bivajo. Hkrati prodam tri kompletne stroje za izdelavo čajnega masla, šiviljni stroj z dolnim čolnikom, strošek za izdelanje nožev in usmerjevalce za avto. - J. Otrni, Rakek. 2755-Z

INTELEKTEN, srednjih let, zdrav in vedrega značja, išče poznanstva in neodvisno in izobraženo ženo, stara ro do 40 let. Ponudbe s sliko pošljite na oglasni oddelek Ljudske pravice pod geslom »Kultura in civilizacija«. 1050-Z

NAJVEČJA ATOMSKA CENTRALA

Britanska vlada je že odobrila načrte za veliko atomsko centralo, ki jo bodo začeli v kratkem graditi v Hunterstonu na Skotskem. Strokovnjaki pravijo, da bodo celotni stroški za to centralo znašali 37 milijonov funtov šterlingov in da bo največja na svetu. Zmogljivost bi namreč morala biti 320 megavatoov.

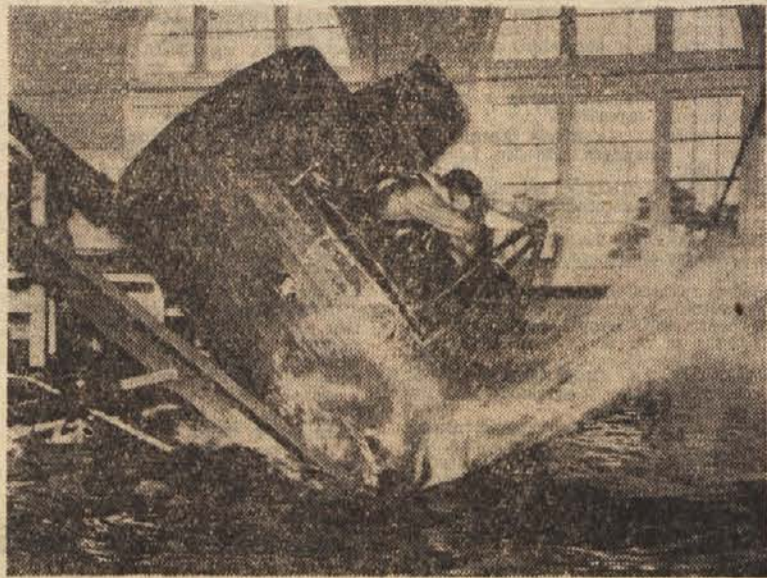
To atomsko centralo nameravajo dograditi do leta 1960. Na leto bodo v njej proizvedli za štiri milijone funtov električne energije, kar je enako četrtini vse energije, ki jo porabi industrija-lizirana Skotska letno. Po izjavah tistih, ki so že videli načrte, bo zunanja oblika centrale zbudila pozornost, četudi ne upoštevamo dejstva, da bo to največja atomska električna centrala na svetu.

Centralo bodo zgradili na štirikotni površini, ki bo 300 m dolga in 110 m široka. V njej bodo potrebovali okoli 90 milijonov litrov vode na uro. Stavba, kjer bodo namestili atomske reaktorje, bo merila v višino okoli 70 m.

Letalska zveza Zürich—Tokio

Švicarska letalska družba je upostavila štirinajstrednvo neposredno zvezo z glavnim mestom Japonske. Vsak drugi teden vozijo letalo iz Züricha mimo Kalkute in Hongkonga v Tokio. Potovanje traja 38 ur in 10 minut.

V uradnem sporočilu je rečeno, da gre pri »jedrski generatorski postaji v Hunterstonu« za projekt atomske centrale, ki ne bo škodljivo vplivala na okolico.

Sodobni piloti morajo biti tako izurjeni, da skoraj povsem mehanično reagirajo na posledice okvar med poletom. Posnetek je z ameriškega letalskega oporišča na Floridi. Potem ko se tečajniki teoretično usposobijo v navigaciji, aerologiji in strojništvu, pridejo na vrsto praktične vaje. — Letalski kabini podobna naprava zadržuje po tiru v vodo. Pilot se mora navaditi na sunek in potem poskrbeti, da mu je hladna kopel na »razburkanih valovih« čim manj nevarna.

Že prve posledice?

Leta 1954 se je rodilo 23 dojenčkov, ki so bili lažji od 1700 g, nekaj pa jih ni tehtalo niti kilogram. Lani je naraslo to število na 52, na tisoč novorojenčkov je bilo 29 mrtvih, medtem ko znaša

Matere stare angleške vasi Chantelham so zadnje čase zelo v skrbeh, zakaj iz leta v leto se rodijo drobnejši, nežnejši in bolj bolehní otroci. Problem so začeli metodíčno proučevati zdravniki, ki so ugotovili, da je v tej vasi trikrat več »prilítkavíh« novorojenčkov kot v sosednjih mestih Gloucestru, Birminghamu in Bristolu.

to sorazmerje za vso Veliko Britanijo dvajset.

Pastorji so si zama prizadevali razložiti ta patološki pojav z rekordnim številom »brezverskih zakonskih zvez« v vasi Chantelham in z »božjo kaznijo«, ki je doletela vaščane za njihove grehe, vendar njihovi dokazi niso našli odziva, ker se začuda niso rodili taki »prilítkavíki« v nobenem »brezverskem« zakonu...

Pred dnevi je dr. Bramley iz Gloucestershira povzročil po vsej Angliji hudo zaskrbljenost s svojo

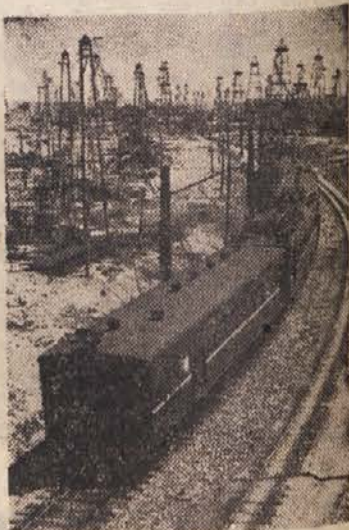
Nova sovjetska atomska centrala

V Sovjetski zvezi gradijo novo atomsko centralo, ki bo imela 420.000 kilovatoov. Pravijo, da bo stala v tej centrali pridobljena električna energija prav toliko kot tista, ki jo dajejo kalorične centrale enake zmogljivosti.

argumentirano študijo, v kateri je razložil, da je iskati vzroke za rojstvo prilikavíh ali sicer degeneriranih otrok v — vodikovi bombi, zaradi katere je narasla stopnja radioaktivnosti v zraku.

Ze več desetletij so znani vsi študenti in drugi izviri v okolici omenjene vasi kot najbolj radioaktivni na vsem britanskem otočju. Do začetka poskusov z uranovimi in vodikovimi bombami ta radioaktivnost ni presegala kritične točke, ko se pojavijo razne napake na ljudeh, zlasti na novorojenčkih. Odkar se je radioaktivni prah kot posledica atomskih eksplozij pridružil naravní radioaktivnosti vode in zraka na tistem področju, pa se je položaj spremenil; roditi so se začeli defektni otroci.

Znanstvenik iz britanskega ministrstva za narodno zdravje je udaril plat zvona: »Chaltenham je v nevarnosti. Vsi starši, ki jim je to mogoče, naj podpro zaščitne ukrepe, da se bodo izognili kopičenju radioaktivnosti v ljudeh, ker bi to lahko imelo usodne posledice za prihodnje generacije. Posledice radioaktivnosti, ki se že poznajo na teh otrocih, se bodo v še nedognanih presledkih pojavljale do sedmega kolena.«

Na Apšeronem polotoku sovjetskega Azerbajdžana se je v minulih letih močno razmahnila industrija nafte. Posnetek kaže električni vlak na progi, ki je speljana skozi gozd vrtnih stolpov

Slavec poje 104 arije

Nemški ornitolog Bechstein je vse življenje proučeval ptice petje in je o tem tudi napisal knjigo. V njej zatrjuje, da poje dober slavček 104 arije, njegove modulacije pa je baje mogoče zapisati, ker poje »artikularno«. Med drugim je Bechstein zapisal v svoji knjigi tudi slavčevu arijo, ki ima 52 verzov.

UMETNI OTOKI ZA TURISTE

- Na Azurni obali so zgradili v podojnih letih toliko novih poslopj kot v nobeni drugi francoski pokrajini. Ni bilo treba obnavljati, ker poslopja ob Sredozemskem morju med vojno malone sploh niso bila poškodovana. Dozvedno nasprotje je v tem, da mrzlično podirajo staro in na istem mestu zidajo novo, razkošno in nadvse moderno. Vsa kvadratni meter površine na Azurni obali je predmet številnih transakcij, celo kamniti deli obale so postali za lastnike dragocen vir dohodkov. Medtem ko je stal kvadratni meter zemlje še pred nekaj leti 50.000, stane zdaj do 100.000 frankov, v mestih pa še polovico več.

K naglemu skoku cen so precej pripomogli bogati tuji, ki ne marajo več puščati svojih deviznih sredstev v dragih hotelih, marveč si raje sezidajo vile, ki v njih prebijejo počitnice. Po približnih podatkih je zdaj na francoski Rivieri med prebivalstvom že desetina tujcev.

Mir Azurne obale sta pred leti pregnala hrup in duh po bencinu, ki narašča iz leta v leto. Kdor je bil v Nizzi pred petindvajsetimi leti, bi je zdaj skoraj ne prepoznal več. Sedem velikih hotelov so dobesedno zbrisali s površine, podrli pa so tudi številne razkošne vile in na njihovem mestu zgradili moderna letoviška poslopja. »Podreti in spet zgraditi« je geslo, ki ima na Azurni obali vso veljavo. Enega največjih hotelov je kupil neki Ameri-

čan in ga je v kratkem tako spremenil, da bi ga menda ne spoznal niti prejšnji lastnik. »Grand Hotel« v Cannesu je kupil tujec za pol milijarde frankov in je dejal: »Zame ni vreden več kot nekaj kegljev na kegljišču, zato ga bom podrl, potem pa bom sezidal na istem mestu najlepši hotel ob Sredozemskem morju.«

Neka belgijska družina si je sezidala vilo blizu St. Raphaela. Za kuhinjo v pritličju in za kletne prostore so brneli teden dni moderni kompresorji v kamnolomu, da so v živo skalo izvrtali pimerne prostore.

Razen nadvse praktičnih poslovnih ljudi naletite na Azurni obali tudi na posebné tako rekoč na vsakem koraku. Neka Angležinja je kupila lepo vilo in jo podrla, na istem mestu pa si je postavila gradič v slogu beneških palač iz sedemnajstega stoletja. Iz Italije je pripeljala za notranjo opremo marmornate stebre, ki so jih nabrali v starih italijanskih kapelah. Zanje je plačala milijardo lir.

Nov pojav na francoski Rivieri je graditev na zadržni osnovi. Gradbeni stroški za enega najlepših hotelov v Cannesu so našli milijardo frankov, v njem pa ima okoli sto lastnikov vsak po eno stanovanje. Na vzpetini nad mestom nameravajo francoska filmska podjetja zgraditi moderne ateljeje in že zdaj pravijo, da bo tam nastal francoski Hollywood.

Neka ameriška družba je dala francoski planski komisiji kaj svojevrstnega predloga. Za bajno vsoto bi radi pravico, da bi zgradili v morju pred Toulonom vrsto umetnih otokov po deset kilometrov vsakebi. V zameno ob-

ljublajo Američani Francozom stalne dohodke. Francoska vlada za sedaj še ni odgovorila na to ponudbo, njeni strokovnjaki pa razmišljajo o graditvi najbolj razkošnega mesta na Azurni obali. V ta namen bi preložili sedanje letališče pri Nizzi dalje v notranjost, tam pa bi nastalo pravično mesto dvajsetega stoletja.

Zaradi turističnega prometa napreduje pokrajina ob Azurni obali najhitreje v vsej Franciji, zato tudi naglo narašča število prebivalstva, ki se je v minulih šestih letih pomnožilo za petnajst odstotkov.

»Samo tole je sončni vzhod, vse drugo pa so zahodi...«

ZACARANI KROG

Ameriški filmski igralec William Holden je dejal ob neki priložnosti: »Verjetno se ne bom nikoli oženil, ker iščem idealno ženo. Kadarkoli se mi je dozdevalo, da sem jo našel, sem razočaran ugotovil, da ona išče idealnega moža, pa se nisva poročila.«

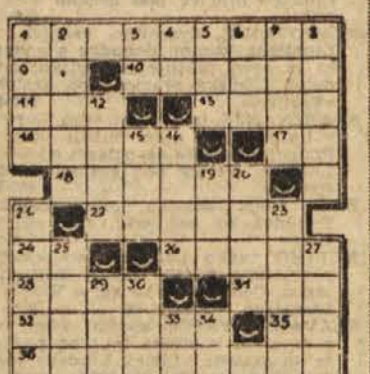
RAZLIKA

Francoska igralka Michèle Morgan si je ogledala razstavo umetniških del iz ekvotičnih dežel, potem pa je takole povedala: »Med tako imenovanimi civiliziranimi in primitivnimi narodi ni jasne meje. Če si pri nas daste v nos medeninat obroč, das imajo za dijakla, če pa si enak obroček daste v uhelj, ste civilizirani.«

Križanka

Vodoravno: 1. glasbilo, 9. kratka razširjena organizacija, 10. ploščica, 11. časovna enota, 13. prvi letalec, 14. gozdovik, 17. ista soglasnika, 18. znanstvenik, ki se ukvarja z raziskovanjem nastanka zemlje, 22. moralen, 24. soglasnika s prizvokom, 25. trnalo, 28. žensko ime, 31. osebni zaimek, 32. žebelj, 33. vas pri Ljubljani, 36. kupčije.

Navpično: 1. žvilo, 2. okoli, 3. glasbena kratka, 4. kvartopisrski izraz, 5. skandinavsko božanstvo, 6. domača žival, 7. azijska dežela, 8. srbska jed, 12. tuje moško ime, 15. trenje, 16. polet, 19. srbohrvatsko tista, 20. židovska mestna četrt, 21. besedilo, 23. merska priprava, 25. prebivalec Nove Zelandije, 27. oskrbovanje, 29. manjši kraj, 30. češka pritrilnica, 33. rimska številka štiri, 34. predlog.

Rešitev križanke z dne 18. avgusta

Vodoravno: 1. spinet, 6. sn, 8. TOKO, 9. Asta, 11. oda, 12. oblak, 13. kx, 14. oglasta, 15. Om, 17. reviz, 18. plima, 20. as, 21. Reztija, 22. tk, 24. trnala, 25. tir, 26. ikra, 27. muka, 28. čo, 29. naglas.

Sprehod po čeških ateljejih

Češkoslovaška kinematografija si utira pot na tuji trg

Češkoslovaška kinematografija, ki je dosegla na letošnjem festivalu v Cannesu s filmom »Izgubljeni otroci« lep uspeh, je spet opozorila nase z dvema nagradama na festivalu v San Sebastianu, kjer so izredno dobro ocenili film »Stari avto« režiserja Alfreda Radoka. To zmago so v Pragi sprejeli s tem večjim zadovoljstvom, ker češkoslovaška kinematografija vse do nedavnega ni dosegala v tujini pomembnejših uspehov.

Letošnji festival v Karlovih Varih, ki je bil deseti po vrsti, je mnogo prispeval k uveljavitvi češkoslovaških filmov na tujem. Sodelovalo je 40 dežel, 30 jih je z gostitelji sklenilo tehnične, trgovske in kulturne sporazume, ki naj bi pomenili za češkoslovaški film odskočno desko v svet.

V sodelovanju s strokovnjaki inštituta za kinematografijo ZSSR montirajo v Pragi dva otroška filma »Mali medved« in »Potovanje malega Jana«, ki naj bi ju načeloma prodali v vse vzhodnoevropske dežele.

V okviru novih programov češke televizije, namenjenih tujini, zaključuje Jindřih Pús snemanje humoristične igrice »Moj prijatelj lažnivec«, Hanus snema zgodbo »Kakšna noč«, Podsklaski, ki se je specializiral za tako imenovani vsakdanji realizem, pa dokončuje kar tri zgodbe, in sicer »Njen sin«, »Angelac« in satirični film »Jasnovidce«. Makovec pripravlja dokumentarni film »Lastno življenje«, medtem ko je Novak začel snemati »Lastovke«. Lehovec čara na filmski trak le-

pote češkoslovaškega glavnega mesta, nekaj drugih filmskih delavcev pa obdeluje znanstvene teme, reportaže o umetni obrti ter sporede kulturnih, književnih in umetniških družin.

Z jugoslovanskim »Lovčen filmom« so sklenili Čehi pogodbo, po kateri naj bi Oldřih Lipsky

»FELIX KRULL«

nedokončani Mannov roman na filmskem platnu

V navzočnosti vdove in hčere Thomasa Manna, velikega nemškega pisatelja, ki je umrl pred dvema letoma, je bila pred kratkim v zahodnem delu Berlina »svetovna premiera« filma, ki so ga posneli po njegovem zadnjem, nedokončanem romanu »Izpovedi sleparja Felixa Krulla«.

Ceprav je zgodbo pripravil Kurt Hoffman in je pri filmski adaptaciji sodelovala piščeva hči Erika, pravijo pisateljevi oboževalci, da v filmu ni čutili Mannovega duha. Od čudne mešanice ironije in dogmatizma, vesele modrosti in zahrbtnosti, ki so značilne za roman, je ostala na filmskem platnu le blede scena, komedija smešnih situacij, besed in trikov.

posnel v dveh verzijah glasbeno komedijo, Kluge in Franek pa bosta izdelala za jugoslovansko podjetje »Ufus« na dalmatinski obali nekaj barvnih dokumentarnih filmov. Berlinsko podjetje DEFA je dal režiserju Josefu Vaši ateljeje za nekaj kratkih znanstvenih filmov, katerih prvi bo obravnaval preobrazbo žuželk.

Uspeh, ki so ga dosegli češkoslovaški filmski delavci na tujem, je dal lutkarjem pobudo za snemanje lutkovnega filma »Sen kresne noči« po Shakespearovi komediji.

Vendar Hoffmannov film kot celota ni neuspeh. Čudno je nemara le to, da so slabi prav tisti prizori, v katerih se je režiser ravnal natanko po dogajanju v romanu, film pa je dobil ritem in primeren slog v tistih scenah, ki so se oddaljile od knjižne predloge.

Seveda so morali dati po nedokončanem romanu narejenemu filmu tudi nekakšen konec. Ta zaključek občinstvu nemara ne bo všeč, najbrž bi se z njim ne strinjali niti Thomas Mann, vendar ga je premierska publika kar nekako sprejela.

Ves filmski uspeh je odvisen od novega imena na nemškem filmskem nebu, od Horsta Buchholza. Čeprav bi moral biti po Mannovi zamisli slepar Felix Krull visok možki plavih las in modrih oči, Buchholz pa je majhen ter ima črne lase in nizko čelo, je ustvaril predstavo Felixa Krulla. Po njegovi zaslugi se je občinstvo pogosto iskreno nasmejalo in je včasih tudi zaploskalo.

Poročali smo že, da nastopa znani ameriški filmski igralec Marlon Brando kot nacistični oficir v filmu »Mladi leví«. Pred dnevi je prispel v Berlin, ker se dogaja nekaj prizorov na ruševinah nemškega glavnega mesta. Posnetek kaže Marlon Brando, ki ga je pozdravil zastopnik ljubiteljev filmske umetnosti in mu je podaril medvedka, simbol Berlina

Filmski DROBIŽ

Dannyja Kayea so izvolili študente chicške univerze za »moža leta«. Ta naslov je dobil zaradi svojega človekoljubnega potovanja, ko je malone po vsem svetu razveseljeval otroke. Zdal bo nastopil v filmu »Pošteni Drejc«, med njegovimi soigranci pa bo pet slonov, trije šimpanzi, enajst levov, dve zebri, štiri tigri, tri kamele, šest mrovec in dva divjaka. Zraven vseh teh »igrancev« bo nastopila tudi Pier Angeli.

Mesec dni zapora pogojno in pet sto dolarjev globe je dobil Arthur Miller, ker spričo ženi- ne bolezní ni prišel na sodno obravnavo zaradi prometnega prekrška.

Kopico vlog ima na izbiro Elizabeth Taylor. Hollywood ji ponuja vlogo »Eve« v filmu »Adam in Eva«, kasneje pa bi nastopila tudi v »Zeni« in v »Materi«. Neko drugo podjetje ji je ponudilo glavno vlogo v filmu »Mačka na goreči strehi«. Če bo sprejela prvo ponudbo, bo »mačka« Maria Schell.

Pred osemnajstimi leti sta nastopila v glavnih vlogah filma »Ona in on« Irene Dunne in Charles Boyer, nedavno pa so ta film ponovno posneli pod naslovom »Ljubavna zgodba«. To pot je »ona« Deborah Kerr, »on« pa Gary Grant.

Anna Magnani je doslej prepevala v kuhinji in v kopalnici, pred kamero pa je igrala. Poslej bo tudi peka. Posneli so že nekaj njenih plošč, ki baje grede v Ameriki kar dobro v denar.

Cornel Wilde bo imel Gino Lollobrigido za soigralko v filmu »Anna iz Brooklyna«.

Claire Bloom bo glavna junakinja v novi verziji filma »Ben Hur«, z njo pa bo nastopil Marlon Brando ali Burt Lancaster.

Curd Hatfield, ki je tudi našim gledalcem znan iz filma »Podoba Doriana Gray«, bo igral glavno vlogo v filmu »Puška za levo ramo«.

Humphrey Bogart je že imel pogodbo za glavno vlogo v filmu »Dobri pastir«, pa ga je pred mesec smrt odrgala od dela. Zdal ga bo v tem filmu zahejal Glenn Ford.

Znani mojster risanih filmov Walt Disney bo posnel zgodbo z živimi igralci. Naslov: »Mavrična cesta v Ozu«.

Režiser Frank Borzage si je izbral Victoria Matura za glavno junaka v filmu »Cas je spomin«, ki bo pomenil režiserjevo vrnitev v ateljeje.